

WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY

ul. Głowackiego 28 , 10-448 OLSZTYN ☎ 089/522 79 00, fax. 522 79 01, e-mail: olwu@praca.gov.pl

ZAWODY DEFICYTOWE I NADWYŻKOWE NA WARMII I MAZURACH W 2006 ROKU

OLSZTYN MARZEC 2007

Przedruk w całości lub w części oraz wykorzystanie danych statystycznych w druku dozwolone jest wyłącznie z podaniem źródła.

**Opracował:
dr Alfred Czesła
Socjolog**

**Wojewódzki Urząd Pracy
ul. Głowackiego 28
10 – 448 Olsztyn
tel. 089/5227936
fax. 089/5227901**

SPIS TREŚCI

WSTĘP	4
I. BEZROBOTNI WEDŁUG GRUP ZAWODÓW	7
II. OFERTY PRACY WEDŁUG GRUP ZAWODÓW	18
III. ZAWODY DEFICYTOWE I NADWYŻKOWE	27
3.1. Zawody nadwyżkowe	28
3.2. Zawody zrównoważone	31
3.3. Zawody deficytowe	34
3.4. Szansa uzyskania oferty w zawodzie	37
IV. POPYT NA PRACĘ W OPINII PRACODAWCÓW	43
4.1. Podmioty gospodarcze na Warmii i Mazurach	43
4.2. Pracujący w podmiotach gospodarczych	47
4.3. Przedmiot i metoda badań	49
4.4. Charakterystyka badanej zbiorowości	54
4.5. Prognozowane zmiany w poziomie zatrudnienia	58
V. ABSOLWENCI - BADANIA SONDAŻOWE W SZKOŁACH	71
ZAKOŃCZENIE	84

WSTĘP

Zgodnie z zapisami Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (art. 8, ust. 1 pkt 3 i art. 9, ust. 1 pkt 9) sporządzanie analiz rynku pracy, w tym prowadzenie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych jest jednym z zadań samorządu województwa oraz samorządu powiatu w zakresie polityki rynku pracy.

Monitoring zawodów to proces systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy dotyczących popytu na pracę i podaży zasobów pracy w przekroju terytorialno - zawodowym. Stanowi on podstawę do formułowania ocen, wniosków, a także prognoz niezbędnych dla m.in. prawidłowego funkcjonowania systemów kształcenia zawodowego. Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych może być szczególnie przydatny dla lokalnych instytucji edukacyjnych oraz przy opracowywaniu programów szkoleniowych dla osób bezrobotnych.

Wdrożenie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych pozwala w szczególności na:

- > określenie kierunków i natężenia zmian zachodzących w strukturze zawodowo - kwalifikacyjnej na wojewódzkim rynku pracy;
- > stworzenie bazy informacyjnej dla opracowania przyszłych struktur zawodowo - kwalifikacyjnych w układzie regionalnym;
- > określenie odpowiednich kierunków szkolenia bezrobotnych, zapewniając ich większą efektywność;
- > bieżącą korektę poziomu, struktury i treści kształcenia zawodowego – dotyczy władz oświatowych oraz dyrekcji szkół;
- > usprawnienie poradnictwa zawodowego poprzez wskazanie zawodów szczególnie potrzebnych na lokalnym rynku pracy;
- > ułatwienie realizacji programów aktywizujących osoby długotrwale bezrobotne,

Źródłem informacji do opracowania raportu: "Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych na Warmii i Mazurach za 2006 rok są:

- > Załącznik 2 do sprawozdania MPiPS-01 – „Bezrobotni według rodzaju działalności, ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy. Stan na 31.XII. 2006 Rok,
- > Załącznik 3 do sprawozdania MPiPS -01 – „Bezrobotni oraz oferty pracy według zawodów i specjalności za 2006 rok”.

Dane liczbowe o bezrobociu i ofertach pracy opracowano posługując się nazwami grup zawodów i specjalności zgodnymi z rozporządzeniem Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 8 grudnia 2004 roku w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności oraz zakresu jej stosowania (Dz.U. z 2004r., nr 265, poz. 2644).

Prezentowane w raporcie dane pokazują, jaki procent osób w danej grupie zawodowej może liczyć na w miarę szybkie zatrudnienie. Dokonano tego na podstawie wskaźnika szansy uzyskania oferty pracy i wskaźnika intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów.

Mierniki stosowane w monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych

1) Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów k ($W_{n,l}^k$)

$$W_{n,l}^k = \frac{\overline{O}_l^k}{\overline{B}_l^k} \quad (1)$$

gdzie:

$\overline{O}_l^k$, $\overline{B}_l^k$ są określone wzorami (2) i (3)

Przyjęto, że zawody o wskaźniku:

$W_{n,l}^k < 0,9$ to zawody nadwyżkowe,

$0,9 \leq W_{n,l}^k \leq 1,1$ to zawody zrównoważone (wykazujące równowagę na rynku pracy),

$W_{n,l}^k > 1,1$ to zawody deficytowe

2) Wskaźnik szansy uzyskania oferty w zawodzie k ($W_{s,I}^k$)

$$W_{s,I}^k = \frac{\overline{PO}_I^k}{\overline{PB}_I^k} \quad (2)$$

gdzie:

$\overline{PO}_I^k$ - średnia miesięczna liczba ofert pracy w zawodzie k w danym roku, będąca w dyspozycji powiatowego urzędu pracy, obliczana według wzoru

$$\overline{PO}_I^k = \frac{PO_{t-1}^k + O_I^k}{12} \quad (3)$$

przy czym

PO_{t-1}^k - liczba ofert pracy w zawodzie k, będąca do dyspozycji powiatowego urzędu pracy w końcu poprzedniego roku (t-1)

O_I^k - liczba ofert pracy w zawodzie k, zgłoszona do powiatowego urzędu pracy w danym roku

oraz

$\overline{PB}_I^k$ - średni miesięczny poziom rejestrowanego bezrobocia w zawodzie k w roku obliczany metodą uproszczoną według wzoru:

$$\overline{PB}_I^k = \frac{PB_{t-1}^k + PB_I^k}{2} \quad (4)$$

przy czym:

PB_{t-1}^k - liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k w końcu poprzedniego roku

PB_I^k - liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k w końcu danego roku.

Przyjęto następujące założenia dotyczące podziału zawodów według wykształcenia:

- wykształcenie wyższe - grupy wielkie 1 i 2,
- wykształcenie średnie - grupy wielkie 3, 4 i 5,
- wykształcenie zasadnicze zawodowe - grupy wielkie 6,7,8 i 9

Ranking obejmuje 1113 zawodów i specjalności, które zostały podzielone na 11 dużych grup. To rozróżnienie na wielkie grupy zawodów i specjalności ma charakter analityczny i służy uzyskaniu większej przejrzystości prezentowanego materiału.

Prezentowane opracowanie składa się z pięciu uzupełniających się części. W części pierwszej przedstawiono bezrobotnych według grup zawodów: stan na 31.XII. 2006 roku. Druga część dotyczy struktury ofert pracy według grup zawodów w omawianym czasookresie. Zawodom deficytowym i nadwyżkowym poświęcono część trzecią. Na część czwartą składa się analiza popytu na pracę w opinii pracodawców. Wyniki badań w szkołach ponadgimnazjalnych zaprezentowano w części piątej. Całość rozważań zamyka zwięzłe zakończenie zawierające najważniejsze refleksje wynikające z przeprowadzonej analizy.

I. BEZROBOTNI WEDŁUG GRUP ZAWODÓW

Nieodłączną częścią sprawozdawczości o rynku pracy jest struktura i liczba bezrobotnych według zawodów i specjalności.

W końcu 2006 roku bez pracy było 23,7% osób, to jest 127 574 zawodowo czynnych mieszkańców Warmii i Mazur. To o 23 336 osób mniej, czyli o 3,5 punktu procentowego niż przed rokiem i o 6,6 punktu procentowego niż trzy lata temu.

Na koniec grudnia 2006 roku wśród ogółu zarejestrowanych bezrobotnych 101 938 osób (79,9%) posiadało wyuczony zawód (specjalność).

W porównaniu do stanu z 31 grudnia 2005 roku w grupie bezrobotnych z zawodem odnotowano spadek o 22 096 osób (17,8%). Względny spadek w zbiorowości bezrobotnych z wyuczonym zawodem/specjalnością był, zatem silniejszy o 2,3% punktu procentowego niż odnotowany w analogicznym okresie wśród całej populacji bezrobotnych - o 15,5%.

Populacja bezrobotnych nieposiadająca specjalności, tzw. „grupa bez zawodu” spadła z 26 876 osób (stan na 31.XII. 2005r.) do 25 636 osób (stan na 31.XII. 2006r.) czyli o 1 240 osób, tj. o 4,6%. Osoby bez zawodu stanowiły na koniec 2006 roku 20,1% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych, a na koniec 2005 roku było ich 17,8% – przyrost o 2,3% punktu procentowego. W grupie bezrobotnych osób bez zawodu ponad trzy piąte (61,0%) to kobiety i w stosunku do 2005 roku zauważono ich przyrost o 1,4%.

Wśród bezrobotnych, podobnie jak w latach poprzednich, największą grupę stanowią osoby posiadające wykształcenie gimnazjalne i niższe - 37,8% oraz zasadnicze zawodowe – 29,9% ogółu zarejestrowanych w urzędach pracy. Co piąty (19,9%) bezrobotny legitymował się świadectwem ukończenia szkoły policealnej i średniej zawodowej, a niemal, co trzynasty (8,1%) średniej ogólnokształcącej. Szkołę wyższą ukończyło 4,3% bezrobotnych.

W stosunku do 2005 roku we wszystkich tych grupach odnotowano spadek bezrobocia. Najwięcej bezrobotnych ubyło wśród osób z wykształceniem: ogólnokształcącym – o 10 573 osoby, tj. o 50,5%; gimnazjalnym i niższym – o 9 070 osób, tj. o 15,8%; zasadniczym zawodowym – o 9 422 osoby, tj. o 19,8% oraz policealnym średnim zawodowym – o 4 054 osoby, tj. o 13,8%. Bezrobotnych z wykształceniem wyższym było mniej o 217 osób, tj. o 3,8%.

Tabela 1. Struktura socjodemograficzna bezrobotnych w latach 2005-2006.

Bezrobotni - stan na 31.XII.	2005 r.	2006 r.	Zmiany w stosunku do 2005 r. w %	Udział do ogółu bezrobotnych w %	
				2005 r.	2006 r.
Ogółem w tym:	150 910	127 574	- 15,5	100,0	100,0
Wykształcenie					
wyższe	5 697	5 480	- 3,8	3,8	4,3
policealne i średnie zawodowe	29 451	25 397	- 13,8	19,5	19,9
ogólnokształcące	20 931	10 358	- 50,5	7,2	8,1
zasadnicze zawodowe.	47 558	38 136	- 19,8	31,6	29,9
gimnazjalne i niższe	57 273	48 203	- 15,8	38,0	37,8
Wiek					
18 - 24	33 910	27 086	- 20,1	22,5	21,2
25 – 34	40 978	34 347	- 16,2	27,1	26,9
35 – 44	32 518	26 643	- 18,1	21,5	20,9
45 - 54	36 758	32 278	-12,2	24,4	25,3
55 - 59	6 067	6 406	+ 5,6	4,0	5,0
60 - 64	679	814	+ 19,9	0,5	0,6
Czas pozostawiania bez pracy					
do 1 miesiąca	9 961	8 855	- 11,1	6,6	6,9
1 – 3 miesiące	22 634	21 932	- 3,1	15,0	17,2
3 – 6 miesięcy	20 257	17 678	- 12,7	13,4	13,9
6 – 12 miesięcy	23 075	18 998	- 17,7	15,3	14,9
12 - 24 miesiące	23 629	19 373	- 18,0	15,7	15,2
pow. 24 miesięcy	51 354	40 738	- 20,7	34,0	31,9

Źródło: opracowanie własne, na podstawie sprawozdania MPiPS 01

W strukturze warmińsko-mazurskich bezrobotnych stale przeważają kobiety, W 2006 roku było ich 72 582 osoby, tj. 56,9% wszystkich zarejestrowanych w urzędach pracy.

W 2005 roku kobiety liczyły 80 400 osób, tj. 53,3% – spadek o 7 818 osób, tj. o 9,7%. Jednak ich udział do ogółu bezrobotnych wzrósł o 3,6%.

Ciekawie przedstawia się struktura bezrobocia pod względem wieku. Tutaj dominują osoby w wieku 25-34 lata, których było 34 347 bezrobotnych, tj. 26,9% ogółu - w stosunku do 2005 roku, w grupie tej, odnotowano spadek o 6 631 osób, tj. o 18,1%. Drugie miejsce przypada bezrobotnym w wieku 45 – 54 lata, których było 32 278 osób, tj. 25,3% ogółu – w stosunku do 2005 roku nastąpił spadek o 4 480 osób, tj. o 12,2%. Pozycję trzecią zajęli młodzi bezrobotni do 25 roku życia, których było 27 086 osób, tj. 21,2% ogółu – w stosunku do 2005 roku zauważono spadek o 6 824 osoby, tj. o 20,1%. Czwarta lokata przypadła bezrobotnym w wieku 35 - 44 lata, których było 26 643 osoby, tj. 20,9% ogółu - w stosunku do 2005 roku zaznaczono spadek o 5 875 osób, tj. o 18,1%. Najmniej bezrobotnych jest w wieku 55 - 59 lat, których było 7 220 osób tj. 5,0% ogółu – w stosunku do 2005 roku odnotowano wzrost o 339 osób, tj. o 5,6%.

Analizując staż pracy bezrobotnych należy zauważyć, że przytłaczająca większość z nich, 99 348 osób, tj. 77,8%, wcześniej już pracowała - w 2005 roku 117 736 osób, tj. 78,0%. Najliczniejszą grupę (26,7%) stanowią osoby o stażu pracy od 1 do 5 lat - w 2005 roku także 26,7%. Staż pracy od 10 do 20 lat posiadał, co piąty (20,5%) bezrobotny, w poprzedni czasokresie – 20,9%. Blisko jedna piąta (19,2%) bezrobotnych ma staż pracy od 5 do 10 lat, w 2005 roku również 19,2%. Osób pracujących do 1 roku było 18,2%, w 2005 roku – 17,9%. Co siódmy bezrobotny (13,7%), tak samo jak i w 2005 roku, przepracował 20 – 30 lat? Osoby powyżej 30 lat pracy czynią 1,8% ogółu, w 2005 roku – 1,5%.

Na uwagę zasługuje fakt, iż co piąty (22,1%) bezrobotny w ogóle nie posiadał żadnego stażu pracy, w 2005 roku osób takich było 22,0%.

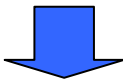
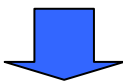
Struktura bezrobotnych według stażu pracy w 2006 roku nie uległa większym zmianom w stosunku do 2005 roku.

Maleje liczba osób – **patrz wykres 1** -, które nie mogą znaleźć pracy dłużej niż dwa lata. Ich liczba, w stosunku, do 2005 r. spadła o 10 616 osób, tj. o 2,2%. Jednak dwie trzecie (67,7%) z nich to ludzie nadal o bardzo niskich kwalifikacjach.

Długotrwale bezrobotni, to osoby znajdujące się w swoistej sytuacji życiowej. To ludzie, którzy z różnych powodów od dawna są poza rynkiem pracy. Wielu z nich nie ma kwalifikacji, np. mieszkańcy osiedli i wsi popegeerowskich. To także kobiety, które z powodów rodzinnych nie mogą podjąć pracy, czy osoby przed pięćdziesiątką, które nie pracują od lat.

Tej grupie bezrobotnych często brakuje motywacji i chęci do pracy, bo z powodzeniem mogą żyć z tego, co dostaną z opieki społecznej, (zwłaszcza, że te pieniądze - są niewiele mniejsze od tego, co mogliby zarobić), renty, jednocześnie pracując w szarej strefie.

Wykres 1. Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy - stan na 31.XII.

	2005 rok			2006 rok	
	Liczba	%		Liczba	%
Bezrobotni dłużej niż 24 miesiące bez pracy	51 354	34,1		40 738	31,9
Bezrobotni od 3 do 24 miesięcy bez pracy	66 961	44,4		56 049	43,9
Bezrobotni krócej niż 3 miesiące bez pracy	32 595	21,6		30 787	24,1

Druga grupa bezrobotnych to osoby, które szukają pracy od trzech miesięcy do dwóch lat. Ich liczba spadła o 10 912 osób, tj. o 0,5%. Osoby te za wszelką cenę chcą znaleźć pracę, ale bardzo często nie starcza im kwalifikacji. Rosnące zapotrzebowanie na pracowników i drenowanie rynku pracy przez emigrację zarobkową spowodowały, że zdecydowana większość z nich uzyskała zatrudnienie.

Trzecia grupa to bezrobotni pozostający bez pracy krócej niż trzy miesiące. Wprawdzie, w populacji tej odnotowano spadek o 1 808 osób, to jednak ich udział do ogółu bezrobotnych wzrósł o 2,5% punktu procentowego.

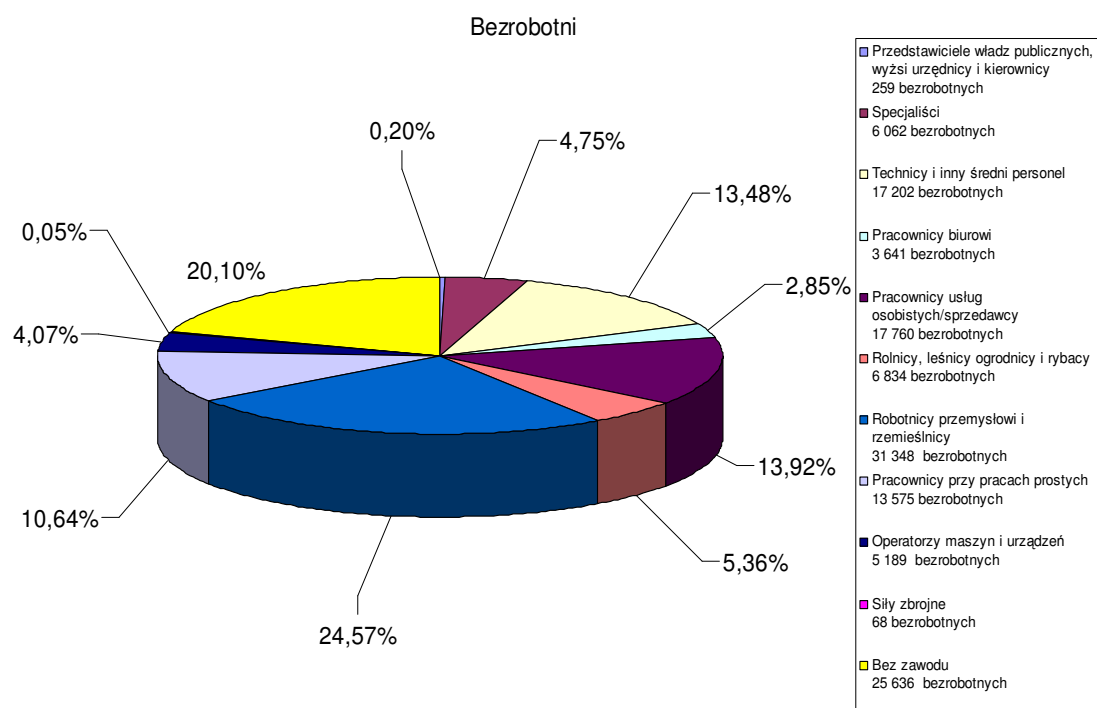
Te pozytywne zmiany świadczą o tym, że na warmińsko-mazurskim rynku pracy dzieje się coraz lepiej. Bo chociaż ludzie tracą pracę, to znajdują następną. Dotyczy to osób aktywnych, które pracę znajdują w okresie trzech miesięcy, gdyż jest jej coraz więcej i większy jest popyt na pracowników.

Na długotrwałe bezrobocie narażone są częściej kobiety. Ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych kobiet wynosi 71,0%, podczas gdy analogiczny wskaźnik dla mężczyzn kształtował się na poziomie 59,1%.

Maleje, w liczbach bezwzględnych, bezrobocie na wsi. W 2006 roku bezrobotni na wsi stanowili 64 788 osób, tj. 50,8% ogółu. W 2005 roku było ich 75 577 osób, tj. 50,1% .- spadek o 10 789 osób, tj. o 14,3%. Jednak ich udział do ogółu bezrobotnych wzrósł o 0,7%. Coraz większą liczbę bezrobotnych zamieszkałych na wsi stanowią osoby żyjące w rodzinach nieposiadające gospodarstw rolnych.

Według klasyfikacji zawodów i specjalności najbardziej zagregowany poziom obejmuje 10 wielkich grup zawodowych. Są to: siły zbrojne; przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy; specjaliści; technicy i inny średni personel; pracownicy biurowi; pracownicy usług osobistych/sprzedawcy; rolnicy, leśnicy ogrodnicy i rybacy; robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy; operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń oraz pracownicy przy pracach prostych – **patrz wykres 2.**

Wykres 2. Struktura bezrobotnych według wielkich grup zawodów- stan na 31.XII.2006r.

Najliczniejszą – **patrz tabela 2** - bo jedną czwartą (24,9%) ogółu bezrobotnych stanowią robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy, razem: 31 348 osób. Kolejne miejsca przypadły: osobom bez zawodu: 25 636 osób (19,5%); pracownikom usług osobistych i sprzedawcom: 17 760 osób (14,2%); technikom i innemu średniemu personelowi: 17 202 osoby (12,9%); pracownikom przy pracach prostych: 13 575 osób (11,2%); rolnikom, leśnikom, ogrodnikom i rybakom: 6 834 osoby (5,2%).

TABELA 2. Liczba bezrobotnych według wielkich grup zawodów w 2006 roku

Grupy zawodowe	Bezrobotni - stan na 31.XII.				Zmiana liczby bezrobotnych w porównaniu z 2005 rokiem	
	2005 rok		2006 rok			
	osoby	%	osoby	%	osoby	%
Ogółem, z tego:	150 910	100	127 574	100	-23 336	- 15,5
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	323	0,2	259	0,2	- 64	-19,8
Specjaliści	6 668	4,4	6 062	4,8	- 606	- 9,1
Technicy i inny średni personel	18 810	12,5	17 202	13,5	- 1 608	- 8,5
Pracownicy biurowi	4 661	3,1	3 641	2,9	- 1 020	-21,9
Pracownicy usług osobistych/sprzedawcy	21 335	20,1	17 760	13,9	- 3 575	-16,8
Rolnicy, leśnicy ogrodnicy i rybacy	8 153	5,4	6 834	5,4	- 1 319	-16,2
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	40 267	26,7	31 348	24,6	- 8 919	-22,2
Operatorzy maszyn i urządzeń	6 729	4,5	5 189	4,1	- 1 540	-22,9
Pracownicy przy pracach prostych	17 023	11,3	13 575	10,6	- 3 448	-20,3
Siły zbrojne	65	0,01	68	0,05	+ 3	+ 4,6
Bez zawodu	26 876	17,9	25 636	20,1	- 1 240	- 4,7

Zródło: załącznik 3 do sprawozdania MPiPS - 01. Obliczenia własne.

Najmniej bezrobotnych było w takich grupach zawodów jak: specjaliści: 6 062 osoby (4,8%); operatorzy maszyn i urządzeń: 5 189 osób (4,2%); pracownicy biurowi: 3 641 osób (3,0%); wyżsi urzędnicy i kierownicy: 259 osób (0,2%).

Biorąc pod uwagę liczbę zarejestrowanych bezrobotnych według stanu na koniec analizowanego okresu (rok 2006 do roku 2005) spadek tej liczby odnotowano w 9 –ciu z 10-ciu wielkich grup zawodów, przy czym najsilniejszy w takich populacjach jak:

- operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń – o 22,9%, tj. o 1 540 osób;
- robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy – o 22,2%, tj. o 8 919 osób;
- pracownicy biurowi – o 21,9%, tj. o 1 020 osób;
- pracownicy przy pracach prostych – o 20,3%, tj. o 3 448 osób;
- pracownicy usług osobistych i sprzedawcy – o 16,8%, tj. o 3 575 osób.

Grupy zawodowe operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń, robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy były populacjami charakteryzującymi się najsilniejszym spadkiem napływu do bezrobocia.

W obecnym układzie klasyfikacyjnym została utworzona dodatkowa grupa zawodu „siły zbrojne”, ale odgrywa ona marginesową rolę w strukturze grup wielkich.

Wśród osób bezrobotnych - **patrz tabela 3** - posiadających zawód najczęściej zarejestrowanych było:

- sprzedawców – 10 515 osób, co stanowi 10,4% ogółu bezrobotnych;
- rolników produkcji roślinnej i zwierzęcej – 4 224 osoby, co stanowi 4,3% ogółu;
- krawców – 3 581 osób, co stanowi 3,5% ogółu bezrobotnych;
- asystentów ekonomicznych – 3 101 osób, co stanowi 3,1% ogółu bezrobotnych;
- kucharzy – 3 093 osoby, co stanowi 3,1% ogółu bezrobotnych;
- murarzy – 2 633 osoby, co stanowi 2,4% ogółu bezrobotnych;
- sprzątaczek – 2 425 osób, co stanowi 2,4% ogółu bezrobotnych;
- ślusarzy – 2 219 osób, co stanowi 2,2% ogółu bezrobotnych;
- techników rolników – 2 136 osób, co stanowi 2,1% ogółu bezrobotnych;
- robotników gospodarczych – 2 129 osób, co stanowi 2,1% ogółu bezrobotnych;
- robotników budowlanych – 1 993 osoby, co stanowi 1,9% ogółu bezrobotnych;
- szwaczek – 1 851 osób, co stanowi 1,8% ogółu bezrobotnych;
- techników mechaników – 1 575 osób, co stanowi 1,6% ogółu bezrobotnych;
- robotników w przemyśle przetwórczym – 1 555 osób, co stanowi 1,5% ogółu bezrobotnych;
- mechaników samochodów osobowych – 1 492 osoby, co stanowi 1,5% ogółu bezrobotnych;
- pracowników technicznej obsługi biurowej – 1 492 osoby, co stanowi 1,5% ogółu;
- stolarzy – 1 292 osoby, co stanowi 1,3% ogółu bezrobotnych;
- kierowców ciągników rolniczych – 1 095 osób, co stanowi 1,1% ogółu bezrobotnych.

Tabela 3. Ranking 50 zawodów o największej liczbie bezrobotnych

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu i specjalności	Liczba bezrobotnych	Udział do ogółu bezrobotnych
1	522107	Sprzedawca	10 515	10,4
2	613101	Rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej	4 224	4,2
3	743304	Krawiec	3 581	3,5
4	341902	Asystent ekonomiczny	3 101	3,1
5	512201	Kucharz	3 093	3,1
6	712102	Murarz	2 633	2,4
7	913207	Sprzątaczką	2 425	2,4
8	722204	Ślusarz	2 219	2,2
9	321208	Technik rolnik	2 136	2,1
10	914103	Robotnik gospodarczy	2 129	2,1
11	931301	Robotnik budowlany	1 993	1,9
12	743604	Szwaczka	1 851	1,8
13	311502	Technik mechanik	1 575	1,6
14	932104	Robotnik w przemyśle przetwórczym	1 555	1,5
15	723105	Mechanik samochodów osobowych	1 492	1,5
16	419101	Pracownik biurowy	1 492	1,5
17	742204	Stolarz	1 292	1,3
18	741203	Piekarz	1 205	1,2
19	742207	Stolarz meblowy	1 185	1,2
20	833104	Kierowca ciągnika rolniczego	1 095	1,1
21	723190	Mechanik pojazdów samochodowych	1 007	1,0
22	241102	Ekonomista	971	1,0
23	341501	Handlowiec	923	0,9
24	741201	Cukiernik	913	0,9
25	722304	Tokarz	874	0,9
26	723306	Mechanik pojazdów rolniczych	837	0,8
27	311204	Technik budownictwa	831	0,8
28	512302	Kelner	818	0,8
29	832302	Kierowca samochodu ciężarowego	795	0,8
30	915202	Dozorca	738	0,7
31	714101	Malarz budowlany	736	0,7
32	913204	Pomoc kuchenna	715	0,7
33	321402	Technik żywienia	690	0,7
34	713604	Monter instalacji wodno-kanalizacyjnych	687	0,7
35	413103	Magazynier	683	0,7
36	513301	Opiekunka domowa	655	0,7
37	832101	Kierowca samochodu osobowego	653	0,6
38	343101	Pracownik administracji	629	0,6
39	612990	Hodowca zwierząt	620	0,6
40	631102	Robotnik leśny	617	0,6
41	514102	Fryzjer	606	0,6
42	311913	Technik technologii odzieży	580	0,6
43	712302	Stolarz budowlany	548	0,5
44	513102	Opiekunka dziecięca	547	0,5
45	621105	Ogrodnik	537	0,5
46	916201	Robotnik placowy	513	0,5
47	723390	Mechanik/monter maszyn i urządzeń	478	0,5
48	247901	Specjalista administracji publicznej	473	0,5
49	343201	Księgowy (samodzielny)	467	0,5
50	412102	Technik rachunkowości	453	0,5

W populacji osób legitymujących się wykształceniem wyższym najwięcej bezrobotnych było wśród:

- ekonomistów – 971 osób, co stanowi 0,76% ogółu bezrobotnych;
- specjalistów administracji publicznej – 473 osoby, co stanowi 0,40% ogółu bezrobotnych;
- pedagogów – 394 osoby, co stanowi 0,31% ogółu bezrobotnych;
- specjalistów do spraw marketingu i handlu – 299 osób, co stanowi 0,23% ogółu;
- pielęgniarek – 263 osoby, co stanowi 0,21% ogółu bezrobotnych;
- specjalistów do spraw organizacji i zarządzania – 196 osób, co stanowi 0,15% ogółu;
- inżynierów rolnictwa – 181 osób, co stanowi 0,14% ogółu bezrobotnych;
- politologów – 161 osób, co stanowi 0,13% ogółu bezrobotnych;
- nauczycieli nauczania początkowego – 151 osób, co stanowi 0,12% ogółu bezrobotnych;
- prawników – 144 osoby, co stanowi 0,11% ogółu bezrobotnych.

Ze sporządzonego rankingu wynika, iż niektóre zawody przypisane są wyłącznie kobietom – **patrz tabela 4**. Wśród bezrobotnych kobiet najwięcej zarejestrowanych było w takich zawodach jak:

- szwaczka – 1 851 osób, co stanowi 100% w tej grupie zawodowej;
- opiekunka domowa – 655 osób, co stanowi 100% w tej grupie zawodowej;
- technik technologii odzieży – 580 osób, co stanowi 100% w tej grupie zawodowej;
- opiekunka dziecięca – 547 osób, co stanowi 100% w tej grupie zawodowej;
- salowa – 386 osób, co stanowi 100% w tej grupie zawodowej;
- tkaczka – 359 osób, co stanowi 100% w tej grupie zawodowej;
- pomoc domowa – 172 osoby, co stanowi 100% w tej grupie zawodowej;
- telefonistka – 135 osób, co stanowi 100% w tej grupie zawodowej;
- sekretarka – 112 osób, co stanowi 100% w tej grupie zawodowej;
- krawiec – 3 547 osób, co stanowi 99,1% w tej grupie zawodowej;
- księgowy (samodzielny) – 457 osób, co stanowi 97,9% w tej grupie zawodowej;
- sprzedawca – 10 194 osoby, co stanowi 96,9% w tej grupie zawodowej;
- kasjer handlowy -105 osób, co stanowi 96,3% w tej grupie zawodowej;
- fryzjer – 577 osób, co stanowi 95,2% w tej grupie zawodowej;
- pracownik pomocy społecznej – 156 osób, co stanowi 91,2% w tej grupie zawodowej.

Tabela 4. Ranking udziału bezrobotnych kobiet w grupie zawodów i specjalności

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu i specjalności	Bezrobotni	w tym kobiety	
				Liczba	%
1	743604	Szwaczka	1 851	1 851	100,0
2	513301	Opiekunka domowa	655	655	100,0
3	311913	Technik technologii odzieży	580	580	100,0
4	513102	Opiekunka dziecięca	547	547	100,0
5	913206	Salowa	386	386	100,0
6	743202	Tkaczka	359	359	100,0
7	224101	Pielęgniarka	263	263	100,0
8	913101	Pomoc domowa	172	172	100,0
9	233108	Nauczyciel nauczania początkowego	141	141	100,0
10	422301	Telefonistka	135	135	100,0
11	233201	Nauczyciel przedszkola	123	123	100,0
12	411101	Sekretarka	112	112	100,0
13	743304	Krawiec	3 581	3 547	99,1
14	343201	Księgowy (samodzielny)	467	457	97,9
15	522107	Sprzedawca	10 515	10 194	96,9
16	421102	Kasjer handlowy	109	105	96,3
17	827504	Operator/przetwórstwo owocowo-warzywnego	172	165	95,9
18	514102	Fryzjer	606	577	95,2
19	311101	Laborant chemiczny	133	126	94,7
20	232108	Nauczyciel języka obcego	60	56	93,3
21	421201	Kasjer bankowy	44	41	93,2
22	412102	Technik rachunkowości	453	421	92,9
23	419101	Technik/operator maszyn biurowych	1 492	1 385	92,8
24	232109	Nauczyciel języka polskiego	69	64	92,8
25	322402	Technik fizjoterapii	67	62	92,5
26	512302	Kelner	815	745	91,4
27	346104	Pracownik pomocy społecznej	171	156	91,2
28	744202	Kaletnik	367	328	89,4
29	343101	Pracownik administracyjny	629	556	88,4
30	235907	Pedagog szkolny	59	52	88,1
31	341401	Organizator obsługi turystycznej	155	135	87,1
32	827202	Operator/ produkcja wyrobów mleczarskich	190	165	86,8
33	621201	Ogrodnik	537	465	86,6
34	341902	Asystent ekonomiczny	3 101	2 674	86,2
35	244104	Pedagog	394	334	84,8
36	512301	Bufetowy (barman)	248	209	84,3
37	341404	Organizator usług hotelarskich	221	186	84,2
38	321402	Technik żywienia	690	577	83,6
39	311209	Technik ochrony środowiska	138	114	82,6
40	341501	Handlowiec	923	760	82,3
41	613101	Rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej	4 224	3 423	81,0
42	241102	Ekonomista	971	783	80,6
43	741201	Cukiernik	913	730	80,0
44	311918	Technik włókiennik	148	118	79,7
45	321206	Technik ogrodnik	257	202	78,6
46	321208	Technik rolnik	2 136	1 600	74,9
47	743501	Krojczy	91	68	74,7
48	828303	Monter podzespołów elektronicznych	66	49	74,2
49	244105	Socjolog	88	65	73,9
50	222107	Inżynier zootechniki	78	57	73,1

W populacji osób legitymujących się wykształceniem wyższym największy udział bezrobotnych kobiet wystąpił w takich zawodach jak:

- pielęgniarka – 263 osoby, co stanowi 100% w tej grupie zawodowej;
- nauczyciel nauczania początkowego – 141 osób, co stanowi 100% w tej grupie zawodowej;
- nauczyciel przedszkola – 123 osoby, co stanowi 100% w tej grupie zawodowej;
- nauczyciel języka obcego - 56 osób, co stanowi 93,3% w tej grupie zawodowej;
- nauczyciel języka polskiego – 64 osoby, co stanowi 02,8% w tej grupie zawodowej;
- pedagog szkolny – 52 osoby, co stanowi 88,1% w tej grupie zawodowej;
- pedagog – 334 osoby, co stanowi 84,8% w tej grupie zawodowej;
- ekonomista – 783 osoby, co stanowi 80,65 w tej grupie zawodowej;
- socjolog – 65 osób, co stanowi 73,9% w tej grupie zawodowej;
- inżynier zootechniki – 57 osób, co stanowi 73,1% w tej grupie zawodowej.

Na podstawie uzyskanych danych należy stwierdzić, iż:

- wśród ogółu bezrobotnych najwięcej jest osób posiadających wykształcenie na poziomie Zawodowym i średnim (sprzedawca, krawiec, murarz, ślusarz, robotnik budowlany, szwaczka, asystent ekonomiczny, technik mechanik, pracownik technicznej obsługi biurowej itp);
- w grupie długotrwale bezrobotnych przeważają zawody proste (rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej, sprzątaczką, robotnik gospodarczy, robotnik w przemyśle przetwórczym itp);
- w populacji bezrobotnych kobiet pojawiają się już zawody wymagające wykształcenia nie tylko zawodowego (np. szwaczka, sprzedawca, krawiec), czy średniego (np. technik technologii odzieży, księgowy, pracownik technicznej obsługi biurowej, asystent ekonomiczny), ale także i wyższego (np. pielęgniarka, nauczyciel nauczania początkowego, nauczyciel przedszkola, inżynier zootechniki);
- bezrobotni absolwenci posiadają poziom wykształcenia zdecydowanie wyższy od pozostałych grup. W tej kategorii osób dominują zawody wymagające wykształcenia średniego jak i wyższego (ekonomista, nauczyciel języka obcego, nauczyciel języka polskiego, pedagog, socjolog, politolog, prawnik).

II. OFERTY PRACY WEDŁUG GRUP ZAWODÓW

W 2006 roku do powiatowych urzędów pracy zgłoszono w sumie 52 237 ofert pracy. To jest o 6 987 ofert więcej, czyli o 15,4 punktów procentowych niż przed rokiem i o 28,7 niż trzy lata temu.

Jednak **tylko w czternastu** powiatach nastąpił procentowy przyrost ofert pracy. Największy w:

- > Węgorzewie – wzrost o 101,7%;
- > Pisz – wzrost o 52,2%;
- > Braniewie – wzrost o 45,4%;
- > Olsztynie Ziemiem – wzrost o 39,2%;
- > Elblągu Ziemiem – wzrost o 34,3%;
- > Elblągu Grodzkim – wzrost o 31,5%.

W tym samym czasookresie **w siedmiu** powiatach nastąpił spadek liczby ofert pracy. Największy w

- > Mrągowie - mniej o 16,1%;
- > Nowym Mieście Lubawskim – mniej o 10,2%;
- > Ostródzie – mniej o 10,0%;
- > Gołdapi – mniej o 7,2%;
- > Olecku - mniej o 5,5%;
- > Iławie – mniej o 5,2%.

Trzeba jednak mocno podkreślić, iż połowa ofert pracy była subsydiowana ze środków Funduszu Pracy i Europejskiego Funduszu Społecznego.

O ile w 2005 roku ofert subsydiowanych było 24 365 (53,8%) to w roku 2006 stanowiły one 25 773 (49,3%) – wzrost, w liczbach bezwzględnych, o 1 408. W strukturze procentowej odnotowano o 4,5% spadek udziału ofert subsydiowanych. Aż w trzynastu powiatach udział ofert subsydiowanych wynosił ponad połowę ich ogółu.

Największy udział subsydiowanych ofert pracy miał miejsce w takich powiatach jak:

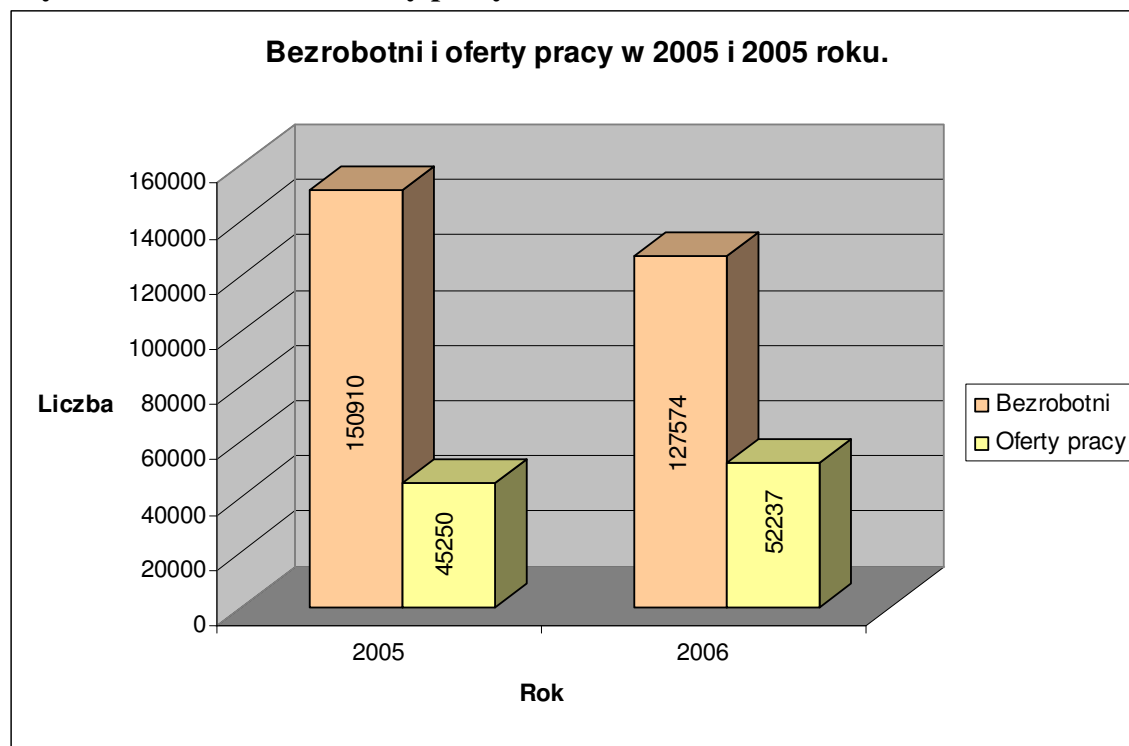
- > Szczecino - 77,4% wszystkich zgłoszonych;
- > Nowe Miasto Lubawskie - 74,7%;
- > Pisz – 73,8%;
- > Lidzbark Warmiński – 73,2%;
- > Elbląg Ziemiński - 71,1%;
- > Olecko - 66,5% ogółu.

Najmniejszy odsetek subsydiowanych ofert pracy był w powiatach:

- > Olsztyn Grodzki - 21,4% wszystkich zgłoszonych;.
- > Iława - 36,1%;
- > Elbląg Grodzki – 40,4%.

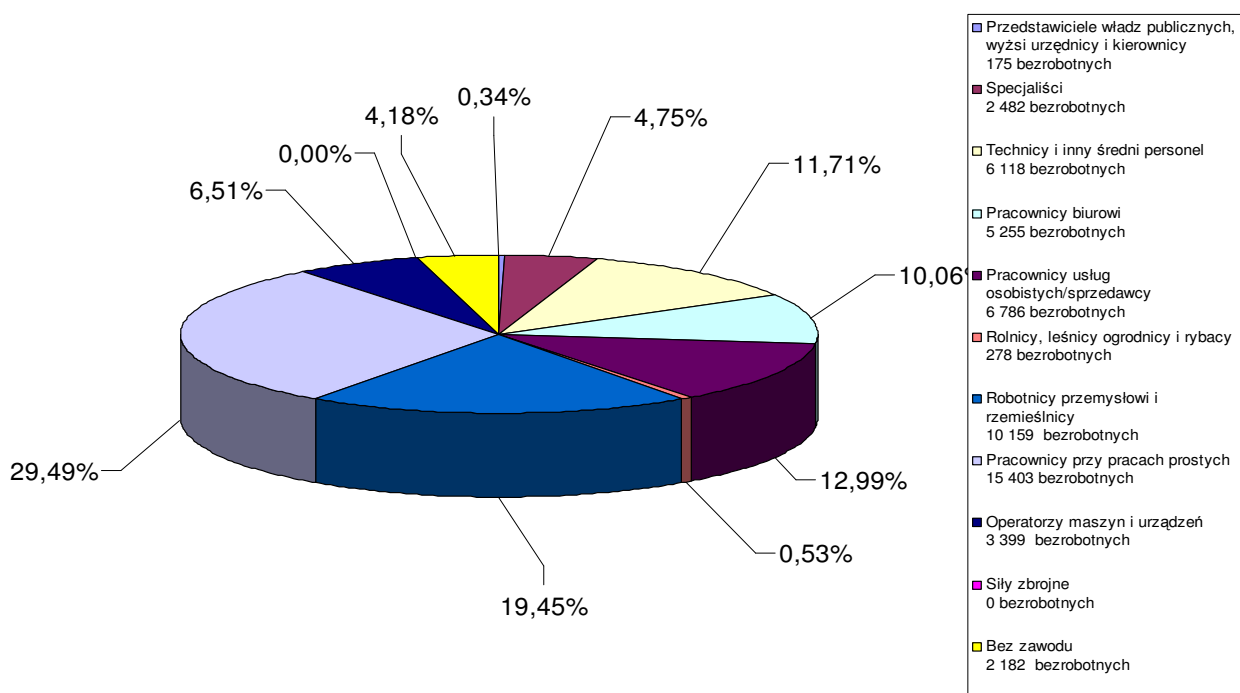
Mimo odczuwalnego spadku bezrobocia i przyrostu propozycji zatrudnienia – **patrz wykres 3** - nadal mamy do czynienia ze zjawiskiem, w którym liczba ofert pracy (52 237) nie pokrywa zapotrzebowania wynikającego z liczby bezrobotnych (127 574).

Wykres 3. Bezrobotni i oferty pracy w latach 2005 - 2006

Według Klasyfikacji Zawodów i Specjalności, najbardziej zagregowany podział ofert pracy obejmuje 10 wielkich grup zawodowych, co ilustruje **wykres 4**.

Wykres 4. Struktura ofert pracy według grup zawodów zgłoszonych w 2006 roku

Struktura pozyskanych ofert pracy według poszukiwanych kwalifikacji zawodowych wskazuje, że od dwóch lat największe zapotrzebowanie pracodawców dotyczy pracowników posiadających podstawowe umiejętności fachowe należące do grupy wielkiej „pracownicy przy pracach prostych”. Dla nich w 2006 r. zgłoszono aż 15 403 oferty pracy, co stanowi jedną trzecią (29,5%) wszystkich. Drugie miejsce przypadło „robotnikom przemysłowym i rzemieślnikom” -10 159 ofert pracy, co stanowi 19,4% wszystkich ofert.

Często pracodawcy oferowali też pracę przedstawicielom grup:

- pracownicy usług osobistych i sprzedawcy – 6 786 ofert pracy, co stanowi 13,0% ogółu ofert;
- technicy i inny średni personel – 6 118 ofert pracy, co stanowi 11,7% wszystkich ofert;
- pracownicy biurowi – 5 255 ofert pracy, co stanowi 10,1% ogółu ofert.

W obecnym układzie klasyfikacyjnym została utworzona dodatkowa grupa zawodu „siły zbrojne”, ale dla przedstawicieli tej populacji zarówno w 2005 r. jak i 2006 r. nie było żadnej propozycji pracy. Odgrywa ona marginesową rolę w strukturze grup wielkich.

Porównanie liczby ofert pozyskanych przez urzędy pracy w 2005 i 2006 roku – **patrz tabela 5** - wskazuje, że **największy**, tj. względny procentowo, wzrost dotyczył propozycji zatrudnienia dla bezrobotnych z grupy zawodowej „pracownicy przy pracach prostych” – zwiększa o 4 548 ofert, tj. o 41,9%. W dalszej kolejności miejsca zajęli: wyżsi urzędnicy i kierownicy – przyrost o 18,2%; operatorzy i monterzy maszyn oraz urządzeń – skok o 13,6%; rolnicy, leśnicy, ogrodnicy i rybacy – wzrost o 9,0% oraz robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy – wzrost o 4,7%.

Jedyny, ale za to bardzo odczuwalny, spadek ofert pracy zanotowano w grupie „technicy i inny średni personel” – mniej aż o 655 ofert, tj. o 9,7%.

Zestawienie informacji o zmianach liczby osób bezrobotnych w grupach zawodowych z informacjami o zmianach liczby ofert pracy zgłaszanych przez pracodawców dla przedstawicieli tych populacji wskazuje:

- w grupach, w których odnotowano spadek liczby bezrobotnych, tj. „pracownicy przy pracach prostych”, „wyżsi urzędnicy i kierownicy” oraz „operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń” równocześnie zanotowano najwyższe wskaźniki przyrostu liczby ofert pracy;
- duże zapotrzebowanie ze strony pracodawców zanotowano na pracowników rekrutujących się z grupy „robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy”, najliczniej (31 348 osób) reprezentowanej przez bezrobotnych. Nastąpił jednocześnie wysoki spadek liczebności tej grupy o 22,2%;
- systematycznie rośnie zapotrzebowanie na pracowników posiadających kwalifikacje zawodowe na poziomie zawodowym, średnim i wyższym. Jednak pracodawcy nadal zgłaszają najwięcej ofert dla osób posiadających podstawowe umiejętności, zakwalifikowanych do grupy „pracownicy przy pracach prostych”.

Tabela 5. Oferty pracy według dużych grup zawodów w latach 2005 -2006

Nazwa grupy zawodowej	. Oferty pracy zgłoszone w:				Wzrost / spadek do 2005 roku	
	2005 rok		2006 rok			
	Liczba	%	liczba	%	liczba	%
Ogółem, z tego	45 250	100	52 237	100	+ 6 987	+ 15,4
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	148	0,3	175	0,3	+ 27	+ 18,2
Specjaliści	2 428	5,4	2 482	4,8	+ 54	+ 2,2
Technicy i inny średni personel	6 773	15,0	6 118	11,7	- 655	- 9,7
Pracownicy biurowi	5 212	11,5	5 255	10,1	+ 43	+ 0,8
Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	6 697	14,8	6 786	13,0	+ 89	+ 1,3
Rolnicy,leśnicy,ogrodnicy i rybacy	255	0,6	278	0,5	+ 23	+ 9,0
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	9 702	21,4	10 159	19,4	+ 457	+ 4,7
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	2 991	6,6	3 399	6,5	+ 408	+ 13,6
Pracownicy przy pracach prostych	10 855	24,0	15 403	29,5	+ 4 548	+ 41,9
Siły zbrojne	0	0	0	0	0	0
Bez zawodu	189	0,4	2 182	4,2	+ 1993	+ 1154,5

Źródło: Sprawozdawczość nr.1 MPiPS – załącznik 3. Obliczenia własne

Wśród ogółu ofert pracy zgłoszonych w 2006 roku - **patrz tabela 6** - najwięcej było w takich zawodach jak:

- sprzedawca – 4 275 ofert pracy, co stanowi 10,3% wszystkich;
- pracownik technicznej obsługi biurowej – 3 360 ofert pracy, co stanowi 8,1% wszystkich;
- technik administracji – 2 197 ofert pracy, co stanowi 5,3% wszystkich;
- robotnik budowlany – 2 154 oferty pracy, co stanowi 5,2% wszystkich;
- robotnik w przemyśle przetwórczym – 1 064 oferty pracy, co stanowi 2,6% wszystkich;
- murarz – 1 044 oferty pracy, co stanowi 2,5% wszystkich;
- stolarz – 972 oferty pracy, co stanowi 2,3% wszystkich;
- szwaczka – 881 ofert pracy, co stanowi 2,18% wszystkich;
- robotnik drogowy – 726 ofert pracy, co stanowi 1,7% wszystkich;

W populacji bezrobotnych z wykształceniem wyższym najwięcej ofert pracy było dla:

- specjaliści do spraw marketingu i handlu – 167 ofert pracy, co stanowi 0,40% wszystkich;
- wychowawcy w placówkach oświatowych- wychowawczych – 159 ofert, co stanowi 0,38%;
- nauczyciela języka obcego – 155 ofert pracy, co stanowi 0,37% wszystkich;
- specjaliści administracji publicznej – 146 ofert pracy, co stanowi 0,35% wszystkich;
- pielęgniarki – 113 ofert pracy, co stanowi 0,27% wszystkich;
- nauczyciela przedszkola – 101 ofert pracy, co stanowi 0,24% wszystkich;
- fizjoterapeuty – 80 ofert pracy, co stanowi 0,19% wszystkich;
- inżyniera budownictwa – 73 oferty pracy, co stanowi 0,18% wszystkich.
- doradcy personalnego – 62 oferty, co stanowi 0,12% wszystkich.

Tabela 6. Ranking 50 zawodów o największej liczbie ofert pracy.

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu i specjalności	Bezrobotni	Oferty pracy zgłoszone w 2006r.	Stosunek do ogółu ofert w %
1	522107	Sprzedawca	10 515	4 275	10,26
2	419101	Technik/operator maszyn biurowych	1 492	2 197	1,47
3	931301	Robotnik budowlany	1 993	2 154	5,17
4	932104	Robotnik w przemyśle przetwórczym	1 555	1 064	2,55
5	712102	Murarz	2 633	1 044	2,51
6	913207	Sprzątaczką	2 425	1 013	2,43
7	742204	Stolarz	1 292	972	2,33
8	743604	Szwaczka	1 851	881	2,11
9	931203	Robotnik drogowy	383	726	1,74
10	832302	Kierowca samochodu ciężarowego	795	698	1,67
11	512201	Kucharz	3 093	624	1,50
12	413103	Magazynier	683	619	1,49
13	515902	Pracownik ochrony mienia i osób	240	611	1,47
14	722204	Ślusarz	2 219	510	1,22
15	913204	Pomoc kuchenna	715	477	1,14
16	341501	Handlowiec	923	431	1,03
17	421102	Kasjer handlowy	109	401	0,96
18	512302	Kelner	815	400	0,96
19	341503	Przedstawiciel handlowy	215	395	0,95
20	343201	Księgowy (samodzielny)	467	342	0,82
21	742190	Robotnik przygotowujący drewno	233	297	0,71
22	814190	Operator/obróbka drewna	113	278	0,67
23	712401	Brukarz	120	273	0,66
24	411101	Sekretarka	112	261	0,63
25	832101	Kierowca samochodu osobowego	653	249	0,60
26	513102	Opiekunka dziecięca	547	247	0,59
27	723105	Mechanik samochodów osobowych	1 492	246	0,59
28	721202	Spawacz ręczny gazowy	195	230	0,55
29	743702	Tapicer	269	227	0,54
30	741203	Piekarz	1 205	227	0,54
31	932103	Pakowacz	204	225	0,54
32	713604	Monter instalacji wodno-kanalizacyj.	687	214	0,51
33	921101	Robotnik pomocniczy w rolnictwie	314	210	0,50
34	712204	Zbrojarz	76	195	0,47
35	514102	Fryzjer	606	192	0,46
36	712901	Konserwator budynków	79	191	0,46
37	828206	Monter sprzętu oświetleniowego	37	183	0,44
38	714101	Malarz budowlany	736	176	0,42
39	933104	Robotnik magazynowy	188	174	0,42
40	743304	Krawiec	3 581	172	0,41
41	348202	Pracownik biblioteki/ informacja naukowa	32	172	0,41
42	346103	Opiekunka środowiskowa	32	170	0,41
43	241912	Specjalista ds. marketingu i handlu	299	167	0,40
44	346102	Opiekun w domu pomocy społecznej	81	160	0,38
45	235908	Wychowawca w placówkach	57	159	0,38
46	712301	Cieśla	258	157	0,38
47	232108	Nauczyciel języka obcego	60	155	0,37
48	722304	Tokarz	874	154	0,37
49	721203	Spawacz ręczny łukiem elektrycznym	179	154	0,37
50	823290	Operator maszyn do produkcji wyrobów z tworzyw sztucznych	75	147	0,35

W stosunku do 2005 roku największy procentowy przyrost ofert pracy – **tabela 7** odnotowano w takich zawodach jak:

- operator/obróbka drewna - wzrost o 261,0%;
- robotnik pomocniczy w rolnictwie – wzrost o 144,2%;
- dekarz – wzrost o 129,3%;
- brukarz – wzrost o 113,3%;
- zbrojarz – wzrost o 87,5%;
- robotnik gospodarczy – wzrost o 84,2%;
- robotnik w przemyśle przetwórczym – wzrost o 73,0%;
- spawacz ręczny łukiem elektrycznym – wzrost o 65,6%;
- robotnik przygotowujący drewno – 47,8%.

Przedstawione dane stanowią przegląd stanu ofert pracy na rynku województwa warmińsko-mazurskiego. Wśród nich przeważały propozycje zatrudnienia skierowane przede wszystkim do osób z wykształceniem zawodowym lub średnim. W rankingu znalazły się zawody proste, niewymagające skomplikowanych umiejętności, czy kwalifikacji. Zjawisko to potwierdza fakt bardzo wysokiego zapotrzebowania na pracę (2 182 ofert, wobec 189 w 2005r.) adresowanego bezpośrednio do bezrobotnych niemających żadnego zawodu.

Z bilansu bezrobotnych wynika, iż w 2006 roku aż 78 836 osób podjęło pracę, tj. o 3 028 osób (4,1%) więcej niż w 2005 roku. W tym ponad dwie trzecie (66,3%), tj. 52 237 osób, dokonało tego za pośrednictwem urzędów pracy, Zatem ponad jedna trzecia (33,7%), tj. 26 599 bezrobotnych znalazła pracę z własnej inicjatywy, bądź uzyskała pomoc od innych podmiotów i partnerów rynku pracy.

Tabela 7. Ranking 50 zawodów o największej liczbie ofert w latach 2005 – 2006

Lp	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Liczba zgłoszonych ofert pracy w 2005r.	Liczba ofert pracy w 2006r.	Zmiana w stosunku do 2005 roku	
					liczba	%
1	522107	Sprzedawca	4 259	4 275	16	0,4
2	419101	Technik/operator maszyn biurowych	2 692	2 197	-495	-18,4
3	931301	Robotnik budowlany	1 778	2 154	376	21,2
4	932104	Robotnik w przemyśle	615	1 064	449	73,0
5	712102	Murarz	968	1 044	76	7,9
6	913207	Sprzątaczką	786	1 013	227	28,9
7	742204	Stolarz	1 367	972	-395	-28,9
8	743604	Szwaczka	960	881	- 79	- 8,3
9	931203	Robotnik drogowy	1 122	726	-396	-35,3
10	832302	Kierowca samochodu ciężarowego	558	698	140	25,1
11	512201	Kucharz	575	624	49	8,5
12	413103	Magazynier	504	619	115	22,8
13	515902	Pracownik ochrony mienia i osób	566	611	45	8,0
14	722204	Ślusarz	491	510	19	3,9
15	913204	Pomoc kuchenna	428	477	49	11,4
16	341501	Handlowiec	360	431	71	12,0
17	421102	Kasjer handlowy	393	401	8	2,0
18	512302	Kelner	381	400	19	5,0
19	341503	Regionalny przedstawiciel	484	395	-89	-18,4
20	343201	Księgowy (samodzielny)	412	342	-70	-17,0
21	742190	Robotnik przygotowujący drewno	201	297	96	47,8
22	814190	Operator/obróbka drewna	77	278	201	261,0
23	712401	Brukarz	128	273	145	113,3
24	411101	Sekretarka	228	261	33	14,5
25	832101	Kierowca samochodu osobowego	220	249	29	13,2
26	513102	Opiekunka dziecięca	199	247	48	24,1
27	723105	Mechanik samochodu osobowego	304	246	-58	-19,1
28	721202	Spawacz ręczny gazowy	195	230	35	17,9
29	743702	Tapicer	202	227	25	12,4
30	741203	Piekarz	278	227	-51	-18,3
31	932103	Pakowacz	109	225	116	106,4
32	713604	Monter instalacji wodno-kanalizacyj.	163	214	51	31,3
33	921101	Robotnik pomocniczy w rolnictwie	86	210	124	144,2
34	712204	Zbrojarz	104	195	91	87,5
35	514102	Fryzjer	178	192	14	7,9
36	712901	Konserwator budynków	179	191	12	6,7
37	828206	Monter sprzętu oświetleniowego	143	183	40	28,0
38	714101	Malarz budowlany	225	176	-49	-21,8
39	933104	Robotnik magazynowy	163	174	11	6,7
40	743304	Krawiec	174	172	-2	-1,1
41	348202	Pracownik biblioteki i informacji	151	172	21	14,0
42	346103	Opiekunka środowiskowa	126	170	44	34,9
43	241912	Specjalista ds. marketingu i handlu	143	167	24	16,8
44	346102	Opiekun w domu pomocy społecznej	131	161	30	22,9
45	235908	Wychowawca w placówkach	128	159	31	24,2
46	712301	Cieśla	133	157	24	18,0
47	232108	Nauczyciel języka obcego	139	155	16	11,5
48	722304	Tokarz	119	154	35	29,4
49	721203	Spawacz ręczny łukiem elektrycznym	93	154	61	65,6
50	713101	Dekarz	58	133	75	129,3

III. ZAWODY DEFICYTOWE I NADWYŻKOWE .

Nierównowaga między popytem a podażą na rynku pracy powoduje występowanie zawodów, na które jest większe lub mniejsze zapotrzebowanie ze strony pracodawców tj.

- **zawodów nadwyżkowych**, na które jest niższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie; tzn. występuje przewaga bezrobotnych nad ofertami pracy,
- **zawodów zrównoważonych**, w których liczba ofert pracy pokrywa się z liczbą bezrobotnych, tzn. wykazują one równowagę na rynku pracy,
- **zawodów deficytowych**, na które jest wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy, tzn. występuje przewaga ofert pracy nad bezrobotnymi.

Metodologia obliczania wskaźników zawodów nadwyżkowych i deficytowych została omówiona i zaprezentowana we wstępie niniejszego opracowania – **patrz strona 5.**

3.1. ZAWODY NADWYŻKOWE

Na Warmii i Mazurach w strukturze zawodowej bezrobotnych dominują zawody nadwyżkowe. W zawodach nadwyżkowych w końcu 2006 roku sklasyfikowano 99 841 osób pozostających bez pracy, tj. 76,4% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych.

Posiłkując się wskaźnikiem intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów, wyłoniono **680 (61,1%)** grup zawodów nadwyżkowych o wskaźniku intensywności nadwyżki zawodów mniejszym od 0,9. W tym: **337** zawodów (43,5%) nadwyżkowych było o wskaźniku większym od zera i mniejszym od 0,9 oraz **413** zawodów nadwyżkowych o wskaźniku równym zeru i nie przekraczającym zera, co oznacza, że napływowi bezrobotnych w danym zawodzie nie towarzyszył napływ ofert pracy.

W oparciu o załącznik nr 3 do sprawozdania MPiPS – 01 sporządzono tablicę obejmującą wszystkie zawody (kod 6–cio cyfrowy). Na tej podstawie opracowano ranking 50 zawodów nadwyżkowych o najwyższym poziomie nadwyżki, co prezentuje **tabela 8**.

Usystematyzowano w niej elementarne grupy zawodów według średniej nadwyżki podaży siły roboczej, przy założeniu, że wskaźnik intensywności nadwyżki mieścił się w przedziale **od 0,00 do 0,41**, co oznacza, iż w zawodach tych występowała największa przewaga bezrobotnych nad ofertami pracy. **Im niższy wskaźnik intensywności nadwyżki zawodów, tym znikome, wręcz zerowe, możliwości na uzyskanie pracy przez bezrobotnego. Wówczas musi on upatrywać swojej szansy w przekwalifikowaniu się lub zmianie zawodu.**

Z uzyskanych danych wynika, iż zdecydowanie najwyższym poziomem nadwyżki charakteryzuje się zawód sprzedawca, w którym kształtuje się ona na poziomie 6 240 bezrobotnych, przy stosunkowo wysokim wskaźniku intensywności nadwyżki 0,41, co oznacza, że w tej populacji, co druga osoba o tym zawodzie mogła uzyskać zatrudnienie.

Tabela 8 Ranking 50 zawodów nadwyżkowych o najwyższym poziomie nadwyżki.

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu i specjalności	Nadwyżka bezrobotnych w liczbach bezwzględnych	Wskaźnik intensywności nadwyżki ($W_{s,l}^k$)
1	613101	Rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej	4 224	0,00
2	321208	Technik rolnik	2 136	0,00
3	723190	Mechanik pojazdów samochodowych	1 007	0,0
4	723306	Mechanik pojazdów rolniczych	837	0,00
5	311913	Technik technologii odzieży	580	0,00
6	743202	Tkacz	359	0,00
7	321204	Technik hodowca zwierząt	247	0,00
8	311503	Technik mechanizacji rolnictwa	230	0,00
9	321390	Technik technologii żywności	167	0,00
10	311209	Technik ochrony środowiska	154	0,00
11	311918	Technik włókiennik	148	0,00
12	244105	Socjolog	88	0,00
13	321402	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	690	0,00
14	723390	Mechanik/monter maszyn i urządzeń	478	0,02
15	631101	Drwal	368	0,02
16	612990	Hodowca zwierząt	620	0,03
17	621105	Ogrodnik/uprawa warzyw i roślin ozdobnych	537	0,03
18	341902	Asystent ekonomiczny	3 101	0,04
19	244204	Politolog	161	0,04
20	743304	Krawiec	3 581	0,05
21	321206	Technik ogrodnik	257	0,05
22	311502	Technik mechanik	1 575	0,06
23	833104	Kierowca ciągnika rolniczego	1 095	0,07
24	241102	Ekonomista	971	0,08
25	311204	Technik budownictwa	831	0,08
26	712302	Stolarz budowlany	548	0,09
27	244104	Pedagog	394	0,09
28	241990	Specjalista ds..organizacji i zarządzania	196	0,09
29	412102	Technik rachunkowości	453	0,10
30	311911	Technik technologii drewna	368	0,10
31	741201	Cukiernik	799	0,12
32	222105	Inżynier rolnictwa	181	0,12
33	621201	Ogrodnik terenów zieleni	322	0,14
34	913202	Palacz pieców zwykłych	366	0,15
35	723105	Mechanik samochodów osobowych	1 495	0,16
36	744202	Kaletnik	367	0,17
37	722304	Tokarz	720	0,18
38	311302	Technik elektryk	261	0,18
39	741203	Piekarz	978	0,19
40	724201	Elektromonter (elektryk) zakładowy	443	0,19
41	723304	Mechanik maszyn przemysłowych	329	0,19
42	512201	Kucharz	3 093	0,20
43	722204	Ślusarz	1 709	0,23
44	714101	Malarz budowlany	663	0,24
45	712590	Meliorant/robotnik budownictwa wodnego	338	0,28
46	312102	Technik informatyk	341	0,30
47	247901	Specjalista administracji publicznej	473	0,31
48	713604	Monter instalacji wodno-kanalizacyjnych	473	0,31
49	712102	Murarz	1 589	0,40
50	522107	Sprzedawca	6 240	0,41

Na drugim miejscu uplasował się zawód rolnika produkcji roślinnej i zwierzęcej z poziomem nadwyżki 4 224 bezrobotnych i zerowym wskaźniku intensywności nadwyżki 0,00, a na trzecim – krawca z poziomem nadwyżki 3 581 bezrobotnych i znikomym wskaźniku intensywności nadwyżki 0,05. Czwarta lokata przypadła asystentowi ekonomicznemu z poziomem nadwyżki 3 101 bezrobotnych i o bardzo małym wskaźniku intensywności nadwyżki 0,04, a piąta kucharzowi z poziomem nadwyżki 3 093 bezrobotnych i także zerowym wskaźniku intensywności nadwyżki 0,20.

Okazało się, że nadwyżka podaży siły roboczej dotyka zawody o różnym poziomie wykształcenia. W zaprezentowanym rankingu zawodów nadwyżkowych znalazły się zarówno zawody:

a). wymagające przygotowania zawodowego jak: rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej, mechanik pojazdów samochodowych, mechanik pojazdów rolniczych, tkacz, monter maszyn i urządzeń, hodowca zwierząt, ogrodnik/uprawa warzyw i roślin ozdobnych, krawiec, kierowca ciągnika rolniczego, stolarz budowlany;

b). wymagające wykształcenia średniego np. technik rolnik, technik technologii odzieży, tkacz, technik hodowca zwierząt, technik mechanizacji rolnictwa, technik technologii żywności, technik ochrony środowiska, technik włókiennik, technik ogrodnik, technik mechanik, technik budownictwa, technik technologii drewna, technik rachunkowości, technik informatyk;

c). wymagające wykształcenia wyższego takie jak: socjolog, politolog, ekonomista, pedagog, specjalista ds. organizacji i zarządzania, inżynier rolnictwa oraz specjalista administracji publicznej.

3.2. ZAWODY ZRÓWNOWAŻONE

Wśród zarejestrowanych bezrobotnych i zgłoszonych ofert pracy, korzystając ze wskaźnika intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów, wyłoniono na Warmii i Mazurach w 2006 roku **41 (3,7%)** zawodów zrównoważonych tj. wykazujących równowagę na rynku pracy, w przypadku których, relacje napływu ofert pracy do napływu bezrobotnych wyrażają się wskaźnikiem w przedziale 0,9 – 1,1. Są to te zawody, w których liczba ofert pracy pokrywa się z liczbą bezrobotnych.

Do obliczenia średniego miesięcznego deficytu (nadwyżki) podaży siły roboczej w zawodzie k w omawianym czasokresie zastosowano poniższy wzór:

$$N_i^k = B_i^k - O_i^k \quad \text{gdzie:}$$

$\overline{B}_i^k$ - to średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k w analizowanym czasokresie,

O_i^k - to średnia miesięczna liczba zgłoszonych ofert pracy w zawodzie k w omawianym czasokresie.

W oparciu o załącznik nr 3 do sprawozdania MPiPS – 01 sporządzono tablicę obejmującą wszystkie zawody (kod 6–cio cyfrowy). Na tej podstawie opracowano ranking 30 zawodów zrównoważonych, co prezentuje **tabela 9**. Usystematyzowano w niej elementarne grupy zawodów według średniej zrównoważonej podaży siły roboczej, przy założeniu, że wskaźnik intensywności zrównoważenia mieścił się w przedziale **od 0,9 do 1,1**, co oznacza, iż w zawodach tych występowała względna równowaga między bezrobotnymi a ofertami pracy.

Przez zawód zrównoważony należy rozumieć zawód, w którym występuje równowaga pomiędzy liczbą osób poszukujących pracy w danym zawodzie, a liczbą pojawiających się ofert pracy dotyczących tego zawodu.

W populacji 30 zawodów zrównoważonych występujących na warmińsko-mazurskim rynku pracy najczęściej reprezentowanymi zawodami wśród bezrobotnych były:

- **magazynier** - 683 bezrobotnych, dla których było 619 ofert pracy, a wskaźnik intensywności zawodu zrównoważonego = 0,91;
- **robotnik magazynowy** – 188 bezrobotnych, dla których było 174 oferty pracy, a wskaźnik intensywności zawodu zrównoważonego = 0,93;
- **frezer** – 70 bezrobotnych, dla których było 64 oferty pracy, a wskaźnik intensywności zawodu zrównoważonego = 0,91;
- **technik fizjoterapii** – 67 bezrobotnych, dla których było 62 oferty pracy, a wskaźnik intensywności zawodu zrównoważonego = 0,93;
- **kasjer bankowy** – 44 bezrobotnych, dla których było 42 oferty pracy, a wskaźnik intensywności zrównoważonego zawodu = 0,95;
- **pozostali informatycy** – 41 bezrobotnych, dla których było 38 ofert pracy, a wskaźnik intensywności zrównoważonego zawodu = 0,93;
- **operator maszyn dźwigowo-transportowych** – 40 bezrobotnych, dla których było 36 ofert pracy, a wskaźnik intensywności zrównoważonego zawodu = 0,90;
- **operator urządzeń do produkcji wyrobów spożywczych** – 32 bezrobotnych, dla których było 32 oferty pracy, a wskaźnik intensywności zrównoważonego zawodu = 1,00;
- **ratownik medyczny** – 31 bezrobotnych, dla których było 28 ofert pracy, a wskaźnik intensywności zrównoważonego zawodu = 0,90;
- **pozostali inżynierowie** – 21 bezrobotnych, dla których było 20 ofert pracy, a wskaźnik intensywności zrównoważonego zawodu = 0,95;
- **strażak** – 20 bezrobotnych, dla których było 18 ofert pracy, wskaźnik intensywności zrównoważonego zawodu = 0,90;
- **archiwista** – 18 bezrobotnych, dla których było 17 ofert pracy, wskaźnik intensywności zrównoważonego zawodu = 0,94;
- **masażysta** – 15 bezrobotnych, dla których było 14 ofert pracy, a wskaźnik intensywności zrównoważonego zawodu = 0,93;
- **muzyk** – 12 bezrobotnych, dla których było 12 ofert pracy, a wskaźnik intensywności zrównoważonego zawodu = 1,00;
- **maszynista stacji pomp** – 11 bezrobotnych, dla których było 11 ofert pracy, a wskaźnik intensywności zrównoważonego zawodu = 1,00.

Tabela 9. Ranking 30 zawodów zrównoważonych o największej liczbie równowagi.

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu i specjalności	Bezrobotni (NB)	Oferty pracy (NO)	Wskaźnik intensywności zawodów równoważonych ($W_{s,l}^k$)
1	413103	Magazynier	683	619	0,91
2	933104	Robotnik magazynowy	188	174	0,93
3	722301	Frezer	70	64	0,91
4	322402	Technik fizjoterapii	67	62	0,93
5	421201	Kasjer bankowy	44	42	0,95
6	213990	Pozostali informatycy gdzie indziej niesklasyfikowani	41	38	0,93
7	833390	Operator maszyn dźwigowo-transportowych	40	36	0,90
8	827401	Operator urządzeń do produkcji wyrobów spożywczych	32	32	1,00
9	322905	Ratownik medyczny	31	28	0,90
10	214990	Pozostali inżynierowie	21	20	0,95
11	515101	Strażak	20	18	0,90
12	243101	Archiwista	18	17	0,94
13	122901	Kierownik wewnętrznej jednostki działalności podstawowej gdzie indziej niesklasyfikowany	18	17	0,94
14	322401	Masażysta	15	14	0,93
15	347302	Muzyk	12	12	1,00
16	816305	Operator (maszynista) stacji pomp	11	11	1,00
17	131301	Kierownik małego przedsiębiorstwa w budownictwie	11	11	1,00
18	232107	Nauczyciel informatyki	9	9	1,00
19	214906	Specjalista kontroli jakości	9	9	1,00
20	213201	Programista/projektant stron internetowych-webmaster	9	9	1,00
21	131201	Kierownik małego przedsiębiorstwa w przemyśle przetwórczym	8	8	1,00
22	244306	Tłumacz tekstów	6	6	1,00
23	815201	Operator urządzeń do obróbki cieplnej chemikaliów	5	5	1,00
24	223907	Specjalista organizacji i zarządzania w ochronie zdrowia	5	5	1,00
25	214903	Inżynier automatyki i robotyki	4	4	1,00
26	344301	Urzędnik ubezpieczeń społecznych	3	3	1,00
27	121101	Dyrektor generalny	2	2	1,00
28	245204	Artysta rzeźbiarz	1	1	1,00
29	244403	Psychoterapeuta	1	1	1,00
30	211201	Meteorolog	1	1	1,00

3.3. ZAWODY DEFICYTOWE

Wśród zarejestrowanych bezrobotnych i zgłoszonych ofert pracy, korzystając ze wskaźnika intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów, wyłoniono na Warmii i Mazurach w 2006 roku **392 (35,2%)** zawody deficytowe, w przypadku, których, iloraz napływu ofert pracy do napływu bezrobotnych wyrażają się wskaźnikiem większym niż 1,1.

Poprzez zawód deficytowy należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Do obliczenia średniego miesięcznego deficytu (nadwyżki) podaży siły roboczej w zawodzie k w omawianym czasokresie zastosowano poniższy wzór:

$$N_i^k = B_i^k - O_i^k$$

gdzie:

$\bar{B}_i^k$ - to średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k w analizowanym czasokresie,

O_i^k - to średnia miesięczna liczba zgłoszonych ofert pracy w zawodzie k w omawianym czasokresie.

W oparciu o załącznik nr 3 do sprawozdania MPiPS – 01 sporządzono tablicę obejmującą wszystkie zawody (kod 6–cio cyfrowy). Na tej podstawie opracowano ranking 50 zawodów deficytowych o najwyższym poziomie i wskaźniku deficytu – patrz **tabela 10**.

Usystematyzowano w niej elementarne grupy zawodów według średniego deficytu popytu na pracę, przy założeniu, że wskaźnik intensywności deficytu przekraczał **1,1** co oznacza, iż w zawodach tych występowała największa przewaga ofert pracy nad bezrobotnymi. Im większy wskaźnik intensywności deficytu zawodów, tym maksymalne możliwości uzyskania pracy przez bezrobotnego.

Tabela 10. Ranking 50 zawodów deficytowych o najwyższym poziomie deficytu.

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu i specjalności	Deficyt ofert pracy w liczbach bezwzględnych	Wskaźnik intensywności deficytu ($W_{s,l}^k$)
1	341504	Telemarketer	143	143,00
2	348202	Pracownik informacji naukowej	172	5,38
3	346103	Opiekunka środowiskowa	170	5,31
4	241302	Doradca personalny	53	5,30
5	828206	Monter sprzętu oświetleniowego i lamp	183	4,95
6	741402	Przetwórca owoców i warzyw	80	4,71
7	244401	Psycholog	34	4,25
8	341901	Asystent bankowości	97	4,04
9	421102	Kasjer handlowy	401	3,68
10	811102	Operator koparek i zwałowarek	136	3,58
11	234104	Nauczyciel upośledzonych umysłowo	28	3,50
12	343101	Technik administracji	2 197	3,49
13	714202	Lakiernik wyrobów drzewnych	69	3,45
14	814190	Operator maszyn i urządzeń do obróbki i produkcji wyrobów z drewna	372	3,29
15	742190	Robotnik przygotowujący drewno	297	3,00
16	214908	Inżynier organizacji i planowania produkcji	12	3,00
17	214501	Inżynier mechanik - maszyny do obróbki metali	9	3,00
18	235908	Wychowawca w placówkach oświatowo-wychowawczych	159	2,79
19	713503	Szklarz budowlany	92	2,79
20	833202	Operator maszyn drogowych	25	2,78
21	232108	Nauczyciel języka obcego	155	2,58
22	712204	Zbrojarz	195	2,57
23	515902	Pracownik ochrony mienia i osób	611	2,55
24	712901	Konserwator budynków	191	2,42
25	828305	Monter sprzętu elektronicznego	115	2,39
26	712401	Brukarz	273	2,28
27	419101	Technik/obsługa maszyn biurowych	3 360	2,25
28	214204	Inżynier budowy dróg i mostów	15	2,14
29	713201	Głazurnik	107	2,14
30	742305	Szlifierz materiałów drzewnych	77	2,03
31	823290	Operator maszyn do produkcji wyrobów z tworzyw	147	1,96
32	931203	Robotnik drogowy	726	1,90
33	341503	Przedstawiciel handlowy	395	1,84
34	223903	Fizjoterapeuta	80	1,82
35	322404	Terapeuta zajęciowy	99	1,80
36	214203	Inżynier budownictwa ogólnego	73	1,59
37	832201	Kierowca autobusu	94	1,52
38	828303	Monter podzespołów i zespołów elektronicznych	100	1,52
39	714201	Lakiernik samochodowy	111	1,44
40	833401	Operator wózków jezdniowych	138	1,31
41	713101	Dekarz	133	1,27
42	832302	Kierowca samochodu ciężarowego	698	1,21
43	742204	Stolarz	972	1,20
44	721203	Spawacz ręczny łukiem elektrycznym	230	1,18
45	721202	Spawacz ręczny gazowy	154	1,16
46	741103	Rozbieracz-wykrawacz	107	1,15
47	743702	Tapicer	227	1,14
48	931301	Robotnik budowlany	2 154	1,13
49	343201	Księgowy(samodzielny)	342	1,12
50	932104	Robotnik w przemyśle przetwórczym	1 064	1,10

Źródło: Opracowanie własne na podstawie załącznika nr 3 do MPiPS - 01.

Na podstawie analizowanych danych widać, iż zdecydowanie najwyższym poziomem deficytu charakteryzuje się zawód technik/obsługa maszyn biurowych - 3 360 ofert pracy i wskaźnika intensywności deficytu 2,25. Oznacza to, że w populacji tej na jednego bezrobotnego przypadały więcej niż dwa miejsca pracy. Na drugim miejscu uplasował się zawód technika administracji z poziomem deficytu 2 197 ofert pracy i wskaźniku intensywności deficytu 3,49, a na trzecim – robotnika budowlanego z poziomem deficytu 2 154 oferty pracy i wskaźniku intensywności deficytu 1,1. Czwarta lokata przypadła robotnikowi w przemyśle przetwórczym z poziomem deficytu 1 064 oferty pracy i wskaźniku intensywności deficytu 1,1.

W rankingu elementarnych zawodów deficytowych znalazły się przede wszystkim zawody:

- a). wymagające prostych umiejętności jak: robotnik budowlany, robotnik w przemyśle przetwórczym, robotnik drogowy,
- b). zawody wymagające przygotowania zawodowego jak: stolarz, kierowca samochodu ciężarowego, spawacz, operator maszyn do obróbki i produkcji wyrobów z drewna, monter sprzętu oświetleniowego, zbrojarz, konserwator budynków, monter sprzętu elektronicznego, lakiernik samochodowy,
- c). zawody wymagające wykształcenia średniego
np.: technik/obsługa maszyn biurowych, technik administracji, telemarketer, terapeuta zajęciowy, księgowy(samodzielny), pracownik informacji naukowej,
- d). wymagające wykształcenia wyższego takie jak: inżynier budownictwa ogólnego, nauczyciel języka obcego, fizjoterapeuta, inżynier budowy dróg i mostów, inżynier mechanik, nauczyciel upośledzonych umysłowo, doradca personalny, psycholog.

Taki stan rzeczy może wynikać ze specyfiki ofert pracy zgłaszanych przez pracodawców do urzędów pracy. Przedsiębiorcy zgłaszają oferty pracy przede wszystkim na wspomniane już zawody. Incydentalnie w urzędach pracy zdarzają się oferty pracy dla specjalistów z wykształceniem wyższym z uwagi na to, że tacy właśnie specjaliści również rzadko pojawiają się w rejestrach bezrobotnych.

3.4. SZANSA UZYSKANIA OFERTY W ZAWODZIE

Wskaźnik szansy uzyskania oferty pracy w zawodzie dotyczy relacji średniej miesięcznej liczby ofert pracy w zawodach do średniego miesięcznego poziomu rejestrowanego bezrobocia w zawodach. Określa więc prawdopodobieństwo uzyskania pracy w danym zawodzie.

Dla wyliczenia wskaźnika szansy uzyskania oferty w zawodzie k zastosowano poniższy wzór:

$$W_{s,I}^k = \frac{\overline{PO}_I^k}{\overline{PB}_I^k}$$

gdzie:

$\overline{PO}_I^k$ - średnia miesięczna liczba ofert pracy w zawodzie k w 2006 roku, będąca w dyspozycji powiatowego urzędu pracy, obliczana według wzoru

$$\overline{PO}_I^k = \frac{PO_{t-1}^k + O_I^k}{6}$$

przy czym

PO_{t-1}^k - liczba ofert pracy w zawodzie k , będąca do dyspozycji powiatowego urzędu pracy w 2005 roku ($t-1$)

O_I^k - liczba ofert pracy w zawodzie k , zgłoszona do powiatowego urzędu pracy w 2006 roku

oraz

$\overline{PB}_I^k$ - średni miesięczny poziom zarejestrowanego bezrobocia w zawodzie k w 2006 roku obliczany metodą uproszczoną według wzoru:

$$\overline{PB}_I^k = \frac{PB_{t-1}^k + PB_i^k}{2}$$

przy czym:

PB_{t-1}^k - liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k w końcu 2005 roku

PB_i^k - liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k w końcu 2006 roku.

Wskaźnik szansy uzyskania oferty w zawodzie jest to bardzo ważna zmienna, ponieważ pozwala na określenie tych zawodów, w których możliwość znalezienia pracy jest znikoma i wymaga podjęcia działań dążących do przekwalifikowania umiejętności zawodowych posiadanych przez bezrobotnych.

Wśród 1 113 sześciocyfrowych zawodów elementarnych w 219 grupach zawodu nie było szansy na uzyskanie oferty pracy – wskaźnik szansy uzyskania oferty pracy w zawodzie wyniósł 0,0 lub był mniejszy od 0,1. Przykładowych 50 zawodów o zerowej szansie na zatrudnienie obrazuje **tabela 11**.

Tabela 11. Ranking 50 zawodów o zerowej szansie uzyskania oferty pracy.

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu i specjalności	Bezrobotni (PB)	Oferty pracy (PO)	Wskaźnik szansy uzyskania oferty pracy $W=0,0$ i $< 0,1$
1	613101	Rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej	4 224	0	0,00
2	321208	Technik rolnik	2 136	0	0,00
3	311913	Technik technologii odzieży	580	0	0,00
4	743202	Tkacz	359	0	0,00
5	321204	Technik hodowca zwierząt	247	0	0,00
6	311503	Technik mechanizacji rolnictwa	230	0	0,00
7	341903	Organizator agrobiznesu	190	0	0,00
8	827504	Operator urządzeń przetwórstwa owocowo-	172	0	0,00
9	321390	Technik technologii żywności	167	0	0,00
10	311918	Technik włókiennik	148	0	0,00
11	311209	Technik ochrony środowiska	138	0	0,00
12	422301	Telefonistka	135	0	0,00
13	244105	Socjolog	88	0	0,00
14	311916	Technik transportu kolejowego	63	0	0,00
15	012101	Żołnierz zasadniczej służby wojskowej	56	0	0,00
16	723190	Mechanik pojazdów samochodowych	1 007	12	0,01
17	723306	Mechanik pojazdów rolniczych	837	11	0,01
18	321402	Technik żywienia i gosp.domowego	690	12	0,02
19	723390	Mechanik/monter maszyn i urządzeń	478	8	0,02
20	631101	Drwal	368	8	0,02
21	714103	Malarz - tapeciarz	145	3	0,02
22	321309	Technik technologii żywności - przetwórstwo	58	1	0,02
23	341401	Organizator obsługi turystycznej	155	5	0,03
24	232120	Nauczyciel religii	62	2	0,03
25	341902	Asystent ekonomiczny	3101	116	0,04
26	241990	Specjalista ds organizacji i zarządzania	181	8	0,04
27	244204	Politolog	158	6	0,04
28	311208	Technik inżynierii środowiska	93	4	0,04
29	743304	Krawiec	3 581	172	0,05
30	321206	Technik ogrodnik	257	13	0,05
31	713690	Monter instalacji i urządzeń sanitarnych	55	3	0,05
32	311502	Technik mechanik	1 575	89	0,06
33	512101	Pracownik usług domowych	430	26	0,06
34	321205	Technik leśnik	121	7	0,06
35	743101	Przędzacz	100	6	0,06
36	833104	Kierowca ciągnika rolniczego	1 095	78	0,07
37	341404	Organizator usług hotelarskich	221	15	0,07
38	815401	Aparatowy procesów chemicznych	72	5	0,07
39	241102	Ekonomista	971	80	0,08
40	311204	Technik budownictwa	831	70	0,08
41	712302	Stolarz budowlany	548	52	0,09
42	244104	Pedagog	394	36	0,09
43	723302	Mechanik maszyn do obróbki metali	67	6	0,09
44	412102	Technik rachunkowości	453	47	0,10
45	311911	Technik technologii drewna	409	41	0,10
46	827202	Operator urządzeń do produkcji wyrobów	190	19	0,10
47	724101	Elektromechanik/przyrządy pomiarowe	104	10	0,10
48	725201	Telemonter	101	10	0,10
49	222107	Inżynier zootechniki	78	8	0,10
50	232106	Nauczyciel historii	58	6	0,10

W przypadku bardzo wielu zawodów, dla których wskaźnik szansy uzyskania oferty pracy jest równy „0,00” lub mniejszy od „0,10” sytuacja jest diametralnie odmienna. Jak wynika z uzyskanych danych dotyczy to zawody o różnym poziomie wykształcenia.

W zaprezentowanym rankingu zawodów elementarnych bez szans na uzyskanie zatrudnienia znalazły się:

a). zawody rolnicze jak: rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej, technik rolnik, technik mechanizacji rolnictwa, technik hodowca zwierząt, mechanik pojazdów rolniczych, kierowca ciągnika rolniczego;

b). zawody wymagające przygotowania zawodowego jak: tkacz, mechanik pojazdów samochodowych, monter maszyn i urządzeń, krawiec, monter instalacji i urządzeń sanitarnych, przędzarz, mechanik maszyn do obróbki metali, elektromechanik/przyrządy pomiarowe, telemonter;

c). zawody wymagające wykształcenia średniego, jak: technik technologii odzieży, organizator agrobiznesu, technik technologii żywności, technik włókiennik, technik ochrony środowiska, technik transportu kolejowego, technik żywienia i gospodarstwa domowego, organizator obsługi turystycznej, asystent ekonomiczny, technik inżynierii środowiska, technik ogrodnik, technik leśnik, technik budownictwa, technik rachunkowości, technik technologii drewna;

d). zawody wymagające wykształcenia wyższego jak: socjolog, nauczyciel religii, specjalista ds. organizacji i zarządzania, politolog, ekonomista, pedagog, inżynier zootechniki, nauczyciel historii.

Warto zastanowić się nad możliwością reorientacji zawodowej osób o powyższych kwalifikacjach zawodowych. Kierunki działań mogą formować zawody deficytowe, które pokazują, jakich należy dokonywać zmian, aby zaspokoić niewykorzystany potencjał ludzki.

W oparciu o tabelę zawierającą wszystkie zawody dokonano także rankingu 50 zawodów o najwyższym poziomie wskaźnika szansy uzyskania oferty – **patrz tabela 12**. Wskaźnik szansy uzyskania oferty pracy w zawodzie przekraczał 1,13.

Tabela 12. Ranking 50 zawodów o najwyższym wskaźniku szansy uzyskania oferty.

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu i specjalności	Bezrobotni (PB)	Oferty Pracy (PO)	Wskaźnik szansy uzyskania oferty pracy W > 1,13
1	931301	Robotnik budowlany	1 903	2 154	1,13
2	931203	Robotnik drogowy	383	726	1,90
3	515902	Pracownik ochrony mienia i osób	240	611	2,55
4	421102	Kasjer handlowy	109	401	3,68
5	341503	Przedstawiciel handlowy	215	395	1,84
6	742190	Robotnik przygotowujący drewno	233	297	1,27
7	814190	Operator urządzeń do obróbki drewna	113	278	2,46
8	712401	Brukarz	120	273	2,28
9	721203	Spawacz ręczny łukiem elektrycznym	195	230	1,18
10	712204	Zbrojarz	76	195	2,57
11	712901	Konserwator budynków	79	191	2,42
12	828206	Monter sprzętu oświetleniowego	37	183	4,95
13	346103	Opiekunka środowiskowa	32	170	5,31
14	346102	Opiekun w domu pomocy społecznej	81	160	1,98
15	235908	Wychowawca w placówkach oświatowo-wychowawczych	57	159	2,79
16	232108	Nauczyciel języka obcego	60	155	2,58
17	721202	Spawacz ręczny gazowy	133	154	1,16
18	823290	Operator maszyn do produkcji wyrobów z tworzyw sztucznych	75	147	1,96
19	833401	Operator wózków jezdniowych	105	138	1,31
20	811102	Operator koparek i zwałowarek	38	136	3,58
21	714201	Lakiernik samochodowy	77	111	1,44
22	741103	Rozbieracz-wykrawacz	93	107	1,15
23	713201	Głazurnik	50	107	2,14
24	828303	Monter podzespołów i zespołów	66	100	1,52
25	322404	Terapeuta zajęciowy	55	99	1,80
26	828305	Monter sprzętu elektronicznego	40	96	2,40
27	832201	Kierowca autobusu	62	94	1,52
28	824190	Operator maszyn do produkcji wyrobów z drewna	27	94	3,48
29	713503	Szklarz budowlany	33	92	2,79
30	223903	Fizjoterapeuta	44	80	1,82
31	741402	Przetwórcza owoców i warzyw	17	80	4,71
32	742305	Szlifierz materiałów drzewnych	38	77	2,03
33	742305	Szlifierz materiałów drzewnych	38	77	2,03
34	713302	Tynkarz	60	76	1,27
35	214203	Inżynier budownictwa ogólnego	46	73	1,59
36	714202	Lakiernik wyrobów drzewnych	20	69	3,45
37	725110	Monter elektronik - urządzenia RTV	42	66	1,57
38	322402	Technik fizjoterapii	47	62	1,31
39	828403	Monter wyrobów z tworzyw sztucznych	3	57	19,00
40	241302	Doradca personalny	4	51	12,75
41	725190	Monter elektronik	38	49	1,29
42	828501	Monter mebli	18	45	2,50
43	341102	Doradca inwestycyjny	4	45	11,25
44	825390	Operator maszyn do produkcji wyrobów	23	44	1,91
45	712303	Szkutnik	27	43	1,59
46	812201	Operatormaszyn i urządzeń do obróbki	4	40	10,00
47	828502	Monter wyrobów z drewna	5	35	7,00
48	817101	Operator automatycznej linii produkcyjnej w przemyśle elektromaszynowym	2	35	17,50
49	244401	Psycholog	8	34	4,25
50	833202	Operator maszyn drogowych	5	31	6,20

Z przedstawionych danych wynika, iż największe szanse na uzyskanie zatrudnienia mają pracownicy fizyczni w takich zawodach jak: robotnik budowlany; robotnik drogowy; robotnik przygotowujący drewno; operator urządzeń do obróbki drewna; brukarz; spawacz; zbrojarz; konserwator budynków; tynkarz; glazurnik; monter sprzętu oświetleniowego; kierowca autobusu; szklarz budowlany; operator maszyn do produkcji wyrobów z tworzyw sztucznych; operator koparek i zwałowarek; operator sprzętu drogowego.

Duże szanse na warmińsko-mazurskim rynku pracy mają też osoby o takich zawodach jak: pracownik ochrony mienia i osób; kasjer handlowy; przedstawiciel handlowy; opiekunka środowiskowa; opiekun w domu pomocy społecznej; terapeuta zajęciowy; technik fizjoterapii; handlowy; opiekunka środowiskowa; opiekun w domu pomocy społecznej; terapeuta zajęciowy; technik fizjoterapii.

Wiele możliwości w pozyskaniu ofert pracy mają specjaliści z wykształceniem wyższym tj. wychowawcy w placówkach oświatowo-wychowawczych; nauczyciele języków obcych; fizjoterapeuci; inżynierowie budownictwa ogólnego; doradcy personalni; doradcy inwestycyjni i psychologowie.

Obserwując sytuację na warmińsko-mazurskim rynku pracy można stwierdzić, iż bezrobocie dotyka w przeważającej większości robotników przemysłowych i rzemieślników (24,9%), ludzi bez zawodu (19,5%) oraz pracowników usług osobistych i sprzedawców (14,2%).

Najmniej bezrobotnych notujemy wśród przedstawicieli władz publicznych, wyższych urzędników i kierowników (0,2%), pracowników biurowych (3,0%) specjalistów (4,2%) oraz operatorów maszyn i urządzeń (4,3%).

Zawód, który najczęściej pojawia się w rejestrach bezrobotnych to; sprzedawca, rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej, krawiec, asystent ekonomiczny, kucharz, technik rolnik, szwaczka, technik mechanik, mechanik samochodów osobowych, piekarz, kierowca ciągnika rolniczego, mechanik pojazdów rolniczych.

Wysoki odsetek bezrobotnych stanowią osoby posiadające zawody robotnicze oraz pracownicy usług osobistych i sprzedawcy. Charakterystyczne dla tych zawodów jest wykształcenie, a więc najwięcej bezrobotnych to osoby posiadające wykształcenie zasadnicze i średnie zawodowe.

W klasyfikacji ofert pracy, także dominują osoby z wykształceniem zasadniczym i średnim zawodowym. Najwięcej ofert pracy jest dla sprzedawców, techników/operatorów maszyn biurowych, robotników budowlanych, robotników w przemyśle przetwórczym, techników administracji, murarzy, stolarzy, szwaczek, robotników drogowych, kierowców samochodów ciężarowych, ślusarzy, kasjerów handlowych.

Na liście elementarnych **zawodów nadwyżkowych**, o zerowym wskaźniku nadwyżki pierwszą dziesiątkę stanowią:

1/. rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej, 2/. technik rolnik, 3/ mechanik pojazdów samochodowych, 4/. mechanik pojazdów rolniczych, 5/ technik technologii odzieży, 6/. tkacz, 7/. technik hodowca zwierząt, 8/. technik mechanizacji rolnictwa, 9/ technik technologii żywności i 10/. technik ochrony środowiska.

W rankingu elementarnych **zawodów deficytowych**, o najwyższym poziomie i wskaźniku deficytu, pierwszą dziesiątkę stanowią:

1/. robotnik budowlany, 2/. robotnik w przemyśle przetwórczym, 3/. stolarz, 4/. robotnik drogowy, 5/. kierowca samochodu ciężarowego, 6/. pracownik ochrony mienia i osób, 7/. operator maszyn i urządzeń do obróbki i produkcji wyrobów z drewna, 8/. Spawacz 9/. brukarz i 10/. kasjer handlowy.

IV. POPYT NA PRACĘ W OPINII PRACPODAWCÓW

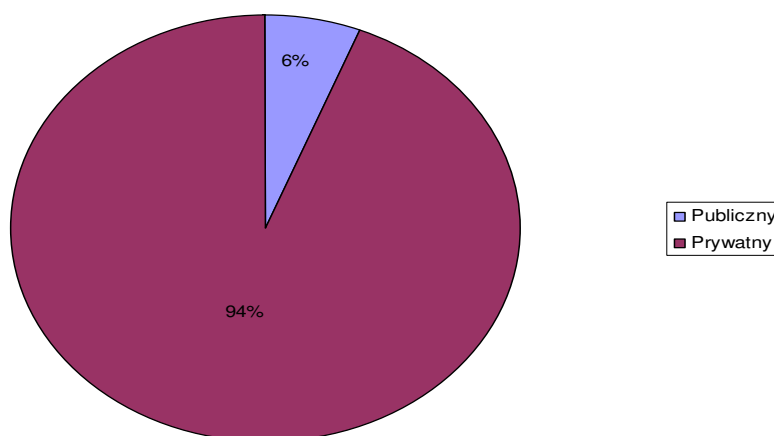
Pracodawcy na Warmii i Mazurach coraz częściej zwracają uwagę na problem braku odpowiednio wykwalifikowanych pracowników, twierdzą, że mają duże kłopoty ze znalezieniem ludzi do pracy.

Mimo ogłoszeń w prasie i zgłoszeń do urzędów pracy nie mogą ich pozyskać. Wielu przedsiębiorcom utrudnia to rozwijanie działalności gospodarczej. Problemem jest przede wszystkim niedobór wystarczających informacji o potrzebach kwalifikacyjnych rynku pracy. Brak jest bieżącej i perspektywicznej wiedzy o zapotrzebowaniu na zawody i specjalności. Istnieje więc konieczność wypracowania i wdrożenia stosownej metodologii zbierania, analizowania oraz upowszechniania takich informacji. Opiera się ona na analizie danych pochodzących z badań przeprowadzonych na losowej próbie pracodawców.

4.1. PODMIOTY GOSPODARCZE

Na koniec grudnia 2006 r. w rejestrze REGON województwa warmińsko-mazurskiego zarejestrowanych było 111 311 podmiotów, tj. o 1 177 (1,1%) więcej niż przed rokiem - w tym sektorze publicznym odnotowano spadek liczby podmiotów gospodarczych o 86 (1,3%), a w sektorze prywatnym wzrost o 1 263 (1,2%). Z sektora publicznego wywodziło się 6 681 zakładów pracy (6,0%). Jednostek sektora prywatnego było, 104 630 co stanowi 94,0% wszystkich podmiotów zarejestrowanych w wykazie. - **patrz wykres 5.**

Wykres 5. Sektor własności podmiotów gospodarczych na Warmii i Mazurach.

W sektorze prywatnym dominowały osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, tj. 79,1%, co stanowiło 74,4% wszystkich podmiotów w regionie.

W ciągu 2006 r. w województwie zarejestrowano 10 837 nowych podmiotów gospodarczych - o 8,1% więcej niż przed rokiem: w tym 9,3 tys. osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, 526 spółek ogółem, 14 spółdzielni i 19 fundacji.

Największy przyrost podmiotów zarejestrowano w sekcjach: handel i naprawy – 3 125, tj. 28,4% ogółu nowozarejestrowanych; obsługa nieruchomości – 1 923 (17,4%) oraz budownictwo – 1 784 (15,3%).

W 2006r. wyrejestrowano ogółem 9 406 podmiotów gospodarczych z terenu województwa, tj. o jedną dziesiątą (9,9%) więcej niż rok wcześniej: w tym 8 922 osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą; 410 spółek; 14 spółdzielni i 2 przedsiębiorstwa państwowe. Największą liczbę wyrejestrowanych podmiotów odnotowano w sekcjach: handel i naprawy – 3 724 (38,9%) ogółu wyrejestrowanych; obsługa nieruchomości i firm – 1 211 (12,3%) i budownictwo – 1 133 (11,5%).

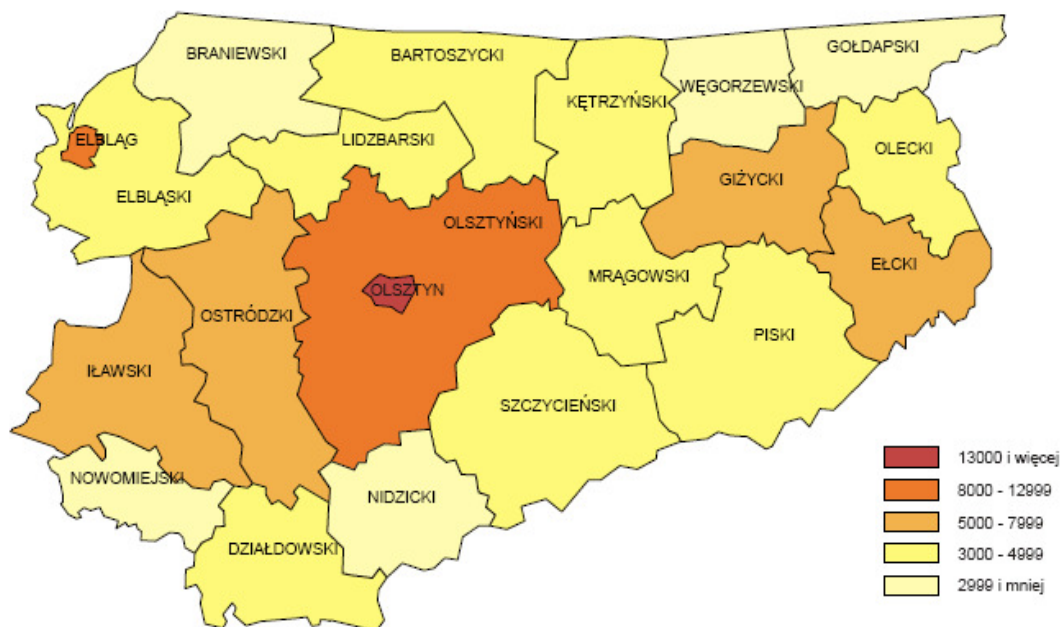
Z bilansu napływu i odpływu podmiotów gospodarczych wynika, iż występuje odczuwalna przewaga liczebna firm zarejestrowanych – ogólny rezultat „netto” jest dodatni gdyż zamyka się saldem plus 1 431 nowozarejestrowanych zakładów pracy.

Reasumując, suma jednostek gospodarczych w ciągu ostatnich 12 miesięcy uległa zwiększeniu. Dynamika przyrostu firm występuje w naszym regionie już od 2001 roku. Trzeba wiedzieć, iż w 2006 roku, w stosunku do poprzedniego czasookresu, przybyło nam 7 454 (7,3%) podmiotów gospodarczych - w tym 1 344 (25,2%) w sektorze publicznym i 6 110 (6,3%) w sektorze prywatnym.

Dynamice ilościowej towarzyszą zmiany jakościowe. W latach 2001 – 2006 zmniejszyła się o blisko jedną trzecią (26,6%) liczba przedsiębiorstw państwowych. O ponad jedną czwartą (26,1%) wzrosła liczba spółek prawa handlowego. W jeszcze szybszym tempie przybyło spółek z udziałem kapitału zagranicznego – wzrost o 35,7%. Przybyło również podmiotów gospodarczych prowadzonych przez osoby fizyczne – wzrost o 13,5%.

Wykres 6.

**Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON
według powiatów w 2006 r.
Stan w dniu 31 XII**

Źródło: Komunikat o Sytuacji Społeczno-Gospodarczej Województwa Warmińsko-Mazurskiego w 2006r.
Nr 12. Urząd Statystyczny.Olsztyn 2007.

Największa liczba zakładów pracy – **patrz wykres 6** - występuje w takich powiatach jak: Olsztyn Grodzki - 20 997 podmiotów, tj.19,1% wszystkich w województwie; Elbląg grodzki – 12 097 podmiotów (11,0%); Olsztyn Ziemski – 8 179 podmiotów (7,1%); Ostróda – 7 362 podmioty (6,7%) i Ełk – 6 007 podmiotów (5,5%). W tych pięciu rejonach skupionych jest 54 242 przedsiębiorstwa, tj. nieomalże połowa (49,4%) podmiotów gospodarczych województwa.

Najmniej firm jest w powiatach: Węgorzewo – 1 479 podmiotów, tj.1,3%; Gołdap – 2 045 podmiotów, tj.1,9% i Nidzica - 2 060 podmiotów, tj.1,9% wszystkich w regionie.

Obserwujemy także korzystne zmiany w liczbie podmiotów gospodarczych według sekcji i działów PKD. Na czternaście wybranych gałęzi gospodarczych aż w jedenastu (78,6%) nastąpił, w stosunku do poprzedniego czasookresu, przyrost liczby zakładów pracy.

Jako podstawowy rodzaj prowadzonej działalności 32 658 zarejestrowanych podmiotów (28,6%) zadeklarowało działalność handlową – spadek o 1,0%.

Obsługą nieruchomości i firm zajmuje się 18 562 podmioty (17,3%) - wzrost o 2,2%. Budownictwem trudni się 9 900 przedsiębiorstw (9,5%) – wzrost o 2,9%. Przetwórstwem przemysłowym zajmuje się 9 739 podmiotów (8,8%) – wzrost o 1,4%. Przy czym w tym dziale gospodarczym 3 048 podmiotów (31,3%) stanowią zakłady zajmujące się produkcją drewna i wyrobów z drewna oraz produkcją mebli – wzrost o 0,2%.

Usługi, działalność komunalną, społeczną i indywidualną świadczy 8 010 podmiotów (7,3%) – wzrost o 3,7%. Transport, gospodarka magazynowa i łączność z 7 481 podmiotami (6,8%) jest na szóstej pozycji – wzrost o 0,7%. Siódma lokata przypadła ochronie zdrowia i pomocy społecznej, która liczy 6 437 podmiotów (5,9%) – wzrost o 3,5%.

Upowszechnianiem edukacji zajmuje się 3 285 placówek oświatowych (3,0%) – wzrost o 2,8%. Usługi hotelarsko-gastronomiczne prowadzi 3 425 podmiotów (3,1%) – wzrost o 2,4%, a pośrednictwo finansowe 4 264 firmy (3,9%) – spadek o 3,2%.

Administracja publiczna, obrona narodowa, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i zdrowotne liczy 1 134 podmiotów (1,0%) ogółu jednostek na Warmii i Mazurach – wzrost o 0,9%.

4.2. PRACUJĄCY W PODMIOTACH GOSPODARCZYCH

Podmioty gospodarcze zarejestrowane w systemie REGON zatrudniały w 2006 roku 396 853 pracowników. Najliczniejszą grupę zakładów pracy stanowią te, które liczą do 9 osób. W sumie było ich 104 317, tj. 93,7% wszystkich podmiotów w regionie. W dalszej kolejności, z liczbą 5 086 (4,6%), znalazły się firmy skupiające od 10 do 49 pracowników. Jednostek gospodarczych posiadających od 50 do 249 osób było 1 086 (1,0%) a liczących powyżej 250 pracujących było 131 przedsiębiorstw, tj. 0,1%.

W 2006 roku odnotowano korzystny bilans przyrostu zatrudnienia. Spadek liczby pracujących zaobserwowano tylko w transporcie, gospodarce magazynowej i łączności (o 507 osób, tj. o 2,4%) oraz rolnictwie, łowiectwie i leśnictwie (o 49 osób, tj. o 0,1%). W pozostałych sekcjach i działach PKD wystąpił wzrost zatrudnienia.

Najwięcej, bo 89 270 osób, tj. 22,5% ogółu, pracowało w przetwórstwie przemysłowym – w stosunku do poprzedniego czasookresu odnotowano wyżkę o 2 634 osoby (3,1%). Usługi handlowe świadczyło 60 700 osób (15,3%) - skok o 2 535 osób (4,4%) Upowszechnianiem edukacji zajmowało się 37 294 osoby (9,4%) – przyrost o 916 osób (2,5%). Ochroną zdrowia i pomocą społeczną zajmowało się 24 190 osób (6,1%) – wzrost o 284 osoby (1,2%).

W administracji publicznej, obronie narodowej, ubezpieczeniach społecznych i zdrowotnych zatrudnionych było 22 125 osób (5,6%) – wzrost 1270 osób (6,1%). Relatywnie najmniej, bo 7 108 osób (1,8%) pracowało w hotelach i restauracjach – przyrost o 363 osoby (5,4%) oraz w pośrednictwie finansowym - 8 284 osoby (2,1%) – wyżka o 83 osoby (1,0%).

Z analizy rankingu zakładów pracy wynika, iż największe firmy to również najwięksi pracodawcy. Setka największych przedsiębiorstw na Warmii i Mazurach zatrudniała w 2006 roku łącznie 38 672 osoby, tj. 12,9% ogółu pracujących w regionie. Mazurskie Meble w Olsztynie, Michelin Polska w Olsztynie, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, Indykpol w Olsztynie, Zakłady Mięsne Morliny w Ostródzie, Mazur Comfort w Olsztynie, Alstom Power (ZAMECH) w Elblągu, Zakład Elektroniki Motoryzacyjnej w Elku, Zakłady Przemysłu Odzieżowego Warmia w Kętrzynie, Wojewódzki Szpital Zespolony w Elblągu, Zakłady Mięsne w Elku, Philips Lighting w Kętrzynie i Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Olsztynie to podmioty skupiające najwięcej pracowników – **patrz tabela 13**.

Tabela 13. Najwięksi pracodawcy na Warmii i Mazurach – stan na 31.12.2006 rok.

Pozycja	Nazwa zakładu pracy	Miejscowość	Zatrudnienie
1	GRUPA MAZURSKIE MEBLE	Olsztyn	4 047
2	MICHELIN POLSKA Sp. z o.o.	Olsztyn	3 741
3	UNIwersytet WARMIŃSKO - MAZURSKI	Olsztyn	2 997
4	GRUPA KAPITAŁOWA INDYKPOL SA	Olsztyn	1 955
5	MORLINY GRUPA ANIMEX Sp. z o.o.	Ostróda	1 355
6	MAZUR COMFORT Sp. Z o.o.	Olsztyn	1 347
7	ALSTOM POWER (ZAMECH) Sp. z o. o.	Elbląg	1 312
8	ZAKŁAD ELEKTRONIKI MOTORYZACYJNEJ ZEM	Elk	1 207
9	ZAKŁADY PRZEMYSŁU ODZIEŻOWEGO WARMIA	Kętrzyn	1 132
10	WOJEWÓDZKI SZPITAL ZESPOLONY	Elbląg	1 115
11	ZAKŁADY MIĘSNE MAZURY Sp. z o.o.	Elk	1 102
12	PHILIPS LIGHTING POLAND S.A.	Kętrzyn	912
13	WOJEWÓDZKI SZPITAL SPECJALISTYCZNY	Olsztyn	828
14	ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ MSWiA POLIKLINIKA	Olsztyn	722
15	FABRYKA SKLEJKA S.A.	Pisz	773
16	SZYNAKA MEBLE Sp. z o.o.	Lubawa	733
17	ZAKŁADY DROBIARSKIE EKODRÓB S.A.	Ilawa	677
18	PSS SPOŁEM OLSZTYN	Olsztyn	668
19	SPRINT Sp. z o.o.	Olsztyn	642
20	SAFILIN POLSKA Sp. z o.o.	Miłakowo	619
21	MEBELPLAST S.A.	Olsztyn	610
22	MIEJSKI SZPITAL ZESPOLONY	Olsztyn	565
23	FS FAVORIT FURNITURE Sp. z o.o.	Szczytno	537
24	URZĄD MIASTA OLSZTYN	Olsztyn	527
25	POL-MOT WARFAMA	Dobre Miasto	497
26	OSTRÓDA JACHT Sp. z o.o.	Ostróda	473
27	MARDI Sp. z o.o.	Biskupiec	462
28	WARMIŃSKO - MAZURSKI URZĄD MARSZAŁKOWSKI	Olsztyn	399
29	WARMIŃSKO- MAZURSKI URZĄD WOJEWÓDZKI	Olsztyn	397
30	NETBUD Sp. z o.o.	Olsztyn	396
31	ES-SYSTEM WILKASY Sp. z o.o.	Wilkasy	392
32	110 SZPITAL WOJSKOWY w ELBLĄGU	Elbląg	380
33	ELEKTROCIĘPŁOWNIA ELBLĄG Sp. z o. o.	Elbląg	363
34	HANYANG Sp. z o.o.	Elbląg	354
35	POLMLEK Sp. z o.o.	Lidzbark Warmiński	340
36	MPEC OLSZTYN Sp. z o.o.	Olsztyn	328
37	PRZEDSIĘBIORSTWO BUDOWNICTWA PRZEMYSŁOWEGO HOLDING Sp.	Olsztyn	326
38	PRZEDSIĘBIORSTWO ROBÓT INŻYNIERYJNYCH BUDOWNICTWA	Olsztyn	314
39	MAZUR – LOOK INTERNATIONAL Sp. z o. o.	Bartoszyce	305
38	PKS OLSZTYN	Olsztyn	270
40	ZAKŁAD PRODUKCJI DRZEWNEJ IMPORT-EXPORT Józef i Henryk Kaczkan Sp. J.	Kiekuty	256
41	EKOMELBUD S.A.	Mragowo	252
42	PKS MRĄGOWO	Mragowo	241
43	ZAKŁADY MIĘSNE KROKUS Sp. J.	Krokowo	231
44	PSS SPOŁEM ELBLĄG	Elbląg	231
45	MPEC ELBLĄG Sp. z o.o.	Elbląg	226
46	WARMIŃSKIE PRZEDSIĘBIORSTWO BUDOWLANE ROMBUD	Olsztyn	225
47	PKS KĘTRZYN	Kętrzyn	220
48	OLSZTYŃSKIE ZAKŁADY GRAFICZNE S.A.	Olsztyn	213
49	REMA S.A.	Reszel	211
50	JASAM Sp. z o.o.	Olsztyn	210

4.3. PRZEDMIOT I METODA BADAŃ

Badania zostały wykonane w ramach realizacji programu monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych. Przeprowadzono je wśród 4 253 pracodawców Warmii i Mazur (wylosowanych przez GUS w Warszawie) metodą wywiadów bezpośrednich i pośrednich w oparciu o specjalnie skonstruowany kwestionariusz ankiety. Sondaż popytu na pracę zrealizowano na przełomie listopada i grudnia 2006 roku. Dzięki dotarciu do kompetentnych osób, odpowiedzialnych w badanych firmach za politykę kadrową, w miarę w pełni zrealizowano zakładane cele.

Celem sondażu była identyfikacja zawodów poszukiwanych przez pracodawców Warmii i Mazur. W badaniach chodziło także o:

- stworzenie bazy informacyjnej dla opracowania przyszłych struktur zawodowo - kwalifikacyjnych w układzie wojewódzkim,
- określenie odpowiednich kierunków szkolenia bezrobotnych,
- usprawnienie poradnictwa zawodowego i pośrednictwa pracy,
- ułatwienie realizacji programów rynku pracy dla bezrobotnych z grup podwyższonego ryzyka w regionie.

Projektując badania popytu na pracowników w zakładach pracy przyjęto, iż będą one dotyczyły następujących obszarów tematycznych: przyporządkowania działalności zakładów pracy do sekcji i działów PKD; sektora własności sondażowanych firm; przyczyn zmian w zatrudnieniu i ruchu pracowników.

Empiryczną weryfikację założeń i hipotez badawczych podjęto na próbie zakładów pracy wybranych do analizy z 21 powiatów Warmii i Mazur - patrz **tabela 14**. Badania, ze względu na udział liczebny pracodawców mają charakter sondażowy, tj. pierwszego pomiaru.

Tabela 14. Stan realizacji badań według powiatów

Lp.	POWIAT	Liczba zakładów pracy wylosowanych przez GUS do badań	Stan realizacji badań - liczba zwrotu ankiet od pracodawców*	Odsetek zrealizowanych ankiet w %
1	BARTOSZYCE	172	79	45,9
2	BRANIEWO	157	58	36,9
3	DZIAŁDOWO	197	116	58,8
4	ELBLĄG GRODZKI	318	50	15,7
5	ELBLĄG ZIEMSKI	177	28	15,8
6	EŁK	224	70	31,3
7	GIŻYCKO	206	63	31,0
8	GOŁDAP	134	41	30,6
9	IŁAWA	223	31	14,0
10	KĘTRZYN	183	51	27,9
11	LIDZBARK WARMIŃSKI	169	63	37,2
12	MRĄGOWO	177	57	36,3
13	NIDZICA	138	38	27,5
14	NOWE MIASTO LUBAWSKIE	130	130	100,0
15	OLSZTYN GRODZKI	481	154	32,1
16	OLSZTYN ZIEMSKI	266	99	37,2
17	OLECKO	159	52	32,7
18	OSTRÓDA	265	135	51,0
19	PISZ	172	29	16,9
20	SZCZYTNO	200	60	30,0
21	WĘGORZEWO	105	42	40,0
RAZEM:		4 253	1 446	34,0

* Przyczyny niezrealizowania badania przez pracodawcę: odmowa złożenia ankiety, brak kontaktu z podmiotem, w tym nieaktualny adres, zakład pracy w likwidacji, zawieszeniu lub upadłości

Wojewódzka próba badawcza wynosiła 1 446 podmiotów gospodarczych (na 4 253 rozprawdzonych ankiet, daje to 34,0% zwrotu), co stanowi 8,3% ogółu zakładów pracy na Warmii i Mazurach i odpowiada w pełni standardom stopnia realizacji w tego typu badaniach: ma charakter reprezentacyjny. Stuprocentowy zwrot ankiet otrzymano z terenu powiatu Nowe Miasto Lubawskie – dobrze to świadczy o pracownikach tego Urzędu Pracy, którzy bardzo dobrze współpracują z przedstawicielami przedsiębiorstw w tym powiecie. Tylko z dwóch powiatów, tj. z Działdowa (58,8%) i Ostródy (51,0%) uzyskano ponad połowę wypełnionych kwestionariuszy. Najmniej ankiet wpłynęło z powiatów: Iława (14,0%); Elbląg Grodzki (15,7) i Elbląg Ziemski (15,8%).

Podmioty objęte badaniem zostały wybrane z Bazy Jednostek Statystycznych (stan roczny 2005) i musiały spełniać kryteria bycia:

1. jednostkami gospodarczymi o pełnej aktywności, uaktualnionej wg stanu bieżącego BJS
2. osobami prawnymi i jednostkami organizacyjnymi bez względu na liczbę pracujących.
3. osobami fizycznymi o liczbie pracujących powyżej 1.
4. prowadzą działalność w zakresie sekcji PKD.

W wykazie udostępnionym przez Główny Urząd Statystyczny w Warszawie znajdowało się 51 234 zakładów pracy. W tym 3 125 (6,1%) podmiotów gospodarczych wywodziło się z sektora publicznego a 48 109 (93,9%) jednostek z sektora prywatnego. Dla potrzeb dalszej analizy podmioty te połączono w grupy/klasy o zbliżonej liczebności pracowników mieszczącej się w przedziałach:

1. do 9 pracujących,
2. 10 - 49 pracujących,
3. 50 - 249 pracujących,
4. 250 i więcej pracujących.

Ustalono - patrz **tabela 15** - , że w zależności od klasy zatrudnienia liczebność próby (w skali województwa) będzie przedstawiała się następująco:

Tabela 15. Podmioty gospodarki narodowej według liczby pracujących i badanej próby

Lp.	Podmiot gospodarczy zatrudniający	Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON – stan na 31.XII.2005r.*		Wylosowana próba badawcza	
		Liczba	%	Liczba	%
1.	do 9 osób	45 286	88,4	3 385	79,6
2	10 – 49 osób	4 814	9,4	535	12,6
3	50 – 249 osób	1 037	2,0	236	5,5
4	250 i więcej osób	97	0,2	97	2,3
RAZEM:		51 234	100	4 253	100

* **z wyłączeniem:** indywidualnych gospodarstw rolnych, jednoosobowych jednostek prowadzących działalność gospodarczą na rzecz wyłącznie jednego podmiotu, obrony narodowej, wymiaru sprawiedliwości, bezpieczeństwo państwa, ochrony przeciwpożarowej, fundacji, Kościoła Katolickiego i innych kościołów oraz związków wyznaniowych, stowarzyszeń o organizacji społecznych, partii politycznych, związków zawodowych, organizacji pracodawców, samorządu gospodarczego i zawodowego, przedstawicielstw zagranicznych, wspólnot mieszkaniowych, pracowniczych kasy zapomogowo-pożyczkowych, klubów sportowych, w tym uczniowskich, agencji ubezpieczeniowych, biur poselskich i senatorskich, kół parlamentarnych, komitetów wyborczych, indywidualnych praktyk lekarskich i pielęgniarskich, związku gmin.

W ramach danej klasy pracujących (z wyjątkiem klasy 4) próba rozdzielona została pomiędzy powiaty proporcjonalnie do pierwiastka kwadratowego z liczby podmiotów w powiecie. Następnie dla zbioru podmiotów danej klasy i powiatu wyliczono wartość M jako iloraz populacyjnej liczby podmiotów przez wyliczoną wielkość próby. Po ustaleniu wartości M dla wszystkich klas wielkości i powiatów, podmioty zostały posortowane wg: czterech klas wielkości zatrudnienia, powiatów oraz sekcji PKD. Następnie utworzono warstwy obejmujące po M kolejnych podmiotów. Z każdej takiej warstwy do próby wylosowano po 1 podmiocie. Wylosowana próba nie jest proporcjonalna, gdyż odsetek podmiotów losowanych do próby zależał od klasy wielkości podmiotu.

Grupa pracodawców losowana była niezależnie w każdym powiecie i klasie wielkości, z uwzględnieniem sekcji PKD – proporcjonalnie do ich liczebności populacyjnych. Do badań włączone zostały wszystkie jednostki o liczbie pracujących od 250 i więcej osób oraz: 8,5% jednostek o liczbie pracujących od 0 do 9 osób, 11,1% jednostek o liczbie pracujących od 10 do 49 osób i 23,0 % jednostek o liczbie pracujących od 50 do 249 osób.

W badaniach monitoringu zawodów deficytowych uwzględniono wagi obliczone w oparciu o przekazane do GUS kody realizacji. Przy obliczaniu wag uwzględnione zostały następujące okoliczności:

- prawdopodobieństwa wyboru podmiotów do próby (frakcje losowe);
- poziom kompletności badania w subpopulacjach określonych przez zmienne takie jak powiat

oraz klasa wielkości podmiotu ze względu na liczbę pracujących.

Wykorzystano też informację dotyczącą realizacji badania wyrażoną przez zmienną „RA”.

Podstawowy materiał empiryczny zgromadzono podczas badań terenowych, przy pomocy pośredników pracy, na co dzień zatrudnionych w powiatowych urzędach pracy. Po przeszkoleniu ich w roli ankieterów wręczono im ankiety oraz udzielono instrukcji na temat metod i techniki ich wypełniania. Więcej niż połowa wywiadów została przeprowadzona z przedstawicielami przedsiębiorstw, które współpracowały z powiatowymi urzędami pracy. Dzięki takiemu doborowi respondentów udało nam się uzyskać zróżnicowane opinie na temat spostrzeżeń, problemów, barier dotyczących lokalnego rynku pracy.

Ankieta składała się z trzech części. Pierwsza odnosiła się do ogólnych danych dotyczących zakładu pracy, tj. nazwy firmy, jej adresu, numeru statystycznego REGON, stanu zatrudnienia, sektora własności i sekcji według PKD. W drugiej znajdowały się pytania na temat podstawowych przyczyn zmian w zatrudnieniu. Pytania o przewidywanych, tj. szacunkowych przyjęciach bądź zwolnieniach pracowników zawarte zostały w części trzeciej kwestionariusza.

W badaniach użyto systemu analizy, który znajduje zastosowanie w końcowej fazie sumowania ankiet, gdzie zwykle mamy do czynienia z większą liczbą danych. Za pomocą systemu – Excel 8.0 – utworzono tablice podsumowujące zawartość tych danych oraz dokonano generacji tabel i ich przekształceń – czytaj korelacji. Niektóre zależności zostały uwidocznione graficznie.

W wypowiedziach ankietowanych pracodawców padały także odpowiedzi „trudno powiedzieć”, bądź występował „brak danych”, a zatem odpowiedzi o charakterze niepewności, dociekliwości, które miały doprowadzić do własnych przemyśleń i wniosków. Potraktowano je jako wyraz poznawczej niepewności respondentów – niepewności wywołanej niedoinformowaniem, brakiem wiedzy o badanym zjawisku. Ich nastawienie wobec popytu na pracowników nawiązuje do indywidualnych właściwości struktury poznawczej badanych, sytuacji osobistej i rodzinnej, aktualnej kondycji ekonomicznej zakładu pracy, a także do obaw przed wyrażaniem własnej opinii.

4.4 CHARAKTERYSTYKA BADANEJ ZBIOROWOŚCI

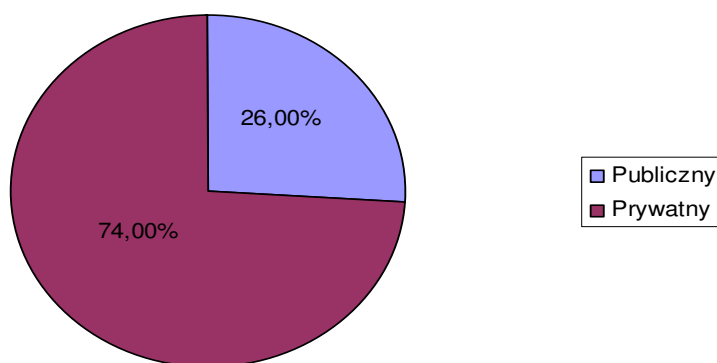
Zgodnie z założoną problematyką, badania dotyczyły rynku pracy od strony popytowej w województwie warmińsko - mazurskim. Wprawdzie głównym ich podmiotem były firmy, niemniej wywiady należało przeprowadzić wśród osób tam zatrudnionych. Z tego powodu ważnym celem było dotarcie do jak najbardziej odpowiednich, decyzyjnych osób.

Wśród rozmówców, ponad dwie trzecie (70%) stanowili kierownicy działów kadr i szkoleń, co piątym respondentem (20%) był szef (14%) lub wiceszef firmy (6%), a resztę wywiadów przeprowadzono z innymi przedstawicielami kierownictwa badanych podmiotów gospodarczych. W próbie zdecydowanie przeważają kobiety (70%). Ma to zapewne związek ze stanowiskiem zajmowanym przez naszych rozmówców w hierarchii i strukturze zakładu pracy, które są w wysokim stopniu sfeminizowane, zwłaszcza w handlu, administracji i edukacji. Były tu zarówno osoby młode - do 30 lat (12%), jak i starsze - powyżej 50 lat (20%), przy czym dominującą kategorię (35%) stanowili respondenci w przedziale wiekowym od 40 do 49 lat, a niewiele mniejszy odsetek (33%) stanowiły osoby w wieku od 30 do 39 lat. Pod względem wykształcenia, w zdecydowanej większości (84%) respondenci posiadali wykształcenie wyższe (78%) lub niepełne wyższe (6%), a pozostali (16%) średnie.

Przedstawienie respondentów jest ważne jako ukazanie tła do dalszych rozważań, bowiem często występowały w kwestionariuszu pytania dotyczące opinii i poglądów osób znających firmy od środka.

Charakteryzując badane zakłady pracy ustalono też ich sektor własności. Uzyskane rezultaty ilustruje poniższy wykres kołowy.

Wykres 7. Sektor własności badanych podmiotów

W sondażu uczestniczyło 1 446 pracodawców, w tym: 1 069 z nich, tj. 73,9% wywodziło się z sektora prywatnego a 377, tj. 26,1% z sektora publicznego.

Dziedzina działalności jest najbardziej powszechnie używaną cechą do klasyfikowania i rozróżniania firm pomiędzy sobą. Jest to naturalne, ponieważ to, czym się zajmuje firma, w znacznym stopniu determinuje jej sytuację z punktu widzenia zarówno ogólnych potrzeb rynku, jak i rynku pracy. Badaniami objęto zakłady pracy reprezentujące najważniejsze sekcje i działy PKD - patrz **tabela 16**.

Tabela 16. Ankietowane podmioty gospodarcze według PKD i sektora własności

Lp.	Wyszczególnienie	zakłady pracy wg sektora własności				Razem	
		publiczny		prywatny		Liczba	%
		Liczba	%	Liczba	%		
1	Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo i rybactwo	17	4,5	52	4,9	69	4,8
2	Przetwórstwo przemysłowe	3	0,8	153	14,3	156	10,8
3	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę	4	1,1	9	0,8	13	1,0
4	Budownictwo	--	--	94	8,8	94	6,5
5	Handel hurtowy i detaliczny oraz usługi	5	1,3	452	42,3	457	31,6
6	Hotele i restauracje	--	--	61	5,7	61	4,2
7	Transport, gospodarka magazynowa, łączność	9	2,4	50	4,7	59	4,1
8	Pośrednictwo finansowe	--	--	14	1,3	14	1,0
9	Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	19	5,0	81	7,6	100	6,9
10	Administracja publiczna, obrona narodowa, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i zdrowotne	46	12,2	--	--	46	3,2
11	Edukacja	190	50,4	10	0,9	200	13,8
12	Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	57	15,1	38	3,6	95	6,6
13	Działalność usługowa, komunalna, społeczna i indywidualna	27	7,2	55	5,1	82	5,7
14	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników	--	--	--	--	--	--
RAZEM		377	100	1 069	100	1 446	100

Ponad jedna trzecia (31,6%) przebadanych podmiotów gospodarczych zajmuje się handlem i naprawami. Częściej niż co dziesiąty (13,8%) z naszych respondentów należy do sektora Edukacja. Przeszło jedna dziesiąta (10,8%) ankietowanych przedsiębiorstw przemysłowych prowadzi wyłącznie działalność przetwórczą.

Podmiotów zajmujących się obsługą nieruchomości, wynajmem i usługami związanymi z prowadzeniem działalności gospodarczej było 6,9%. Budownictwo reprezentuje 6,5% firm, w tym wszystkie wywodzą się z sektora prywatnego.

Opiekę w zakresie ochrony zdrowia i pomoc socjalną świadczy 6,6% sondażowanych jednostek. Działalność usługową, komunalną, społeczną i indywidualną prowadzi 5,7% badanych.

Wśród podmiotów zajmujących się rolnictwem, łowiectwem i leśnictwem, w tym prowadzących działalność usługową było 4,8% respondentów. Usługi hotelarskie i gastronomiczne świadczyło 4,1% ankietowanych. Jednostek administracyjnych było 3,2% badanych.

Dla potrzeb dalszej analizy połączono naszych respondentów w grupy według liczby pracujących i sektora własności - patrz **tabela 17**

Tabela 17. Zakłady pracy według liczby pracujących i sektora własności

Podmiot gospodarczy zatrudniający	Zakłady pracy wg sektora własności				Razem	
	publiczny		prywatny			
	Liczba	%	Liczba	%	Liczba	%
do 9 pracowników	73	19,3	787	73,6	860	59,5
od 10 do 49 pracowników	182	48,3	169	15,8	351	24,3
od 50 do 249 pracowników	102	27,1	82	7,7	184	12,7
powyżej 250 pracowników	20	5,3	31	2,9	51	3,5
RAZEM	377	100	1 069	100	1 446	100

Podział ze względu na ważną zmienną, charakteryzującą poziom zatrudnienia w badanych przedsiębiorstwach, pokazuje, że w badanej populacji dominują zakłady pracy (59,5%) o liczbie pracujących do 9 osób. W tym w sektorze prywatnym było ich 787, tj. 91,5%, a w sektorze publicznym -73, tj. 8,5%.

Podmiotów gospodarczych liczących od 10 do 49 osób było 351, tj. 24,3% ogółu badanych - w tym więcej w sektorze publicznym 182 jednostki, tj. 51,8% niż prywatnym 169 firm, tj. 48,2%.

Co ósmy pracodawca (12,7%) zatrudniał od 50 do 249 osób, w tym w sektorze publicznym były 102 podmioty, tj. 55,4%, a w sektorze prywatnym 82 firmy, tj. 44,6%.

Najmniej było jednostek gospodarczych, bo tylko 51, tj. 3,5%, zatrudniających powyżej 250 osób. W tej zbiorowości przeważają firmy prywatne – 31 jednostek, tj. 61,0% nad przedsiębiorstwami publicznymi -20 podmiotów, tj. 39,0%.

Należy podkreślić, że dane zawarte w **tabeli 4** nie przedstawiają znaczenia poszczególnych firm, wyróżnionych ze względu na liczbę pracujących w nich osób, dla regionalnego rynku pracy, bowiem inaczej „waży” na nim jedna duża firma, a inaczej wiele małych i średnich.

Podmioty gospodarcze relatywnie największe, liczące od 50 do 249 i powyżej 250 pracowników, których odsetek w badaniach wyniósł 16,2% ogółu firm obejmują ponad dwie piąte (41,9%) zatrudnionych na wojewódzkim rynku pracy. Natomiast firmy o najniższym poziomie zatrudnienia, tj. do 9 osób, których udział w sondażu był największy (59,5%) tworzą, co piąte miejsce pracy (20,0%).

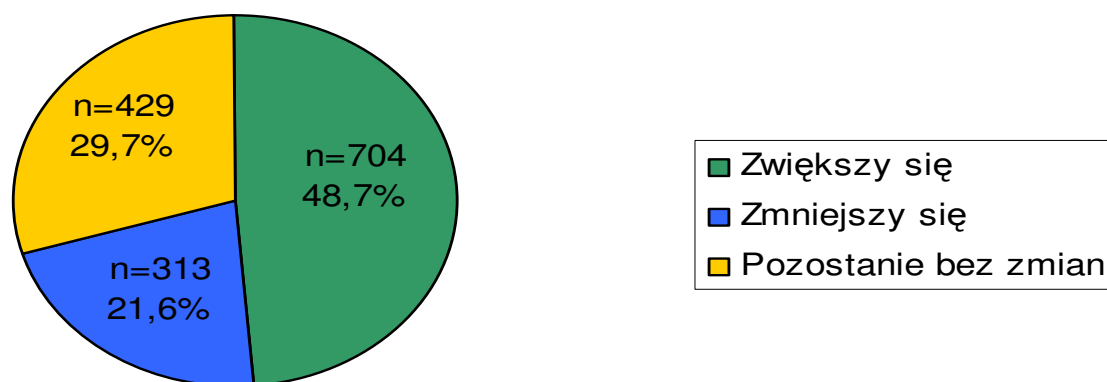
Reasumując odsetek badanych zakładów pracy według sektora własności, sekcji i działów PKD oraz poziomu liczby zatrudnionych jest równoważny z strukturą podmiotów gospodarczych w województwie.

4.5. PROGNOZOWANE ZMIANY W POZIOMIE ZATRUDNIENIA

Badane przedsiębiorstwa, prowadzące swoją działalność na terenie Warmii i Mazur, bez wątpienia wywierają istotny wpływ na wojewódzkim rynku pracy. Dlatego też dużą wagę przywiązano do, ujawnionych w sondażu, przyczyn zmian w zatrudnieniu. Zacząć należy od ogólnej orientacji, jakich zmian możemy spodziewać się w ciągu najbliższych 12 miesięcy w zakresie poziomu zatrudnienia.

Na początek rozpatrzono skalę i kierunek przewidywanych zmian w poziomie zatrudnienia, jakie mają dokonać się w ankietowanych podmiotach gospodarczych w ciągu najbliższych 12 miesięcy – **patrz wykres 8.**

Wykres 8. Przewidywane zmiany w poziomie zatrudnienia w 2007 roku

Okazało się, że niemal połowa jednostek gospodarczych (48,7%), w ciągu najbliższych dwunastu miesięcy, ma zamiar zwiększyć u siebie zatrudnienie, w tym najwięcej (57,2%) podmioty zatrudniające do 9 osób. Natomiast w pozostałych grupach, tj., w co trzeciej (29,7%) firmie stan zatrudnienia pozostanie bez zmian, a co piąty zakład pracy (21,6%) dokona redukcji kadr.

Najwięcej ofert pracy, bo 57,2% wszystkich, zamierzają zgłosić firmy zatrudniające do 9 osób oraz od 10 do 49 pracowników - 25,9%. Podmioty liczące od 50 do 249 osób przewidują zwiększenie zatrudnienia o 13,4%, a powyżej 250 osób tylko o 3,5%.

Sektor publiczny myśli zwiększyć liczbę pracowników o 24,8%, a sektor prywatny aż o 65,4%.

Wśród sześciu najistotniejszych argumentów przemawiających za dodatkowym przyjęciem pracowników, znaczący odsetek badanych pracodawców (31,3%), zarówno z sektora prywatnego (32,8%) jak i publicznego (27,1%) uzasadniał to koniecznością tworzenia nowych działów i stanowisk, a jedna piąta (21,9%) wzrostem produkcji i usług, przy czym częściej przedsiębiorcy z sektora prywatnego (26,8%) niż z sektora publicznego (8,2%).

Za zwiększeniem zatrudnienia, w wyniku tworzenia nowych działów i stanowisk, w niemal identycznym stopniu opowiadają się wszyscy pracodawcy niezależnie od liczby pracujących w ich firmach - patrz **tabela 18**.

Najmniejszy popyt na pracowników, spowodowany wzrostem produkcji i usług, przewidywany jest u tych pracodawców, którzy zatrudniają do 9 osób – 16,9% wskazań. W pozostałych jednostkach gospodarczych odnotowano zbliżony odsetek wypowiedzi.

Co siódmy ankietowany (14,9%), w tym częściej z sektora publicznego (28,1%) niż prywatnego (10,2%), przewiduje ruchy pracownicze ukierunkowane **na uzupełnienie braków kadrowych spowodowanych m.in. przejściem na emeryturę, rentę, czy też z reorganizacją firmy. Stąd skłania się ku dodatkowemu zatrudnieniu, ale finansowanego w ramach: prac interwencyjnych, robót publicznych, stażów i umów okresowych. W tym temacie nie stwierdzono istotnych różnic statystycznych wśród pracodawców.**

Pozostałe przyczyny, takie jak wdrożenie postępu technicznego i nowych technologii (5,8%), bardziej podkreślane w sektorze prywatnym (6,7%) niż w publicznym (3,2%) oraz przekształcenia własnościowe firm (2,9%) - szczególnie występujące w sektorze publicznym (6,9%) niż prywatnym (1,5%) mają w sumie charakter jednostkowy.

Należy zwrócić uwagę na fakt, iż co osiemnasty respondent (6,0%) miał trudności w udzieleniu odpowiedzi.

Charakterystyczny jest fakt, że respondenci, którzy deklarują tworzenie nowych miejsc pracy **pozytywnie oceniają koniunkturę i ożywienie gospodarcze, zwiększony napływ środków finansowych z UE, kondycję ekonomiczną swoich przedsiębiorstw**, gdzie w porównaniu do lat ubiegłych uległa ona polepszeniu. Wpływ na ich sytuację kadrową ma też duża migracja zarobkowa.

Tabela 18. Przyczyny zwiększenia zatrudnienia a podmiot gospodarczy

Wyszczególnienie	zakład pracy zatrudniający								Razem	
	do 9 osób		do 49 osób		do 249 osób		powyżej 250 osób			
	Liczba	%	Liczba	%	liczba	%	Liczba	%	Liczba	%
Tworzenie nowych działów i stanowisk	281	32,7	95	27,1	61	33,2	16	31,4	453	31,3
Wzrost produkcji i usług	145	16,9	105	30,0	53	29,0	15	29,4	318	21,9
Zmiana profilu działalności wymagająca przyjęć do pracy	39	4,5	13	3,7	6	3,3	--	--	58	4,1
Wprowadzenie postępu technicznego i nowych technologii powodujących przyjęcie pracowników	41	4,8	22	6,2	18	9,7	3	5,9	84	5,8
Zmiany własnościowe w przedsiębiorstwie wpływające na zwiększenie zatrudnienia	24	2,8	11	3,1	5	2,7	2	3,9	42	2,9
Inne przyczyny*	124	14,4	61	17,4	24	13,0	6	11,8	215	14,9
Pracodawca nie przewiduje zwiększenia zatrudnienia	142	16,5	25	7,1	15	8,1	7	13,7	189	13,1
Brak odpowiedzi	64	7,4	19	5,4	2	1,0	2	3,9	87	6,0
RAZEM	860	100	351	100	184	100	51	100	1 446	100

* zatrudnienie w zastępstwie choroby bądź urlopu macierzyńskiego pracownika, prace interwencyjne, staże, umowy okresowe, fluktuacja kadr spowodowana m.in. wymianą pracowników na emeryturę i rentę.

Obraz zmian nie byłby pełny bez analizy przyczyn, które będą powodem zmniejszenia zatrudnienia, oczywiście w ujęciu takim, jak postrzegają je pracodawcy – patrz **tabela 19**.

Tabela 19. Przyczyny zmniejszenia zatrudnienia a podmiot gospodarczy

Wyszczególnienie	zakład pracy zatrudniający								Razem	
	do 9 osób		10 - 49 osób		50 - 249 osób		powyżej 250 osób			
	Liczba	%	Liczba	%	liczba	%	Liczba	%	Liczba	%
Likwidacja zakładu pracy	120	13,9	9	2,6	9	4,9	--	--	138	9,5
Likwidacja przyrostów zatrudnienia	80	9,3	47	13,4	32	17,4	5	9,8	164	11,3
Zmniejszenie produkcji	125	14,6	91	25,9	7	3,8	5	9,8	228	15,8
Wprowadzenie postępu technicznego i nowych technologii powodujących zwolnienie pracowników	31	3,6	22	6,3	23	12,5	21	41,2	97	6,7
Zmiany własnościowe w zakładzie wpływające na redukcję zatrudnienia	24	2,8	13	3,7	3	1,6	--	--	40	2,8
Inne przyczyny*	122	14,2	83	23,6	57	31,0	7	13,7	269	18,6
Pracodawca nie przewiduje zwalniania pracowników	248	28,8	57	16,2	39	21,2	4	7,8	348	24,1
Brak odpowiedzi	110	12,8	29	8,3	14	7,6	9	17,6	162	11,2
RAZEM	860	100	351	100	184	100	51	100	1 446	100

* umowa na czas określony, staż, prace interwencyjne, roboty publiczne, renta, emerytura, zwolnienie na prośbę pracownika,

Wśród sześciu najistotniejszych powodów przemawiających za planowaną redukcją etatów jedna piąta ankietowanych pracodawców (20,8%), bardziej z sektora prywatnego (22,9%) niż z sektora publicznego (15,4%) tłumaczy to likwidacją przyrostów zatrudnienia (11,3%) i likwidacją firmy (9,5%). Z tych przyczyn najwięcej osób opuści swoje firmy, które liczą do 9 pracowników (23,2%) oraz od 50 do 249 pracowników (22,3%). Likwidacji zakładu pracy nie przewidują podmioty zatrudniające powyżej 250 osób.

Zwraca uwagę fakt, że na kolejnym miejscu pracodawcy wymieniają planowane odejścia w 2007 roku ich pracowników na emeryturę i rentę, zakończenie stażów, umów na czas określony, prac interwencyjnych i robót publicznych – łącznie 18,6% wskazań, w tym znacznie w sektorze publicznym (35,0%) niż prywatnym (12,8%). Z tych też powodów najwięcej zwolnień (31,0%) przewidywanych jest w zakładach pracy liczących od 50 do 249 osób oraz w firmach (23,6%) od 10 do 49 osób.

Co szósty respondent (15,8%), jako powód redukcji kadr, podaje zmniejszenie produkcji i usług, częściej ma to mieć miejsce w sektorze prywatnym (18,4%) niż publicznym (8,2%). Te motywy zwolnień podają przede wszystkim pracodawcy z zakładów pracy liczących od 10 do 49 osób (25,9%) i do 9 osób (14,6%).

Pozostałe przyczyny, takie jak wdrożenie postępu technicznego i nowych technologii (6,7%), bardziej podkreślane w sektorze prywatnym (8,0%) niż w publicznym (2,9%) oraz przekształcenia własnościowe firm (2,8%), szczególnie występujące w sektorze prywatnym (3,5%) niż publicznym (0,8%) mają w sumie charakter jednostkowy.

Należy zwrócić uwagę na fakt, iż więcej niż jedna dziesiąta (11,2%) pracodawców miała trudności w udzieleniu odpowiedzi.

Charakterystyczny jest fakt, że pracodawcy, którzy planują zwolnienia pracowników, odczuwają pogorszenie sytuacji ekonomicznej swoich przedsiębiorstw. Wskazują na coraz to mniej wolności gospodarczej dla przedsiębiorców a więcej regulacji i obostrzeń. Ich zdaniem redukcja etatów wynika też z wysokich kosztów pracy, w tym opłat ZUS i obowiązującego systemu podatkowego; konkurencji cenowej; znacznego spadku zapotrzebowania na ich produkcję i usługi; niestabilnego rynku; skomplikowanego prawa gospodarczego, niedogodności w dostępie do finansów; brakiem odpowiednich kandydatów do pracy oraz koniecznością dostosowania się do wymogów UE.

Sprawdźmy, więc, jakim globalnym wynikiem „netto” zakończyły się przedstawione ruchy kadrowe – patrz **tabela 20**.

Tabela 20. Ruch pracowników a podmiot zatrudniający

Wyszczególnienie	zakłady pracy zatrudniające								Razem	
	do 9 osób		od 10 do 49 osób		od 50 do 249 osób		powyżej 250 osób			
	Liczba	%	Liczba	%	liczba	%	Liczba	%	Liczba	%
Przewidywane – szacunkowe przyjęcia pracowników	868	17,7	839	17,1	1 070	21,8	2 129	43,4	4 906	100
Przewidywane - szacunkowe zwolnienia pracowników	125	12,1	193	18,6	262	25,4	453	43,9	1 033	100
RAZEM	+ 743	+19,2	+ 646	+16,7	+ 808	+20,8	+1 676	+43,3	+3 873	100

Na najbliższy rok ankietowani pracodawcy zaplanowali przyjąć do pracy **4 906 osób**. Plany dotyczące utworzenia nowych miejsc pracy występują u przedstawicieli wszystkich czterech grup, wyróżnionych ze względu na liczbę zatrudnionych pracowników oraz sektor własności firmy. W każdej grupie dominują podmioty gospodarcze, które zamierzają przyjmować do pracy nowe osoby. Dominacja ta występuje najwyraźniej w zakładach, liczących powyżej 250 pracowników - przewidują one zatrudnić dodatkowo 2 129 osób (43,4%) i liczących od 50 do 249 pracowników - chcą one zwiększyć zatrudnienie o 1 070 osób (21,8%). Najmniej przyjąć do pracy odnotowano w jednostkach gospodarczych liczących do 9 pracowników - zwyżka o 868 osób (17,7%) oraz liczących od 10 do 49 pracowników – wzrost o 839 osób (17,1%).

Z analizy danych wynika, iż największy przyrost zatrudnienia wystąpi w sektorze prywatnym – zwyżka o 3 518 osób (71,7%), gdy tymczasem sektor publiczny ma zamiar przyjąć zaledwie 1 388 osób (28,3%).

Podmioty gospodarcze planujące zwolnienia pracowników spotykamy we wszystkich, wyodrębnionych ze względu na wielkość i sektor własności, zakładach. Jednak relatywnie jest ich najmniej wśród firm liczących do 9 pracowników – spadek o 125 osób (12,1%) i liczących od 10 do 49 pracowników – spadek o 193 osoby (18,6%).

Z bilansu ruchu pracowników wynika, iż skala planowanych przyjęć (4 906 osób) jest znacząco większa od zwolnień pracowników (1 033 osoby). Występuje widoczna przewaga liczebna firm zwiększających poziom zatrudnienia – ogólny wynik „netto” jest dodatni gdyż zamyka się saldem + 3 873 osoby nowozatrudnione.

Reasumując, suma miejsc pracy we wszystkich ankietowanych podmiotach gospodarczych w ciągu 2007 roku ulegnie zwiększeniu.

Z punktu widzenia analizy procesów zachodzących w badanych podmiotach gospodarczych, ważna jest odpowiedź nie tylko na pytanie dotyczące przewidywanej liczby zatrudnianych i zwolnionych, w okresie najbliższych 12 miesięcy, pracowników, lecz także posiadanych przez nich zawodów i specjalności – **patrz tabela 21.**

Tabela 21. Ruch pracowników w 2007 roku

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu i specjalności	Przewidywana liczba przyjęć pracowników	Przewidywana liczba zwolnień pracowników
1	932104	Robotnik w przemyśle przetwórczym	351	25
2	742204	Stolarz	339	39
3	419101	Technik prac biurowych	221	14
4	931301	Robotnik budowlany	216	49
5	522107	Sprzedawca	213	87
6	814190	Operator urządzeń do obróbki drewna	203	32
7	743604	Szwaczka	199	35
8	741103	Rozbieracz/wykrawacz	176	53
9	224101	Pielęgniarka	152	8
10	232190	Nauczyciel w gimnazjum i szkole	138	60
11	712102	Murarz	138	25
12	741190	Rzeźnik/wędliniarz	127	79
13	931203	Robotnik drogowy	126	35
14	515902	Pracownik ochrony mienia i osób	111	120
15	743702	Tapicer	105	
16	722204	Ślusarz	101	15
17	631102	Robotnik leśny	101	40
18	344101	Funkcjonariusz celny	100	80
19	232108	Nauczyciel języka obcego	97	
20	512201	kucharz	96	46
21	816204	Palacz c.o.	94	43
22	832302	Kierowca samochodu ciężarowego	94	7
23	721203	Spawacz ręczny łukiem elektrycznym	85	
24	214203	Inżynier budownictwa, budowy dróg i mostów	83	7
25	714101	Malarz budowlany	76	
26	346103	Opiekun w domu pomocy społecznej	74	8
27	347302	Muzyk/instruktor muzyki	70	
28	832201	Kierowca autobusu	66	35
29	322402	Technik fizjoterapii/terapeuta zajęciowy	65	
30	712901	Konserwator budynków	61	21
31	723105	Mechanik pojazdów samochodowych	58	6
32	512302	Kelner	57	13
33	823201	Formierz tworzyw sztucznych	56	
34	713604	Monter instalacji wodociągowych	55	10
35	343101	Technik administracji	55	
36	341501	Technik handlowiec	54	
37	311401	Technik elektryk	53	
38	241302	Doradca personalny/zawodowy	51	
39	712401	Brukarz	50	18
40	223190	Lekarz specjalista	48	7
41	712501	Meliorant	48	9
42	514102	Fryzjer	45	
43	712301	Cieśla	41	
44	732407	Zdobnik szkła	39	
45	343201	Księgowy/samodzielny	38	5
46	713101	Dekarz	35	
47	741101	Garmażer	34	
48	722304	Tokarz	28	
49	743304	Krawiec	24	2
50	223903	Fizjoterapeuta	20	
RAZEM:			4 906	1 033

W tabeli 21 przedstawiono zawody i specjalności, na które pracodawcy zgłosili planowane przyjęcia i zwolnienia pracowników. Przy interpretacji tych danych pamiętać jednak należy, że odpowiedzi na to pytanie udzieliły wyłącznie te firmy, które brały udział w sondażu i w ciągu najbliższych dwunastu miesięcy planują przeprowadzić rekrutację.

Popyt na pracowników w badanych podmiotach gospodarczych obejmuje głównie siedem grup zawodów i specjalności, w kolejności dla:

- **1 717** robotników przemysłowych i rzemieślników (35,0%), w tym: stolarzy – 339 osób, szwaczek - 199 osób, rozbieraczy/wykrywaczy – 176 osób, murarzy – 138 osób, masarzy – 127 osób, tapicerów – 105 osób, ślusarzy – 101 osób, spawaczy – 85 osób, malarzy budowlanych – 76 osób, konserwatorów budynków – 61 osób, mechaników pojazdów samochodowych – 58 osób, formierzy tworzyw sztucznych – 56 osób, brukarzy – 50 osób, cieśli – 41 osób, dekarzy – 35 osób, tokarzy – 28 osób;
- **667** pracowników przy pracach prostych (13,6%), w tym: robotników w przemyśle przetwórczym – 351 osób, robotników budowlanych – 216 osób, robotników drogowych 126 osób, robotników leśnych – 101 osób;
- **648** pracowników usług osobistych i sprzedawców (13,2%) w tym: sprzedawców - 213 osób, pracowników ochrony mienia i osób - 111 osób, kucharzy – 96 osób, kelnerów - 57 osób, fryzjerów – 45 osób;
- **643** techników i innego średniego personelu (13,1%), w tym funkcjonariuszy celnych – 100 osób, opiekunów w domu pomocy społecznej – 74 osoby, instruktorów muzyki – 70 osób, techników elektryków – 53 osoby, techników fizjoterapii/terapeutów zajęciowych - 65 osób, techników administracji – 55 osób, techników handlowych – 54 osoby, techników elektryków – 53 osoby, samodzielnych księgowych - 38 osób;
- **613** specjalistów, tj. osób z wyższym wykształceniem (12,5%), w tym: pielęgniarek – 152 osoby, nauczycieli w gimnazjum i szkołach ponadgimnazjalnych – 138 osób, inżynierów budownictwa i budowy dróg - 83 osoby, doradców personalnych i zawodowych - 51 osób, lekarzy specjalistów – 48 osób;
- **387** operatorów maszyn i urządzeń (7,9%), w tym: operatorów maszyn i urządzeń do obróbki drewna – 203 osoby, kierowców TIR-ów - 94 osoby, palaczy „co” – 94 osoby, kierowców autobusów – 66 osób, formierzy tworzyw sztucznych – 56 osób;
- **231** pracowników biurowych (4,7%), w tym: techników/operatorów maszyn biurowych – 221 osób.

Warto zwrócić uwagę, że największy popyt na robotników i rzemieślników, pracowników przy pracach prostych oraz pracowników usług osobistych i sprzedawców powtarza się także podczas analizy potrzeb kadrowych w zakładach zaliczanych do sektora prywatnego, natomiast tak znaczącego zainteresowania specjalistami, z reguły o wysokich kwalifikacjach, nie spotykano wśród mniejszych podmiotów gospodarczych.

Wzrostu zatrudnienia spodziewać się należy zwłaszcza w zakładach pracy liczących od 50 do 249 i powyżej 250 pracowników oraz w przemyśle przetwórczym, handlu i usługach oraz budownictwie.

Co trzecia (35,0%) oferta pracy jest przewidywana dla robotników i rzemieślników (1 117 osób). Zmniejszony odsetek stanowisk przypaść może: pracownikom przy pracach prostych (13,6% - 667 osób); pracownikom usług osobistych i sprzedawcy (13,2% - 648 osób); technikom i innemu średniemu personelowi (13,1% - 643 osoby) oraz specjalistom (12,5% - 613 osób). Niewiele propozycji otrzymają operatorzy maszyn i urządzeń (7,9% - 387 stanowisk) oraz pracownicy biurowi (4,7% - 231 miejsca pracy).

Szczegółowy udział procentowy przewidzianego popytu na pracę w opinii pracodawców przedstawia **tabela 22**.

Tabela 22. Prognozowany popyt na pracowników w opinii pracodawców w 2007 roku

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu i specjalności	Oferty pracy Przewidywane w 2007r.	
			Liczba	Odsetek do ogółu (%)
1	932104	Robotnik w przemyśle przetwórczym	351	7,2
2	742204	Stolarz/pomocnik stolarza	339	7,0
3	419101	Technik prac biurowych	221	4,5
4	931301	Robotnik budowlany	216	4,4
5	522107	Sprzedawca	213	4,3
6	814190	Operator urządzeń do obróbki drewna	203	4,1
7	743604	Szwaczka	199	4,1
8	741103	Rozbieracz/wykrawacz	176	3,6
9	224101	Pielegniarka	152	3,1
10	232190	Nauczyciel w gimnazjum i szkole ponadgimnazjalnej	138	2,8
11	712102	Murarz	138	2,8
12	741190	Rzeźnik/wędliniarz	127	2,6
13	931203	Robotnik drogowy	126	2,6
14	515902	Pracownik ochrony mienia i osób	111	2,3
15	743702	Tapicer	105	2,1
16	722204	Ślusarz	101	2,1
17	631102	Robotnik leśny	101	2,1
18	344101	Funkcjonariusz celny	100	2,0
19	232108	Nauczyciel języka obcego	97	2,0
20	512201	kucharz	96	1,9
21	816204	Palacz c.o.	94	1,9
22	832302	Kierowca samochodu ciężarowego	94	1,9
23	721203	Spawacz ręczny łukiem elektrycznym	85	1,7
24	214203	Inżynier budownictwa, budowy dróg i mostów	83	1,7
25	714101	Malarz budowlany	76	1,5
26	346103	Opiekun w domu pomocy społecznej	74	1,5
27	347302	Muzyk/instruktor muzyki	70	1,4
28	832201	Kierowca autobusu	66	1,3
29	322402	Technik fizjoterapii/terapeuta zajęciowy	65	1,3
30	712901	Konserwator budynków	61	1,2
31	723105	Mechanik pojazdów samochodowych	58	1,2
32	512302	Kelner	57	1,2
33	823201	Formierz tworzyw sztucznych	56	1,1
34	713604	Monter instalacji wodociągowych	55	1,1
35	343101	Technik administracji	55	1,1
36	341501	Technik handlowiec	54	1,1
37	311401	Technik elektryk	53	1,0
38	241302	Doradca personalny/zawodowy	51	1,0
39	712401	Brukarz	50	1,0
40	223190	Lekarz specjalista	48	1,0
41	712501	Meliorant	48	1,0
42	514102	Fryzjer	45	0,9
43	712301	Cieśla	41	0,8
44	732407	Zdobnik szkła	39	0,8
45	343201	Księgowy/samodzielny	38	0,8
46	713101	Dekarz	35	0,7
47	741101	Garmażer	34	0,7
48	722304	Tokarz	28	0,6
49	743304	Krawiec	24	0,5
50	223903	Fizjoterapeuta	20	0,4

Badani przedsiębiorcy mają najwięcej propozycji zatrudnienia dla wykwalifikowanych pracowników produkcyjnych, od których oczekują przede wszystkim specjalistycznej wiedzy, która ułatwi im sprawne poruszanie się w gąszczu techniki. Zdaniem respondentów kandydat starający się o posadę pracownika powinien być przede wszystkim fachowcem w swojej dziedzinie.

Na propozycję zatrudnienia mogą liczyć przede wszystkim wykwalifikowani robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy, pracownicy usług osobistych i sprzedawcy, technicy, operatorzy maszyn i urządzeń. Warto podkreślić, iż badani pracodawcy deklarują również tworzenie miejsc pracy dla kadry specjalistycznej, głównie dla inżynierów budownictwa, drogownictwa, mechaniki, elektrotechniki, materiałoznawstwa itp.

Dla wielu pracodawców ważne jest wcześniejsze doświadczenie kandydata, zwłaszcza, jeżeli przyszła praca związana jest z obsługą wysoce wyspecjalizowanego sprzętu oraz urządzeń technicznych. Niezwykle istotna jest również jego samodzielność w wykonywaniu obowiązków zawodowych oraz pełne zaangażowanie w pracę. Warto podkreślić, że pracodawcy zwracają również uwagę na sposób prezentacji kandydatów. Preferują oni osoby, które mają udokumentowaną wiedzę, doświadczenie zawodowe oraz dodatkowe kursy.

Badania wykazały, że prawie połowa pracodawców zamierza zwiększyć zatrudnienie a jedna trzecia utrzymać je na niezmiennym poziomie. Zmniejszenia liczby pracowników planuje, co piąty przedsiębiorca.

Zwiększenia zatrudnienia planują głównie małe i średnie przedsiębiorstwa. Zakłady planujące przyjęcia do pracy, uczynią to w ramach rotacji (emerytury, renty, długotrwałe urlopy, służba wojskowa itd.) jak i tworząc nowe stanowiska. W dalszym ciągu będzie duży popyt na subwencionowane miejsca pracy, tj. staże zawodowe, prace interwencyjne itp.

Z sondażu wynika, iż brakuje specjalistów z wyższym, średnim i zawodowym wykształceniem – od lekarza do elektryka. Najwięcej pracowników poszukuje przemysł przetwórczy i chemiczny, handel i usługi oraz budownictwo.

Respondenci, którzy deklarują tworzenie nowych miejsc pracy pozytywnie oceniają kondycję ekonomiczną swoich przedsiębiorstw, która w porównaniu do roku ubiegłego uległa ona polepszeniu. Plany inwestycyjne na najbliższy okres dotyczą głównie: wzrostu obrotów firmy, zmniejszenia kosztów produkcji, zwiększeniu zapotrzebowania klientów, chęć zdobycia nowych rynków, modernizacji oraz budowy parku maszynowego, rozbudowy przedsiębiorstwa o kolejne hale produkcyjne, doposażenia siedziby w specjalistyczny sprzęt, wprowadzenia nowej usługi czy produktu, a także wprowadzenie nowej linii produkcyjnej. W grupie najbardziej progresywnej znalazły się również prężnie rozwijające się przedsiębiorstwa handlowe.

Pracodawcy znacznie rzadziej niż przed laty redukują zatrudnienie, a jeżeli już, to zgodnie z ich deklaracjami, zmniejszenie etatów wynika z: sezonowej działalności zakładu pracy; pogorszenia się sytuacji ekonomicznej przedsiębiorstwa podyktowanej znacznym spadkiem poziomu obrotów; likwidacji przerostów zatrudnienia i likwidacji firmy oraz przejścia pracowników na emeryturę lub rentę.

Tej grupie ankietowanych w prowadzeniu firmy najczęściej przeszkadzają: zbyt duże pozapłacowe koszty pracy, biurokracja, niestabilne i skomplikowane prawo gospodarcze, wysokie podatki, kłopoty finansowe, problemy w przystosowaniu się do wymogów unijnych, konkurencyjność, niska wypłacalność kontrahentów, zubożenie społeczeństwa, a także brak ludzi do pracy. Przedsiębiorstwa te odczuwają pogorszenie swojej sytuacji ekonomicznej, a w dalszej perspektywie czasowej, pesymistycznie prognozują regres.

Zredukowani zostaną przede wszystkim pracownicy fizyczni, a w dalszej kolejności – biurowi. Wyraźnie mniejsza będzie skala zwolnień wśród specjalistów, przedstawicieli handlowych i kadry kierowniczej.

Pracodawcy niechętnie zatrudniają młodych, niemających praktyki, albo tych, co ukończyli 50 lat i okazują się za starzy, a także osoby niepełnosprawne, długotrwale bezrobotne i samotnie wychowujące dzieci. To jest wszystkich tych, którym najtrudniej znaleźć pracę. Zmieniają jednak nastawienie, gdy mogą skorzystać z pomocy urzędu pracy, który finansuje część kosztów płacy i składki na ubezpieczenie społeczne.

Odsetek stanowisk zaplanowanych do redukcji jest znacznie niższy w porównaniu z odsetkiem nowo tworzonych stanowisk, a zatem są podstawy, aby sformułować ostrożnie optymistyczną prognozę, że w skali najbliższych miesięcy w ankietowanych firmach przybędzie około 10% miejsc pracy w stosunku do ogółu zatrudnionych.

Należy wykorzystać w poszczególnych powiatach wyniki badań – szczególnie pod kątem planowania szkoleń i przeszkoleń bezrobotnych oraz osób poszukujących pracy, ukierunkowania poradnictwa zawodowego do świadczenia usług doradczych w poszczególnych zawodach i specjalnościach a także do opracowania planów rekrutacji do szkół zawodowych.

Respondenci uważają, iż reforma szkolnictwa zawodowego była błędem. Oczekują podjęcia radykalnych decyzji pozwalających reaktywować zasadnicze szkoły zawodowe oraz zwiększyć do nich nabór uczniów.

Pracodawcy powinni przykładąć większą wagę do opracowywania i realizacji planów naboru pracowników i podnoszenia ich kwalifikacji.

V. ABSOLWENCI - BADANIA SONDAŻOWE W SZKOŁACH

Dostosowanie systemu edukacji do potrzeb rynku pracy jest niezbędnym warunkiem osiągnięcia pozytywnych rezultatów we wszystkich obszarach gospodarki, a w efekcie do ograniczenia bezrobocia i zjawiska wykluczenia społecznego.

W roku szkolnym 2005/2006 województwo warmińsko – mazurskie liczyło 788 szkół ponadgimnazjalnych, czyli per saldo o 6 (0,6%) placówek oświatowych mniej niż w roku 2004/2005 - **patrz tabela 23**. W tej grupie jednostek edukacyjnych najliczniej reprezentowane są:

- **licea ogólnokształcące** – 215 szkół, tj. 27,3 wszystkich – **wzrost** o 23, tj. o 12,0%;
- **szkoły policealne** – 149 placówek, tj. 18,9% - **wzrost** o 21, tj. o 16,4%;
- **technika** – 136 jednostek, tj. 17,2% - **spadek** o 4, tj. o 2,9%;
- **szkoły średnie zawodowe** – 104 placówki, tj. 13,2% - **spadek** o 49, tj. o 32,0%;
- **zasadnicze szkoły zawodowe** – 99 jednostek, tj. 12,6% - **wzrost** o 6, tj. o 6,4%;
- **licea profilowane** – 85 placówek, tj. 10,8% - **spadek** o 2, tj. o 2,3%.

Okazuje się, iż nadal w naszym regionie prym wiodą licea ogólnokształcące i szkoły policealne, w których odnotowano w 2006 roku także największy przyrost. Przybyło też nam zasadniczych szkół zawodowych. W tym samym okresie doszło do poważnego zmniejszenia liczby średnich szkół zawodowych i małego spadku liczby techników oraz liceów profilowanych. Nie uległa zmianie liczba szkół wyższych, których od 2004 roku jest 9.

Tabela 23. Szkoły ponadgimnazjalne w latach 2004 – 2006 na Warmii i Mazurach*

Typ szkoły	Rok szkolny				Wzrost/spadek do 2004/2005	
	2004/2005		2005/2006			
	liczba	%	liczba	%	liczba	%
Zasadnicza szkoła zawodowa	93	11,7	99	12,6	+ 6	+ 6,4
Liceum ogólnokształcące	192	24,2	215	27,3	+23	+12,0
Liceum profilowane	87	11,0	85	10,8	- 2	- 2,3
Szkoła średnia zawodowa	153	19,3	104	13,2	- 49	- 32,0
Technikum	140	17,7	136	17,2	- 4	- 2,9
Szkoła policealna	128	16,1	149	18,9	+ 21	+16,4
Razem	793	100	788	100	- 5	- 0,6

Źródło: opracowanie własne, na podstawie danych GUS

* W tabeli uwzględniono wszystkie rodzaje szkół ponadgimnazjalnych łącznie ze szkołami dla dorosłych

W roku szkolnym 2005/2006 we wszystkich tych placówkach oświatowych, naukę pobierało łącznie 81 146 uczniów, to jest o 2 123 osoby (2,5%) mniej niż w poprzednim czasookresie - **patrz tabela 24**. Najwięcej uczniów, bo 27 171 osób (**33,5%**), kształciło się w liceach ogólnokształcących – o 228 osób (0,8%) mniej niż w roku szkolnym 2004/2005. W technikach uczyło się 21 271 osób (**26,2%**) – o 5 259 osób (32,8%) więcej niż w poprzednim czasookresie. Do szkół policealnych uczęszczało 12 476 uczniów (**15,4%**) – o 1 428 osób (12,9%) więcej niż rok temu. W zasadniczych szkołach zawodowych było 10 223 uczniów (**12,5%**) – o 151 osób (1,5%) mniej niż w poprzednim czasookresie. W liceach profilowanych przebywało 9 154 uczniów (**11,3%**) – o 1 509 osób (14,2%) mniej niż w roku szkolnym 2004/05. Średnie szkoły zawodowe liczyły 851 uczniów (**1,1%**) - o 6 922 osoby (89,1%) mniej w stosunku do poprzedniego czasookresu.

Tabela 24. Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych w latach 2004 – 2006

Rok szkolny	Typ szkoły						Razem
	Zasadnicza szkoła zawodowa	Średnia szkoła zawodowa	Technikum	Liceum Profilowane	Liceum ogólnokształcące	Szkoła policealna	
2004/05	10 374	7 773	16 012	10 663	27 399	11 048	83 269
2005/06	10 223	851	21 271	9 154	27 171	12 476	81 146
Udział uczniów w %	Zasadnicza szkoła zawodowa	Średnia szkoła zawodowa	Technikum	Liceum profilowane	Liceum ogólnokształcące	Szkoła policealna	Razem
2004/05	12,5	9,3	19,2	12,8	32,9	13,3	100
2005/06	12,5	1,1	26,2	11,3	33,5	15,4	100

Źródło: opracowanie własne, na podstawie danych GUS

Z przedstawionych danych wynika, iż w stosunku do roku szkolnego 2004/2005 drastycznie zmalała liczba uczniów kształcących się w średnich szkołach zawodowych i liceach profilowanych. Maleje również liczba osób pobierających naukę w liceach ogólnokształcących oraz zasadniczych szkołach zawodowych.

Zaobserwowano relatywnie duże zainteresowanie nauką w technikach, gdzie udział uczniów uczęszczających do tego typu placówek w stosunku do ogółu uczących się sukcesywnie wzrasta.

W roku akademickim 2005/2006 w województwie warmińsko – mazurskim funkcjonowało 9 uczelni wyższych, w których kształciło się 61 443 osoby – o 90 studentów (0,2%) więcej niż w poprzednim czasookresie. W ogólnej liczbie osób studiujących najwięcej stanowili studenci dzienni – 51,3%, natomiast studenci wieczorowi i zaocznicy 48,7%.

Pozytywną tendencją jest obserwowany wzrost liczby studentów szkół wyższych. Ich liczba w porównaniu do roku akademickiego 2000/2001 zwiększyła się aż o 16 306 osób, tj. o 36,1%.

W analizowanym okresie 2005/2006r. mury szkół ponadgimnazjalnych opuściło łącznie 37 531 absolwentów – **patrz wykres 9**. Największą zbiorowość stanowią absolwenci szkół wyższych – 13 183 osoby, tj. 35,1% ogółu.

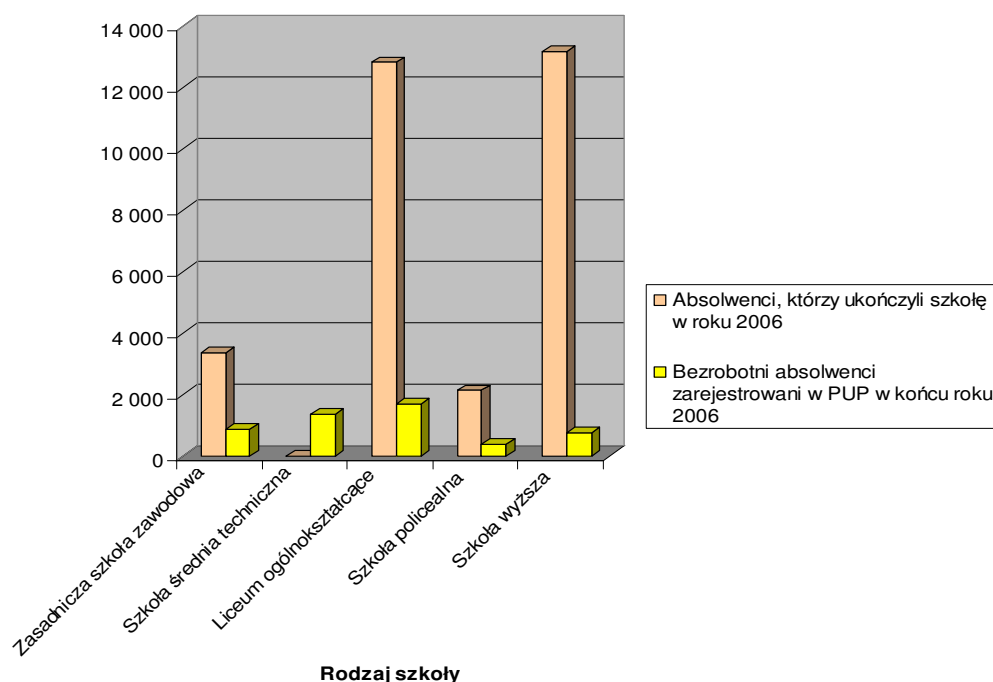
Drugą grupą pod względem liczebności są absolwenci liceów ogólnokształcących – 12 812 osób, tj. 34,2% ogółu. Z tychże szkół najwięcej było bezrobotnych absolwentów – 1 710 osób. Należy nadmienić, że licea ogólnokształcące to szkoły, które wypuszczają na rynek pracy przede wszystkim absolwentów bez zawodu.

Na trzecim miejscu w liczbie absolwentów 6 042 osoby, tj. 16,1% ogółu były szkoły średnie techniczne (technika, licea zawodowe). To druga, co do liczebności bezrobotnych absolwentów kategoria szkół w rankingu.

Najmniej liczną grupą stanowili absolwenci szkół policealnych – 2 129 osób, tj. 5,7% i zasadniczych szkół zawodowych – 3 365 osób, tj. 8,9% ogółu.

Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy nie definiuje bezpośrednio terminu **absolwent**, natomiast wyróżnia jako jedną z kategorii **bezrobotnych osoby w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki**.

Wykres 9. Bezrobotni absolwenci według rodzaju szkół ponadgimnazjalnych w 2006r.

W końcu 2006r. w rejestrach powiatowych urzędów pracy pozostawało 5 090 osób znajdujących się w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki, co stanowiło 4,0% ogółu bezrobotnych w regionie. Jest to o 1 026 osób (16,8%) mniej w stosunku do poprzedniego czasookresu. Wśród absolwentów było 3 597 kobiet, co stanowi 70,7% ogółu bezrobotnych absolwentów i 5,0% ogółu zarejestrowanych kobiet w województwie. Liczba bezrobotnych absolwentek, w stosunku do 2005 roku zmniejszyła się o 303 osoby, tj. o 8,4%.

Zgodnie z wykazem szkół uzyskanym w starostwach powiatu do wskazanych placówek oświatowych przekazano kwestionariusze ankiet. Otrzymano informacje zwrotne, w których umieszczone zostały dane dotyczące typu szkoły ponadgimnazjalnej, liczba absolwentów kończących placówkę oświatową w roku 2006, jak też liczba przewidywanych absolwentów w danym zawodzie w 2007 roku.

Wszystkie zamieszczone informacje – **patrz tabela 25** - sporządzone zostały na podstawie danych z materiału źródłowego, jakim były wypełnione ankiety.

Tabela 25. Absolwenci szkół ponadgimnazjalnych w 2006r. na Warmii i Mazurach

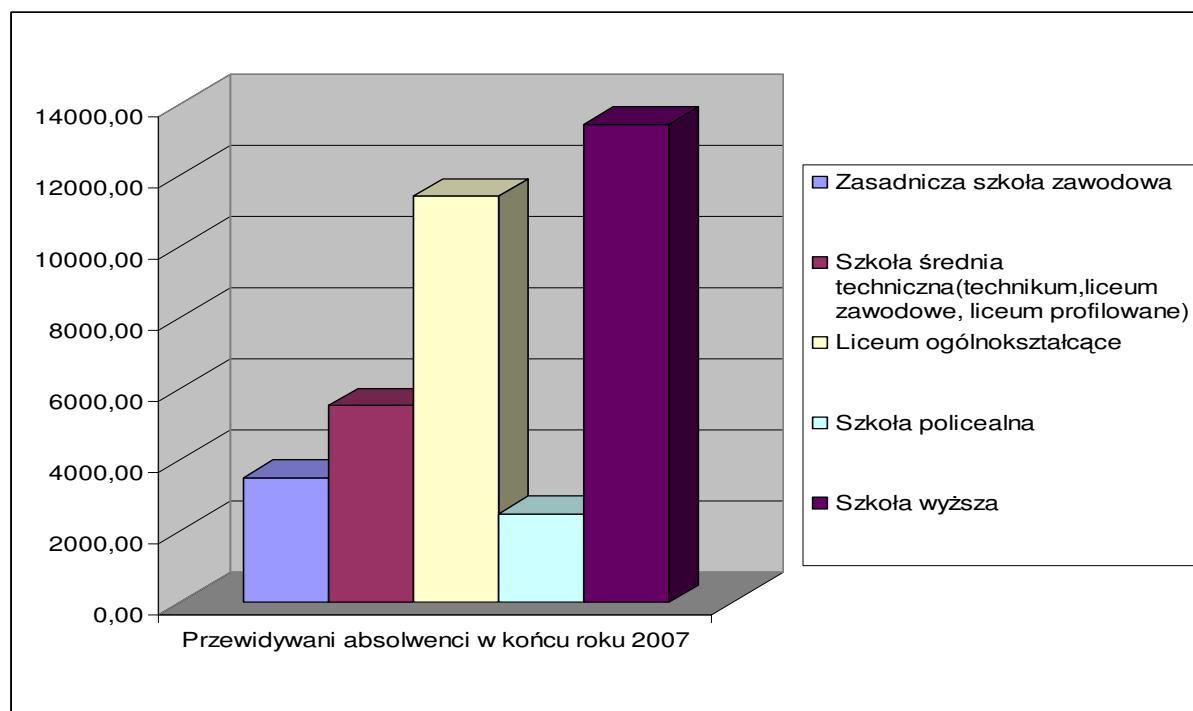
Rodzaj szkoły	Absolwenci, którzy ukończyli szkołę w roku 2006		Bezrobotni absolwenci zarejestrowani w PUP w końcu roku 2006		Przewidywani absolwenci w końcu roku 2007	
	Liczba	%	Liczba	%	Liczba	%
Zasadnicza szkoła zawodowa	3 365	8,9	881	17,3	3 516	9,7
Szkoła średnia techniczna (technikum, liceum zawodowe, liceum profilowane)	6 042	16,1	1 369	26,9	5 517	15,2
Liceum ogólnokształcące	12 812	34,2	1 710	33,6	11 426	31,4
Szkoła policealna	2 129	5,7	377	7,4	2 491	6,8
Szkoła wyższa	13 183	35,1	753	14,8	13 435	36,9
Razem:	37 531	100	5 090	100	36 385	100

Powyższa tabela prezentuje dane dotyczące rodzaju szkół w województwie warmińsko - mazurskim, z uwzględnieniem liczby absolwentów w 2006r., bezrobotnych absolwentów w 2006r. oraz przewidywanych absolwentów w roku 2007.

W końcu grudnia 2006 roku najwięcej było zarejestrowanych absolwentów po liceach ogólnokształcących – 1 710 osób, tj. 33,6% wszystkich kończących szkoły. Druga lokata przypadła absolwentom szkół średnich technicznych, tj. po technikach, liceach zawodowych i liceach profilowanych – 1 369 osób, czyli 26,9% ogółu. Znacząco mniej było bezrobotnych absolwentów szkół policealnych – 377 osób, tj. 7,4%, szkół wyższych – 753 osoby, tj. 14,8% i zasadniczych szkół zawodowych – 881 osób, tj. 17,3% ogółu.

Z prognoz na 2007 rok wynika – **patrz wykres 10**, że szkoły wyższe, z liczbą 13 435 absolwentów, uplasują się na pierwszym miejscu w rankingu szkół wyprzedzając nieznacznie licea ogólnokształcące – 11 426 osób. Młodzi ludzie inwestują w swoje wykształcenie, mając świadomość, iż zdobyte wykształcenie wyższe daje im większe możliwości w znalezieniu pracy. Konsekwencją tego zjawiska jest tak duża liczba absolwentów szkół wyższych. Dodajmy, że odsetek bezrobotnych absolwentów z wykształceniem wyższym jest znacznie mniejszy niż odsetek bezrobotnych absolwentów z wykształceniem średnim, szczególnie wykształceniem średnim ogólnym

Wykres 10. Przewidywani absolwenci szkół ponadgimnazjalnych w 2007r.

Przewiduje się, iż w roku 2007 liczba absolwentów szkół ponadgimnazjalnych na Warmii i Mazurach, w stosunku do 2006 roku, zmniejszy się o 1 146 osób, tj. o 3,1% a w odniesieniu do roku 2005 będzie dwukrotnie niższa, bo aż o 2 402 osoby, tj. o 6,2%.

Z rankingu pierwszych 50 zawodów, według informacji podanych przez ponadgimnazjalne szkoły województwa warmińsko-mazurskiego – **patrz tabela 26** – wynika, iż największą grupę, bo ponad jedną trzecią (31,9%) ogółu absolwentów, którzy ukończą naukę w 2007 roku, stanowić będą uczniowie liceów ogólnokształcących, tj. osoby bez zawodu.

**Tabela 26. Ranking zawodów wśród oczekiwanych absolwentów w 2007 roku
według informacji ze szkół**

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Liczba spodziewanych absolwentów w danym zawodzie w 2007r	Odsetek do ogółu przewidywanych absolwentów w 2007r (%)
1	000000	Bez zawodu	11 446	31,91
2	244104	Pedagog	1 644	4,58
3	247901	Specjalista administracji publicznej	1 497	4,17
4	341902	Technik ekonomista	1 434	4,00
5	241990	Specjalista do spraw organizacji i zarządzania	999	2,78
6	241102	Ekonomista	938	2,61
7	312102	Technik informatyk	727	2,03
8	522107	Sprzedawca	681	1,90
9	213990	Informatyk	636	1,77
10	244204	Politolog	583	1,63
11	232108	Nauczyciel w gimnazjum i szkole ponadgimnazjalnej	563	1,55
11	341501	Technik handlowiec	551	1,54
12	343101	Technik administracji	536	1,49
13	512202	Kucharz małej gastronomii	534	1,49
14	341404	Technik hotelarstwa	505	1,41
15	222202	Inżynier technologii żywności	442	1,23
16	723105	Mechanik pojazdów samochodowych	429	1,20
17	231112	Nauczyciel akademicki – nauki prawne	420	1,17
18	321402	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	414	1,15
19	222108	Specjalista ochrony środowiska	398	1,11
20	214890	Inżynier geodeta i kartograf	389	1,08
22	311502	Technik mechanik	385	1,07
23	244105	Socjolog	326	0,91
24	244301	Filolog – filologia klasyczna	305	0,85
25	222105	Inżynier rolnictwa	295	0,82
26	241912	Specjalista ds. marketingu i handlu	287	0,80
27	742204	Stolarz	283	0,79
28	223903	Fizjoterapeuta	276	0,77
29	515902	Pracownik ochrony mienia i osób	263	0,73
30	244303	Filolog – filologia polska	261	0,73
31	341403	Organizator usług gastronomicznych	258	0,72
33	311401	Technik elektronik	225	0,63
34	223163	Lekarz – zdrowie publiczne	212	0,59
35	212102	Matematyk	202	0,56
36	311204	Technik budownictwa	195	0,54
37	222107	Inżynier zootechniki	189	0,53
39	315202	Inspektor bezpieczeństwa i higieny pracy	170	0,47
40	741203	Piekarz	166	0,46
41	341401	Organizator obsługi turystycznej	160	0,45
42	311204	Technik rolnik	153	0,43
43	613101	Rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej	152	0,42
44	223301	Lekarz weterynarii	145	0,40
45	221102	Biolog	145	0,40
47	244302	Filolog – filologia obcojęzyczna	133	0,37
48	741201	Cukiernik	132	0,37
49	311302	Technik elektryk	129	0,36
50	514102	Fryzjer	120	0,33

Na drugim miejscu znaleźli się absolwenci szkół wyższych, z czego najliczniej reprezentowani będą: pedagodzy – 1 644 osoby (4,6%); specjaliści administracji publicznej – 1 497 osób (4,2%); specjaliści do spraw organizacji i zarządzania – 999 osób (2,8%); ekonomiści – 938 osób (2,6%); informatycy – 636 osób (1,8%); politolodzy – 583 osoby (1,6%); inżynierowie technologii żywności – 442 osoby (1,2%); inżynierowie geodeci – 389 osób (1,1%); inżynierowie budownictwa – 385 osób (1,1%); socjologowie – 326 osób (1,0%).

W dalszej kolejności uplasowali się absolwenci z grupy zawodowej technicy i inny średni personel, w tym najliczniejszą populację stanowić będą: technicy ekonomiści – 1 434 osoby (4,0%); technicy informatycy – 727 osób (2,0%); handlowcy – 551 osób (1,5%); technicy administracji – 536 osób (1,5%) i technicy hotelarstwa – 505 osób (1,4%).

W grupie zawodów pracownicy usług osobistych przeważać będą: sprzedawcy – 681 absolwentów (1,9%); kucharze małej gastronomii – 534 osoby (1,5%); pracownicy ochrony mienia i osób – 263 absolwentów (0,7%) i fryzjerzy – 120 osób (0,3%).

Wśród robotników i rzemieślników najwięcej absolwentów będzie w grupie mechaników pojazdów samochodowych – 429 osób (1,2%); stolarzy – 283 osoby (0,8%); piekarzy – 166 osób (0,5%) i cukierników – 132 osoby (0,4%).

Ranking ten potwierdza dużą popularność wśród uczącej się młodzieży ponadgimnazjalnej zawodów z grupy specjaliści, do której to grupy zaliczają się zawody z wykształceniem wyższym. Na drugim miejscu znalazły się zawody wymagające wykształcenia średniego. Nikła jest obecność w rankingu zawodów z wykształceniem zasadniczym zawodowym.

Z danych – **patrz tabela 27** - uzyskanych ze szkół i od pracodawców wynika, iż w 2007 roku w najgorszej sytuacji na warmińsko-mazurskim rynku pracy będą ludzie bez zawodu, tj. absolwenci liceów ogólnokształcących, których liczba wyniesie 11 446 osób.

Tabela 27. Przewidywani absolwenci w 2007 roku, dla których pracodawcy nie mają ofert.

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Liczba oczekiwanych absolwentów w 2007r.	Przewidywany brak ofert pracy w 2007r.
1	0	Bez zawodu – absolwenci liceów ogólnokształcących	11 446	-
2	244104	Pedagog	1 644	-
3	247901	Specjalista administracji publicznej	1 497	-
4	341902	Technik ekonomista	1 434	-
5	241990	Specjalista do spraw organizacji i zarządzania	999	-
6	241102	Ekonomista	938	-
7	312102	Technik informatyk	727	-
8	244204	Politolog	583	-
9	341404	Technik hotelarstwa	505	-
10	222202	Inżynier technologii żywności	442	-
11	231112	Nauczyciel akademicki - nauki prawne	420	-
12	321402	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	414	-
13	222108	Specjalista ochrony środowiska	398	-
14	214890	Inżynier geodeta i kartograf	389	-
15	311502	Technik mechanik	385	-
16	244105	Socjolog	326	-
17	244301	Filolog – filologia klasyczna	305	-
18	222105	Inżynier rolnictwa	295	-
19	241912	Specjalista ds. marketingu i handlu	287	-
20	244303	Filolog – filologia polska	261	-
21	341403	Organizator usług gastronomicznych	258	-
22	222107	Inżynier zootechniki	189	-
23	741203	Piekarz	166	-
24	341401	Organizator obsługi turystycznej	160	-
25	311204	Technik rolnik	153	-
26	613101	Rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej	152	-
27	741201	Cukiernik	132	-
28	341903	Technik agrobiznesu	118	-
29	311209	Technik ochrony środowiska	101	-
30	244202	Historyk	83	-
31	321302	Technik technologii żywności – produkcja cukiernicza	82	-
32	244201	Filozof	81	-
33	222104	Inżynier ogrodnictwa	66	-
34	723306	Mechanik/operator pojazdów rolniczych	61	-
35	233108	Nauczyciel nauczania początkowego	60	-
36	221201	Biotechnolog	58	-
37	311402	Technik telekomunikacji	62	-
38	242904	Prawnik	29	-
39	724105	Elektromechanik	29	-
40	342204	Spedytor	27	-
41	723304	Mechanik urządzeń przemysłowych	27	-
42	348201	Asystent informacji naukowej	26	-
43	347105	Dekorator wnętrz	26	-
44	514108	Wizażystka	25	-
45	725103	Monter elektroniki	25	-
46	241915	Specjalista do spraw organizacji usług	24	-
47	232109	Nauczyciel języka polskiego	24	-
48	231115	Nauczyciel akademicki - nauki teologiczne	23	-
49	232101	Nauczyciel biologii	23	-
50	232106	Nauczyciel historii	22	-

W utrudnionej sytuacji znajdują się też m.in.: pedagodzy – 1 644 absolwentów, specjaliści administracji publicznej – 1 497 absolwentów; technicy ekonomiści – 1 434 absolwentów; specjaliści ds. organizacji i zarządzania – 999 absolwentów; ekonomiści – 938 absolwentów; technicy informatycy – 727 absolwentów; politolodzy – 583 absolwentów; inżynierowie technologii żywności – 442 absolwentów; socjologowie – 326 absolwentów; inżynierowie rolnictwa – 295 absolwentów; technicy rolnicy – 153 absolwentów; rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej – 152 absolwentów - dla nich wszystkich badani pracodawcy nie przewidują w 2007 roku zgłaszać ofert pracy.

W najlepszej sytuacji – **patrz tabela 28** - na rynku pracy będą absolwenci zasadniczych szkół zawodowych, w tym: robotnicy budowlani; stolarze; operatorzy urządzeń do obróbki drewna; szwaczki; murarze; robotnicy drogowi; ślusarze; robieracze/wykrawacze rzeźnicy/wędliniarze; tapicerzy; konserwatorzy budynków; spawacze; brukarze; dekarze; glazurnicy; betoniarze; zbrojarze; kucharze; kelnerzy; kierowcy autobusów; formierzy tworzyw sztucznych.

Według prognoz, w najbliższych latach popularnością będą się cieszyć zawodówki kształcące budowlańców – przede wszystkim dlatego, że wykwalifikowany robotnik będzie zarabiać grubo ponad średnią krajową. Wielu pracodawców chce już przyjąć cieśli, murarzy, tynkarzy, zbrojarzy betoniarzy. Jednak według nauczycieli zawodówki są w odwrocie głównie z powodu ambicji rodziców, którzy posłanie tam dziecka traktują jako ujmę na honorze. i ślą go do liceum bez względu na to czy ma w tym kierunku predyspozycje czy nie. Być może dlatego na Warmii i Mazurach przybywa liceów ogólnokształcących.

Nie tylko zawody budowlane nie mają wzięcia wśród uczniów. Z powodu braku chętnych nie otworzono klas uczących zawodu lakiernika. Nie ma też wielu chętnych do kształcenia się w zawodach blacharza, elektronika, kierowcy autobusu, spawacza ręcznego łukiem elektrycznym, formierza tworzyw sztucznych, glazurnika, zdobnika szkła. A przecież to właśnie te zawody dziś są najbardziej poszukiwane na warmińsko-mazurskim rynku pracy.

Tabela 28. Rozkład liczbowy spodziewanych absolwentów w 2007 roku pod względem uzyskanego zawodu w badanych szkołach i popytu na pracę w opinii pracodawców

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Liczba możliwych absolwentów w 2007r.	Popyt na zawody w 2007 roku w opinii pracodawców	Saldo plus/minus	
					Liczba	%
1	932104	Robotnik w przemyśle	75	351	+ 276	+368,0
2	742204	Stolarz	283	339	+ 56	+20,0
3	419101	Technik prac biurowych	115	221	+ 106	+92,2
4	931301	Robotnik budowlany	49	216	+167	+ 341,0
5	522107	Sprzedawca	681	213	- 468	- 69,0
6	814190	Operator urządzeń do	27	203	+ 176	+ 652
7	743604	Szwaczka	39	199	+ 160	+ 510
8	741103	Rozbieracz/wykrawacz	31	176	+ 145	+ 468
9	224101	Pielegniarka	50	152	+ 102	+ 204
10	232108	Nauczyciel w gimnazjum i szkole ponadgimnazjalnej	563	138	- 425	- 76
11	712102	Murarz	73	137	+ 64	+ 87,7
12	741104	Rzeźnik wędliniarz	29	127	+ 98	+ 338
13	931203	Robotnik drogowy	33	126	+ 93	+321
14	515902	Pracownik ochrony mienia i osób	263	111	- 152	- 58
15	743702	Tapicer	52	105	+ 53	+102
16	722204	Ślusarz	69	101	+ 32	+ 46,4
17	631102	Robotnik leśny	31	101	+ 70	+ 226
18	344101	Funkcjonariusz celny	36	100	+ 64	+ 178
19	232108	Nauczyciel języka obcego	54	97	+ 43	+ 79,6
20	512201	Kucharz	71	96	+ 25	+ 35,2
21	816204	Palacz centralnego	27	94	+ 67	+ 248
22	832302	Kierowca samochodu	16	94	+ 78	+ 488
23	721203	Spawacz ręczny łukiem	33	85		+157,6
24	214290	Inżynier	37	83	+ 46	+124,3
25	714103	Malarz budowlany	46	76	+ 30	+65,2
26	346103	Opiekun w domu pomocy	43	74	+ 31	+72,1
27	347302	Muzyk/instruktor muzyki	31	70	+ 39	+125,8
28	832201	Kierowca autobusu	25	66	+ 41	+ 164
29	322402	Technik fizjoterapii	46	65	+ 19	+ 41,3
30	712901	Konserwator budynków	37	61	+ 24	+165,0
31	723105	Mechanik pojazdów	429	58	- 371	- 86,5
32	512302	Kelner	41	57	+ 36	+139,0
33	823201	Formierz tworzyw	38	56	+ 18	+147,4
34	713602	Monter instalacji wod-kan	42	55	+ 13	+ 31,0
35	343101	Technik administracji	536	55	- 481	- 89,7
36	341501	Technik handlowiec	551	54	- 497	- 90,2
37	311302	Technik elektryk	129	53	- 76	- 41,2
38	241302	Doradca personalny	11	51	+ 40	+363,6
39	712401	Brukarz	-	50	+ 50	+ 100,0
40	223106	Lekarz specjalista	-	48	+ 48	+100,0
41	712501	Meliorant	-	48	+ 48	+100,0
42	514102	Fryzjer	120	45	- 75	- 62,5
43	712301	Cieśla	-	41	+ 41	+100
44	732407	Zdobnik szkła	-	39	+ 39	+ 100
45	343201	Księgowy [samodzielny]	4	38	+ 34	+ 850
46	713101	Dekarz	-	35	+ 19	+ 118,8
47	741101	Garmażer	17	34	+ 17	+100,0
48	722304	Tokarz	-	28	+ 28	+ 100
49	743304	Krawiec	66	24	- 42	- 63,6
50	223903	Fizjoterapeuta	3	20	+ 17	+ 66,7

Patowa sytuacja w zawodówkach zmusiła władze samorządowe do działania. Prowadzą one kampanię reklamową na targach edukacyjnych. Planują ograniczyć miejsca w liceach i zwiększenia ich w technikach i zawodówkach. Efektem ma być to, iż do liceów nie dostaną się uczniowie z najniższą średnią za egzamin gimnazjalny. Do tej pory dyrektorzy słabych szkół przyjmują ich bez względu na wyniki, by móc tworzyć klasy i utrzymać szkołę przy życiu. Słabsi uczniowie muszą szukać miejsc w technikach i zawodówkach. Na pewno jest to pewna forma nacisku na uczniów, by kształcili się w takiej, a nie innej szkole, ale innego wyjścia nie ma. Potrzebne jest też dostarczanie, w formie ulotek, do szkół aktualnych informacji o najbardziej poszukiwanych zawodach na rynku. Dopóki w sytuacji, gdy wszyscy uczniowie znajdują miejsca w liceach niewiele osób pójdzie do zawodówek czy techników.

Na stałą pracę mogą liczyć nie absolwenci liceów, ale właśnie fachowcy: budowlańcy, spawacze, kierowcy czy mechanicy. Dlatego wielu gimnazjalistów, zaczęło poważnie kalkulować, co im się bardziej opłaca: 4 lata liceum potem studia i niepewna przyszłość zawodowa, czy 3 lata zawodówki i wysoko płatna praca w którymś z deficytowych obecnie zawodów. Są już pierwsze efekty tych przemyśleń. Przez ostatnie lata w szkolnictwie zawodowym był zastój, dziś nareszcie coś drgnęło. Młodzi ludzie zrozumieli, że wybrany przez nich zawód budowlanica daje im większą gwarancję zatrudnienia.

Na przykład, w ubiegłym roku szkolnym Zasadnicza Szkoła Budowlana w Olsztynie liczyła 3 klasy, w których naukę zawodu stolarza, murarza i technologa robót wykończeniowych w budownictwie pobierało 83 uczniów, a jej mury opuściło 24 absolwentów. W tym roku szkolnym szkoła liczy 6 klas, do których uczęszcza już 142 uczniów i przewiduje się, że placówkę tę opuści 35 budowlańców. Młodzi ludzie na pewno szybko znajdą po tej szkole pracę niż po liceum.

Powoli zmienia się podejście do szkół zawodowych. Do tej pory kojarzyły się z miejscami dla nieudaczników, a ich absolwent miał być ciągle ubabrany. A teraz wszyscy widzą na około bezrobotnych licealistów i fachowców, którym dobrze się powodzi. Niemniej, jednak odczarowanie wizerunku zawodówki może jeszcze długo potrwać. Stąd istnieje potrzeba nawiązania ścisłej współpracy ze szkołami gimnazjalnymi, zapraszania uczniów tych placówek do szkół zawodowych na lekcje pokazowe. W ciągu najbliższych lat szkoły zawodowe muszą stać się synonimem sukcesu i perspektywicznego myślenia.

ZAKOŃCZENIE

Sytuacja na warmińsko-mazurskim rynku pracy zaczęła się radykalnie poprawiać od 2005 roku. Odnotowujemy najmniejsze bezrobocie w historii regionu. Teraz bezrobocie wynosi 22,8%, podczas gdy w rekordowym 2002 roku wynosiło prawie trzydzieści procent, a liczba osób bez pracy zmniejsza się najszybciej w Polsce. Powoli województwo dogania resztę Polski

Pierwszym powodem tak pozytywnego zjawiska okazała się korzystna koniunktura, a potem ożywienie gospodarcze powodujące zwiększone zapotrzebowanie firm na pracowników w związku z dynamicznym ich rozwojem oraz nowymi inwestycjami, zwłaszcza w handlu i usługach. Dużo zawdzięczamy też środkom UE na aktywizację bezrobotnych, jak również wzmożonej aktywności służb zatrudnienia i zwiększonej migracji zarobkowej.

Obecnie występuje kumulacja wszystkich tych zjawisk. To główna przyczyna narastających pozytywnych zmian na rynku pracy Warmii i Mazur.

Jednak, mimo tak ewidentnej poprawy rynek pracy w naszym regionie nadal charakteryzuje się głęboką nierównowagą między podażą a popytem w przekroju zawodowym. Występuje wyraźna przewaga liczby zawodów nadwyżkowych w stosunku do zawodów deficytowych.

Obserwacja struktury i ruchu bezrobotnych w 2006 roku pozwala wyróżnić kilka zawodów, które cechuje zarówno wysoki poziom bezrobocia, jak i duża skala napływu. Zawody te to przede wszystkim: sprzedawca, robotnik gospodarczy; robotnik budowlany, szwaczka, krawiec, fryzjer, kucharz, kelner, murarz; ślusarz oraz – co jest efektem edukacyjnego boomu – zawody związane z ekonomią i administracją.

Sprzedawca, robotnik gospodarczy, szwaczka robotnik budowlany, to zawody, w którym obserwuje się największą liczbę bezrobotnych. Należy jednak zaznaczyć, że jedynie niewielka część osób bezrobotnych posiada wykształcenie w tych zawodach.. Zawody te nie wymagają stosunkowo wysokich kwalifikacji, występuje w nim bardzo duża rotacja ze względu na powszechność oferowanych stanowisk pracy.

W zawodach tych występuje największa fluktuacja, stąd służby zatrudnienia szczególną uwagę powinny poświęcać tej grupie bezrobotnych.. Dla sprzedawców, robotników gospodarczych, szwaczek, robotników budowlanych jest najwięcej ofert pracy, ale i bezrobotnych jest bardzo dużo a pracodawcy mają trudności z pozyskaniem pracowników w tych zawodach.

Robotnicy przemysłowi i pracownicy przy pracach prostych to dwie najliczniejsze grupy zawodowe, które stanowią ponad jedną trzecią ogólnej liczby bezrobotnych. Charakterystyczne dla tych grup zawodów jest wykształcenie, a zatem najwięcej bezrobotnych to osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz średnim. Co piąta osoba po liceum ogólnokształcącym czyli bez zawodu w ogóle nie ma szans na zatrudnienie.

Na liście elementarnych zawodów nadwyżkowych, o zerowej szansie zatrudnienia, pierwszą dziesiątkę stanowią: rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej; technik rolnik; mechanik pojazdów rolniczych; technik mechanizacji rolnictwa; mechanik pojazdów samochodowych; technik technologii odzieży; tkacz; technik hodowca zwierząt; technik technologii żywności i technik ochrony środowiska. Są to też zawody charakteryzujące się długotrwałym bezrobociem.

Długotrwale bezrobotni, czyli osoby bez pracy od ponad dwóch lat, to bezrobotni o swoistej sytuacji życiowej. Dotyka ono częściej kobiet niż mężczyzn. To ludzie, którzy z różnych powodów od dawna są poza rynkiem pracy. Wielu z nich nie ma kwalifikacji, np. mieszkańcy osiedli i wsi popegeerowskich. To także osoby, które z powodów rodzinnych nie mogą podjąć pracy, czy też są po pięćdziesiątce i nie pracują i od lat siedzą w domach. Tej grupie bezrobotnych brakuje motywacji i chęci do pracy, bo z powodzeniem mogą żyć z tego, co dostaną z opieki społecznej, zwłaszcza, że te pieniądze są niewiele mniejsze od tego, co mogliby zarobić, mają też rentę, czy pracują „na czarno”

W grupie specjalistów, tj. osób z wykształceniem wyższym, na liście zawodów nadwyżkowych, o zerowej szansie zatrudnienia, pierwszą dziesiątkę stanowią: ekonomiści; specjaliści administracji publicznej; pedagodzy; inżynierowie rolnictwa; politolodzy; nauczyciele nauczania początkowego; socjologowie; inżynierowie zootechniki; prawnicy i nauczyciele religii.

Wśród zawodów deficytowych największe niedobory pracowników utrzymywały się w takich zawodach jak: robotnik budowlany; robotnik w przemyśle przetwórczym; robotnik drogowy; pracownik ochrony mienia i osób; kasjer handlowy; handlowiec; robotnik przygotowujący drewno; operator urządzeń do obróbki drewna; brukarz; spawacz ręczny łukiem elektrycznym; spawacz ręczny gazowy zbrojarz; konserwator budynków; monter sprzętu oświetleniowego; opiekunka środowiskowa; opiekun w domu pomocy społecznej.

W populacji specjalistów stosunkowo duży niedobór pracowników utrzymywał się w zawodach: wychowawca w placówkach oświatowo-wychowawczych; nauczyciel języka obcego; fizjoterapeuta; inżynier budownictwa; doradca personalny; psycholog; asystent prawny; inżynier geodeta; doradca rolniczy; referendarz sadowy; farmaceuta/farmacja apteczna; inżynier budowy dróg i mostów; inżynier organizacji i planowania produkcji.

Badania wykazały, że prawie połowa pracodawców zamierza zwiększyć zatrudnienie, a jedna trzecia utrzymać je na niezmiennym poziomie. Zmniejszenia liczby pracowników planuje, co piąty przedsiębiorca.

Miejsca pracy w znacznym odsetku generowane są przez: administrację publiczną; handel hurtowy i detaliczny; przetwórstwo przemysłowe; usługową działalność komunalną, socjalną i indywidualną oraz sezonowo sektor budownictwa.

Na propozycję zatrudnienia mogą liczyć przede wszystkim wykwalifikowani robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy, pracownicy usług osobistych i sprzedawcy, technicy, operatorzy maszyn i urządzeń. Warto podkreślić, iż badani pracodawcy deklarują również tworzenie miejsc pracy dla kadry specjalistycznej, głównie dla inżynierów budownictwa, drogownictwa, mechaniki, elektrotechniki, materiałoznawstwa itp.

W pierwszej kolejności należy szukać potrzebujących pracowników wśród długotrwale bezrobotnych. Zwłaszcza tych ze wsi, bo tam jest najwięcej ludzi, którzy pracy nie mają od lat. Trzeba ich zachęcać do pobierania pieniędzy za pracę, a nie zasiłków. I na to głównie powinny pójść środki z Funduszu Pracy i Europejskiego Funduszu Społecznego.

Dla wielu pracodawców ważne jest wcześniejsze doświadczenie kandydata, zwłaszcza, jeżeli przyszła praca związana jest z obsługą wysoce wyspecjalizowanego sprzętu oraz urządzeń technicznych. Niezwykle istotna jest również jego samodzielność w wykonywaniu obowiązków zawodowych oraz pełne zaangażowanie w pracę. Pracodawcy zwracają również uwagę na sposób prezentacji kandydatów. Preferują osoby, które mają udokumentowaną wiedzę, doświadczenie zawodowe oraz dodatkowe kursy.

Odsetek stanowisk zaplanowanych do redukcji jest znacznie niższy w porównaniu z odsetkiem nowo tworzonych stanowisk, a zatem są podstawy, aby sformułować optymistyczną prognozę, że w skali najbliższych miesięcy w ankietowanych firmach przybędzie około dziesięć procent miejsc pracy w stosunku do ogółu zatrudnionych.

Pracodawcy uważają, iż reforma szkolnictwa zawodowego była błędem. Oczekują podjęcia radykalnych decyzji pozwalających reaktywować zasadnicze szkoły zawodowe oraz zwiększyć do nich nabór uczniów.

Na Warmii i Mazurach dalej prym wiodą licea ogólnokształcące i szkoły policealne, w których to placówkach odnotowano największy przyrost. Wzrosła też, choć nieznacznie liczba zasadniczych szkół zawodowych. Doszło do poważnego zmniejszenia liczby średnich szkół zawodowych i małego spadku liczby techników oraz liceów profilowanych. Nie uległa zmianie liczba szkół wyższych.

Zaobserwowano relatywnie duże zainteresowanie nauką w technikach i szkołach wyższych, gdzie udział osób uczęszczających do tych placówek w stosunku do ogółu pobierających naukę sukcesywnie wzrasta.

W sposób drastyczny maleje liczba uczniów kształcących się w średnich szkołach zawodowych i liceach profilowanych. Mniej jest też osób pobierających naukę w liceach ogólnokształcących oraz zasadniczych szkołach zawodowych.

Ewidentnie zmniejsza się liczba absolwentów szkół ponadgimnazjalnych. Największą zbiorowość stanowią nadal absolwenci szkół wyższych i liceów ogólnokształcących.

Bezrobotni absolwenci szkół ponadgimnazjalnych stanowią cztery procent ogółu bezrobotnych w regionie. Ich liczba z roku na rok maleje. W grupie tej blisko trzy czwarte to kobiety. Tworzyć oni będą największą grupę bezrobotnych absolwentów. Znacząco mniej będzie bezrobotnych absolwentów po zasadniczych szkołach zawodowych.

Badania potwierdzają dużą popularność wśród uczącej się młodzieży ponadgimnazjalnej zawodów z grupy specjalści. Stąd młodzi ludzie inwestują w swoje wykształcenie, mając świadomość, iż zdobyte wykształcenie wyższe daje im większe możliwości w znalezieniu pracy. Konsekwencją tego zjawiska jest tak duża liczba absolwentów szkół wyższych. Dodajmy, że odsetek bezrobotnych absolwentów z wykształceniem wyższym jest znacznie mniejszy niż odsetek bezrobotnych absolwentów z wykształceniem średnim, szczególnie wykształceniem średnim ogólnym.

Według prognoz, w najbliższych latach popularnością będą się cieszyć zawodówki kształcące budowlańców – przede wszystkim dlatego, że wykwalifikowany robotnik będzie zarabiać grubo ponad średnią krajową. Wielu pracodawców chce już przyjąć cieśli, murarzy, tynkarzy, zbrojarzy, betoniarzy. Jednak według nauczycieli zawodówki są w odwrocie głównie z powodu ambicji rodziców, którzy posłanie tam dziecka traktują jako ujmę na honorze. i ślą go do liceum bez względu na to czy ma w tym kierunku predyspozycje czy nie. Być może dlatego na Warmii i Mazurach przybywa liceów ogólnokształcących.

Patowa sytuacja w zawodówkach zmusza władze samorządowe do działania. Prowadzona jest kampania reklamowa na targach edukacyjnych. Planuje się ograniczyć miejsca w liceach i zwiększenia ich w technikach i zawodówkach. Efektem ma być to, iż do liceów nie dostaną się uczniowie z najniższą średnią za egzamin gimnazjalny. Do tej pory dyrektorzy słabych szkół przyjmują ich bez względu na wyniki, by móc tworzyć klasy i utrzymać szkołę przy życiu. Słabsi uczniowie muszą szukać miejsc w technikach i zawodówkach. Na pewno jest to pewna forma nacisku na uczniów, by kształcili się w takiej, a nie innej szkole, ale innego wyjścia nie ma. Potrzebne jest też dostarczanie, w formie ulotek do szkół z aktualnymi informacjami o najbardziej poszukiwanych zawodach na rynku. W sytuacji, gdy wszyscy uczniowie znajdą miejsca w liceach niewiele osób pójdzie do zawodówek czy techników.

Przez ostatnie lata w szkolnictwie zawodowym był zastój, dziś nareszcie coś drgnęło. Młodzi ludzie zrozumieli, że wybrany przez nich zawód budowlanca daje im większą gwarancję zatrudnienia.

Powoli zmienia się podejście do szkół zawodowych. Do tej pory kojarzyły się z miejscami dla nieudaczników, a ich absolwent miał być ciągle ubabrany. A teraz wszyscy widzą na około bezrobotnych licealistów i fachowców, którym dobrze się powodzi. Stąd istnieje potrzeba nawiązania ścisłej współpracy ze szkołami gimnazjalnymi, zapraszania uczniów tych placówek do szkół zawodowych na lekcje pokazowe. W ciągu najbliższych lat szkoły zawodowe muszą stać się synonimem sukcesu i perspektywicznego myślenia. Niemniej, jednak odczarowanie wizerunku zawodówki może jeszcze długo potrwać.

Należy zaznaczyć, że na podstawie przedstawionych informacji nie powinno się wyciągać kategorycznych wniosków, czy też stawiać dalekosiężnych prognoz. Można jedynie wskazać kierunki, w jakich podążają zmiany na rynku edukacji i jakie przeobrażenia społeczne temu towarzyszą. Istotnym zjawiskiem jest chęć zdobywania wiedzy i kształcenia wśród ludzi młodych oraz fakt, że wykształcenie i zdobycie umiejętności okazują się mieć ogromny wpływ na otrzymanie zatrudnienia przez młodych ludzi na trudnym warmińsko-mazurskim rynku pracy.

Korzystając z raportu o zawodach deficytowych i nadwyżkowych trzeba pamiętać, że analizowana tu struktura bezrobocia jest jednym z wycinków rynku pracy Warmii i Mazur. Uzupełnieniem tego obrazu i materiałem do dalszej analizy, powinna być struktura zatrudnienia, a więc dane dotyczące pracującej grupy ludności województwa

Opracował:
dr Alfred Czesła
socjolog
Wojewódzki Urząd Pracy
w Olsztynie

Akceptował:
mgr Zdzisław Szczepkowski
Dyrektor
Wojewódzkiego Urzędu Pracy
w Olsztynie